

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
POLITIKOS IR VADYBOS FAKULTETAS
POLITIKOS MOKSLŲ INSTITUTAS

MANTAS JOZOKAS
EUROPOS KAIMYNYSTĖS POLITIKOS MAGISTRANTŪROS STUDIJŲ PROGRAMA

KROATIJOS RESPUBLIKOS STOJIMO Į EUROPOS SĄJUNGĄ DERYBŲ ANALIZĖ
Magistro baigiamasis darbas

Vadovė
doc. dr. Audronė Janužytė

VILNIUS, 2013

KROATIJOS RESPUBLIKOS STOJIMO Į EUROPOS SAJUNGĄ DERYBŲ ANALIZĖ

**Europos kaimynystės politikos magistro baigiamasis darbas
Studijų programa 62602S107**

Vadovė

doc. dr. Audronė Janužytė

Recenzentas

Atliko

Mantas Jozokas

PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ

Patvirtinu, kad įteikiamas darbas „Kroatijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą derybų analizė“ yra:

1. Atliktas savarankiškai ir nėra pateiktas kitam kursui šiame ar ankstesniuose semestruose.
2. Nebuvo naudotas kitame universitete Lietuvoje ir užsienyje.
3. Nedaro nuorodų į kitus darbus, jeigu jie nėra nurodyti darbe.
4. Pateikia visą panaudotos literatūros sąrašą.

Mantas Jozokas

DARBE NAUDOJAMOS SANTRUMPOS

BVP – Bendras vidaus produktas
BUSP – Bendroji užsienio ir saugumo politika
CEFTA – Vidurio Europos laisvasis ekonomikos susitarimas
CSB – Centrinis statistikos biuras
EB – Europos Bendrija
EK – Europos Komisija
EP – Europos Parlamentas
ES – Europos Sąjunga
ESGP – Europos saugumo ir gynybos politika
IPA – Pasirengimo narystei finansinės pagalbos priemonė
IPV – Integruotas pasienio valdymas
IT – informacinės technologijos
JIM – Jungtinis įtraukimo memorandumas
KAA – Kroatijos adresavimo agentūra
KSI – Kroatijos standartų institutas
MNAC – Monetų nacionalinis analizės centras
NBAC – Nacionalinis banknotų analizės centras
NVO – Ne vyriausybės organizacijos
PVM – Pridėtinės vertės mokestis
TBTBJ – Tarptautinis baudžiamasis tribunolas buvusiai Jugoslavijai
VMT – Valstybinė metrologijos tarnyba
VPP – Viešos-privačios partnerystės
VPT – Viešųjų pirkimų tarnyba
VVFK – Valstybės vidaus finansų kontrolė

TURINYS

DARBE NAUDOJAMOS SANTRUMPOS	4
ĮVADAS	6
1. EUROPOS SAJUNGOS KELIAMI DĖL NARYSTĖS REIKALAVIMAI KROATIJOS RESPUBLIKAI	9
1.1. Politinio kriterijaus pažangos įgyvendinimas	10
1.2. Ekonominio kriterijaus pažangos įgyvendinimas	15
1.3. Pagrindinės kliūtis siekiant narystės ES.....	25
2. EUROPOS SAJUNGOS IR KROATIJOS RESPUBLIKOS DERYBŲ ANALIZĖ	32
2.1. Derybinių skyrių <i>aquis</i> „atidarymas ir uždarymas“	32
2.2. Finansinė parama.....	75
2.3. Stojimo sutarties ratifikavimas.....	78
IŠVADOS	83
REKOMENDACIJOS	86
ŠALTINIAI IR LITERATŪRA	87
SANTRAUKA	98
SUMMARY	99
ANOTACIJA	100
ANNOTATION	101
PRIEDAI	102

ĮVADAS

2013 m. liepos 1 d. Lietuvai pirmininkaujant Europos Tarybai Kroatijos Respublika tapo dvidešimt aštuntąja ES valstybe nare. Tai dar kartą įrodo, kad ES yra dinamiškas darinys, jos teritorijų žemėlapis nuolat keičiasi, prie jos prisijungiant naujoms valstybėms narėms. ES sutarties 49 straipsnyje numatyta, jog kiekviena Europos valstybė išipareigojusi puoselėti šios sutarties 2 straipsnyje nurodytas vertybes, tokias kaip pagarbą žmogaus orumui ir teisėms (tarp jų ir mažumų teisėms), laisvei, demokratijai, lygybei ir teisinei valstybei, gali pareikšti norą tapti Sąjungos nare¹. ES plėtra – nesibaigiantis procesas, nuo 2005 m. plėtra į Vakarų Balkanus tapo prioritetine ES plėtros strategija. 2005 m. derybas dėl narystės pradėjo Kroatija ir Turkija. 2005 m. Makedonija buvusi Jugoslavijos Respublika tapo valstybe kandidatė, 2010 m. – Juodkalnija, o 2012 m. – Serbija. Potencialios ES kandidatės yra Albanija, Bosnija ir Hercegovina bei Kosovas. Kroatijos Respublika – antroji iš Vakarų Balkanų valstybių sėkmingai baigusių stojimo į ES derybų procesą, t. y. 1) įgyvendino integracijos kriterijus, susijusius su šalies politiniu ir ekonominiu stabilumu; 2) suderino ES ir nacionalinius teisės aktus; 3) įvykdė Tarptautinio baudžiamojo tribunolo reikalavimus perduoti teisėsaugai buvusios Jugoslavijos Federacinės Respublikos karo nusikaltėlius.

Darbo **problema** yra kaip Kroatijos Respublikos stojimo į ES analizė gali būti naudinga kitoms Vakarų Balkanų valstybėms, norinčioms pradėti derybas dėl stojimo į ES, o taip pat ir ES valstybėms narėms, įgyvendinat plėtros strategiją Vakarų Balkanų regione.

Tyrimo objektas – Kroatijos Respublikos stojimo procesas į Europos Sąjungą.

Tyrimo dalykas – Kroatijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą teoriniai ir praktiniai aspektai, remiantis ES ir Kroatijos derybų dokumentais.

Tyrimo tikslas – ištirti Kroatijos Respublikos stojimą į ES procesą – nuo paraiškos įteikimo Tarybai iki jos priėmimo į ES –, nurodant su kokiomis kliūtimis susidūrė valstybė, įgyvendinant Kopenhagos ir Madrido kriterijus bei derybose išsikeltus trumpalaikius ir vidutinės trukmės uždavinius.

Siekiant magistro baigiamojo darbo tikslo yra keliami šie **tyrimo uždaviniai**:

1. Išanalizuoti politines-ekonomines ir administracines-teisines reformas bei pertvarką Kroatijos Respublikoje, įgyvendinant Kopenhagos ir Madrido kriterijus;
2. Nurodyti su kokiomis pagrindinėmis vidinėmis ir išorinėmis kliūtimis susidūrė Kroatija siekiant narystės ES;

¹ Europos Sąjungos sutarties suvestinė redakcija, *Oficialusis Europos Sąjungos leidinys*, 2010, p. 43
< <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:020:lt:PDF> >[žiūrėta 2013-09-20]

3. Išnagrinėti Kroatijos Respublikai iškeltus 35 derybinius skyrius, t. y. jų „atidarymo ir uždarymo“ procesą bei nurodyti kokia finansinė parama buvo suteikta šaliai, kad sėkmingai vyktų derybos tarp Kroatijos ir ES institucijų bei valstybių narių;
4. Išnagrinėti 27 valstybių narių ir Kroatijos Respublikos Stojimo sutarties ratifikavimą, išskiriant pereinamųjų laikotarpių specifinius bruožus.

Darbe formuojamas **ginamasis teiginys**, jog Kroatijos Respublika, įvykdžiusi Kopenhagos ir Madrido keliamus reikalavimus bei suderinus nacionalinius su ES teisės aktus bei įgyvendinusi derybines nuostatas, ne tik buvo priimta į ES, bet taip pat sustiprino demokratinius procesus šalyje.

Tyrimo metodai. Dokumentų analizė (analizuojami EP rezoliucijos, Tarybos pranešimai ir sprendimai dėl Kroatijos stojimo partnerystės programos, EK Kroatijos pažangos ataskaitos ir rekomendacijos, Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusiai Jugoslavijai ataskaitos); **lyginimo** (naudojamas lyginant ES skirtos paramos formas ir dydžius įgyvendinant stojimo kriterijus); **atvejo studija** (nagrinėjamas Kroatijos stojimo į ES atvejis).

Šaltiniai ir literatūra. Rašant darbą naudotasi šiais šaltiniais: Europos Tarybos pranešimais ir sprendimais dėl Kroatijos stojimo partnerystės programos, EK Kroatijos pažangos ataskaitos ir rekomendacijos². Siekiant išanalizuoti pagrindines kliūtis trukdžiusias Kroatijos Respublikos narystei ES naudosisi Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusiai Jugoslavijai ataskaitomis³ bei

² Brussels European Council 17 and 18 June 2004 Presidency conclusion, *Council of the European Union*, Brussels 2004. 07. 19; Communication from the Commission Opinion on Croatia's Application for Membership of the European Union, *Commission of the European Communities*, 2004; Communication from the Commission to the Council and to the European Parliament, Strategy Paper of the European Commission on progress in the enlargement process, *Commission of the European Communities*, (COM(2004) 657) Brussels 2004. 10. 06; Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012.; Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9; Commission staff working document Croatia 2006, progress report *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.; Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.; Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., Commission staff working document Croatia 2009 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.; Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.

³ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2005 August 17; ³ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2007 August 1; Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2009 July 31; Report of the International Tribunal for the

straipsniais⁴. Analizuojant Kroatijos Respublikai skirtą finansinę paramą ir jos stojimo sutarties ratifikavimą daugiausiai naudotasi informacija pateikta oficialiose ES interneto tinklalapiuose bei pačia stojimo sutartimi⁵.

Darbo struktūra. Magistro darbą sudaro įvadas, 2 skyriai, išvados ir rekomendacijos, šaltinių ir literatūros sąrašas, santraukos ir anotacijos lietuvių ir anglų kalbomis bei priedai. Pirmame skyriuje aptariami pagrindiniai integracijos į ES Kopenhagos ir Madrido kriterijai bei jų įgyvendinimas Kroatijos Respublikoje nuo prašymo dėl narystės įteikimo Tarybai iki derybų pradžios su ES bei nurodomos kliūtys trukdžiusios pradėti derybas šaliai su valstybėmis narėmis. Antrame skyriuje nagrinėjamos ES ir Kroatijos Respublikos derybų procesas (35 derybinių skyrių atidarymas ir uždarymas) bei kokia ES finansinė parama buvo skirta Kroatijos Respublikai derybinių laikotarpiu. Taip pat analizuojama Stojimo sutarties ratifikavimas bei apibrėžiami pereinamųjų laikotarpių specifiniai aspektai.

Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2010 July 30; Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2011 July 31.

⁴ Anes Alic, Slovenia, Croatia, the EU and Piran Bay, A long-running dispute over a 20-square-kilometer bay has no end in sight without international arbitration, as Croatia and Slovenia trade venom, with the latter threatening to bloc the former's EU entry; Appeals Chamber Acquits and Orders Release of Ante Gotovina and Mladen Markač, Hague, 2012 November 16; Croatia advised to 'morally dominate' conflict with Slovenia, Croatia and Slovenia sign arbitration agreement; Croatia and Slovenia submit arbitration agreement to UN; France fails to unblock Croatia, Turkey's EU talks; Marini A., „Slovenia and Croatia Will Import Their Problem into the EU“; Rettman A., „Slovenia puts €172mn price tag on Croatia's EU entry; Sancin V., „Slovenia-Croatia Border Dispute: From »Drnovšek-Račan« to »Pahor-Kosor« Agreement“, Journal on European Perspectives of the Western Balkans; Slovenia's border dispute with Croatia falls victim to internal squabbling; Slovenia, Croatia agree arbiters for border dispute; Slovenia has threatened to veto Croatia's EU membership bid following a recent border incident; ir kitais.

⁵ European Commission country strategy paper for Croatia 2002–2006 CARDS; Council of the European Union, Brussels, 7 November 2011 legislative acts and other instruments, Accession Treaty: Treaty concerning the accession of the Republic of Croatia; EU Funds and Programmes in which Croatia participated before 2007/ PHARE; Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) How works IPA; ISPA – Instrument for Structural Policies for Pre-Accession; SAPARD – Programme for agriculture & Rural Development; Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1085/2006 2006 m. liepos 17 d. nustatantis Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA); Treaty of Croatia's Accession to the European Union – Ratification Process;

1. EUROPOS SĄJUNGOS KELIAMI DĖL NARYSTĖS REIKALAVIMAI KROATIJOS RESPUBLIKAI

2001 m. spalio 29 d. Kroatijos Respublika pasirašė Stabilizacijos ir asociacijos sutartį su EB ir jos valstybėmis narėmis, kuri įsigaliojo 2005 m. vasario 1 d.⁶ Sutartyje nurodoma plėtoti ir palaikyti regioninius, tarptautinius, ekonominius santykius, garantuoti politinį dialogą su ES teisingumo, laisvės ir saugumo srityse bei laikytis ES *aquis* reikalavimų⁷.

2002 m. gruodžio 18 d. Kroatijos Respublikos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Kroatijos stojimo į ES, kurioje nurodoma, kad šalies užsienio politikos prioritetą yra integracija į ES⁸. 2003 m. vasario 21 d. Kroatijos Respublika pateikė paraišką dėl narystės ES o tų pačių metų balandžio 14 d. Ministrų Taryba remdamasi ES sutarties 49 straipsniu, ją patvirtino⁹. 2004 m. balandžio 4 d. Europos Komisija atsižvelgdama į Kroatijos Respublikos prašymą dėl stojimo į ES ir šalies gebėjimu įgyvendinti Kopenhagos kriterijus bei Stabilizacijos ir asociacijos proceso sąlygas, pateikė išvadą apie Kroatijos atitikimą narystei. Joje buvo teigiama, jog šalyje: 1) užtikrinami demokratiniai principai susiję su stabiliomis institucijomis; 2) gerbiamos tautinių mažumų teisės; 3) kovojama su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija; 4) vyrauja stabili makroekonomika, veikia darbo rinkos mechanizmai apimantys kainų liberalizavimą, prekybą bei valstybinių įmonių privatizavimą; 5) gerai išvystyti bankų ir turizmo sektoriai; 6) vyksta glaudus regioninis bendradarbiavimas su kaimyninėmis valstybėmis; 7) bendradarbiaujama su Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu buvusiai Jugoslavijai, todėl šalis atitinka narystei keliamus Kopenhagos kriterijus bei Stabilizacijos ir Asociacijos proceso sąlygas¹⁰. Liepos mėn. Europos Taryba atsižvelgdama į Komisijos išvadą paskelbė Kroatijos Respubliką valstybe kandidate¹¹.

2004 m. spalio 6 d. Europos Komisija pateikė Europos Parlamentui patariamojo pobūdžio ES derybų dėl stojimo su Kroatijos Respublika programą, kur buvo nurodyti pagrindiniai derybiniai principai: 1) derybos turi vykti vadovaujantis „Kopenhagos kriterijais“; 2) šalis turi bendradarbiauti su Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu buvusiai Jugoslavijai bei palaikyti gerus santykius su

⁶ Croatia–EU–Croatia relations, *European Commission Enlargement*, <http://ec.europa.eu/eunlargement/candidate-countries/croatia/eu_croatia_relations_en.htm> [žiūrėta 2013-09-20]

⁷ Stabilisation and association agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Republic of Croatia, of the other part, *Official Journal of the European Union*, 2005, L 26, p.4 – 5.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2005/l_026/l_02620050128en00030220.pdf> [žiūrėta 2013-09-20]

⁸ Resolucija dėl Kroatijos Respublikos prisijungimo prie Europos Sąjungos (2002 m. gruodžio 18 d.), *Croatian Parliament*, <<http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=2491>> [žiūrėta 2013-09-21]

⁹ Communication from the Commission Opinion on Croatia's Application for Membership of the European Union, *Commission of the European Communities*, 2004, p. 4–5,

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2004/com2004_0257en01.pdf> [žiūrėta 2013-09-21]

¹⁰ Ten pat p. 11–29.

¹¹ Brussels European Council 17 and 18 June 2004 Presidency conclusion, *Council of the European Union*, Brussels 2004. 07. 19, p.7,

<http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/81035.pdf> [žiūrėta 2013-09-21]

kaimyninėmis valstybėmis; 3) derybos gali būti sustabdytos jei bus pažeidžiami pagrindiniai ES principai; 4) derybų sėkmingumas priklausys nuo šalies vykdomų išsipareigojimų; 5) po derybų atidarymo Komisija pradės oficialų *aquis* skyrių patikrą; 6) prieš kiekvieno derybinio skyriaus atidarymą, Komisija pateiks nuomonę ar Kroatijos Respublika yra pasirengusi tą skyrių atidaryti; 7) derybų tempas priklausys nuo šalies gebėjimų įgyvendinti derybinių skyrių reikalavimus; 8) Komisija nurodys kiekvieno derybinio skyriaus atidarymo ir laikino uždarymo laikotarpį; 9) derybų pažanga priklausys nuo to, kaip šalis gebės įgyvendinti Stabilizacijos ir asociacijos sutarties reikalavimus, susijusius su ES *aquis*; ir 10) Komisija stebės kaip panaudojamos stojimo finansinės priemonės¹².

1.1. Politinio kriterijaus pažangos įgyvendinimas

Politiniam kriterijui yra priskiriami demokratijos ir teisinės valstybės stiprinimo aspektai, kurie garantuoja skaidrų rinkimų kompanijos rėmimą ir užtikrina piliečių rinkėjų skaidrius sąrašus, pagal kuriuos būtų galima dalyvauti rinkimuose ir gyvenant kitose šalyse. Taip pat politinis kriterijus yra siejamas su:

1. Viešuoju administravimu, kuris turi garantuoti galimybę laisvai samdyti darbuotojus, juos apmokyti ir suteikti galimybę daryti karjerą;

2. Teismine sistema, kuri būtų atsakinga už gerą teismų darbo organizavimą, nagrinėjant bylas. Užtikrintų visokeriopą teisinę pagalbą besikreipiantiems asmenims ir priimtų teisminių nutarčių įvykdymą.

3. Kova su korupcija, kur turėtų būti parengtas vidaus sistemos pareigūnams elgesio etikos kodeksas, kuris numatytų prevencines priemones korupcijai, kuriama teisinė sistema turėtų užkirsti kelią įvairiems korupciniams nusikaltimams¹³.

Įgyvendindama politinius kriterijus Kroatija 2005 m. priėmė vietos rinkimų įstatymo pataisas, pagal kurias atsirado tautinėms mažumoms galimybė dalyvauti rinkimuose, deklaravus gyvenamąją vietą Kroatijos Respublikoje. Užsienio reikalų ministerija ir Europos integracijos ministerija sujungtos į vieną; viešajame administravime priimtas valstybinės tarnybos įstatymas; teismų

¹² Communication from the commission to the council and to the European Parliament, Strategy Paper of the European Commission on progress in the enlargement process, *Commission of the European Communities*, (COM(2004) 657) Brussels 2004. 10. 06, p. 6 – 7. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2004/com2004_0657en01.pdf> [žiūrėta 2013-09-23]

¹³ Tarybos sprendimas 2006 m. vasario 20 d. dėl principų, prioritetų ir sąlygų, įvardytų Stojimo partnerystėje su Kroatija ir panaikinantis sprendimą 2004/648/EB, Europos Sąjungos oficialusis leidinys, Nr. L 55, 2006, vasario 25, p. 32. <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:055:0030:0043:LT:PDF>> [žiūrėta 2013-09-23]

sistemoje padaryta pažanga nagrinėjant žemės registro teismines bylas; kovos su korupcija politikoje pakeisti baudžiamojo kodekso aktai, suderinant su tarptautiniais dokumentais¹⁴.

2006 m. priimtas įstatymas dėl rinkimų komisijos įsteigimo, kuri tapo atsakinga už rinkimų organizavimą, išgaliojo tiesioginių rinkimų į savivaldybių tarybas ir merus įstatymas. Priimtos rezoliucijos susijusios su žvalgybos ir saugumo sistemomis ir informacijos išlaptinimu. Įgyvendinti decentralizacijos nuostatai, apibrėžiantys savivaldybių veiklą; pagerinta teismų darbo tvarka, kuri leido sumažinti neišnagrinėtų bylų skaičių šalyje¹⁵.

2007 m. priimti įstatymai dėl kontroliuojamų rinkėjų sąrašų, užtikrinant demokratiškus rinkimus ir dėl politinių partijų finansavimo, siekiant užkirsti politinės korupcijos pasireiškimui; viešajame administravime praversti apmokymai valstybinių institucijų darbuotojams; teismų sistemoje įgyvendinta reforma susijusi su nagrinėjamų bylų nešališkumu, atsakomybe ir teismų kompetentingumu, nagrinėjant bylas susijusias su karo nusikaltimais¹⁶.

2008 m. priimtas naujas administracinio patikrinimo aktas, garantuojantis administracijos inspektorių nepriklausomumą, išleisti nurodymai dėl asmenų įvykdžiusių karo nusikaltimus patraukimo baudžiamajai atsakomybei, neatsižvelgiant į jų tautybes¹⁷.

2009 m. viešajame administravime priimtas: 1) naujas administracinių procedūrų įstatymas, 2) pakeistas civilinių paslaugų etikos kodeksas; 3) teismų sistemoje priimti nauji teisės aktai susiję su baudžiamuoju nusižengimu; 4) civilinio proceso kodeksas; 5) baudžiamojo proceso kodeksas, perduodantys teisinius tyrimus valstybinei prokuratūrai, o kovos su korupcija srityje priimti baudžiamojo kodekso pakeitimai numatantis turto konfiskavimą už korupcinius nusikaltimus bei įvesta nauja stažuotojų priėmimo tvarka¹⁸.

2010 m. viešajame administravime priimtas administracinių ginčų įstatymas, pradėtos darbo užmokesčio reformos; teismų sistemoje priimti konstitucijos pakeitimai dėl teismų

¹⁴ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9, <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-23]

¹⁵ Commission staff working document Croatia 2006, progress report *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-25]

¹⁶ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-25]

¹⁷ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-25]

¹⁸ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-25]

nepriklausomumo, sumažintas neišnagrinėtų bylų senesnių negu 3 metai skaičius; kovos su korupcija politikoje priimta programa dėl kovos su korupcija valstybinėse įmonėse. Antikorupcinė komisija tapo nepriklausoma nuo parlamento¹⁹.

2011 m. viešajame administravime patvirtinti valstybės tarnautojų akto pakeitimai susiję su įdarbinimu ir atsakomybe už tarnybinės pareigas; teismų sistemoje patvirtintas teismų nepriklausomumas ir nešališkumas, reorganizuotos Valstybinė Teismų taryba ir Valstybinė prokuratūros taryba, siekiant, išvengti joms daromo politinio poveikio, įvykdyta teismų pertvarka, siekiant racionalizuoti jų darbą; karo nusikaltimų tyrime priimta nebaudžiamumo strategija; priimtas liudytojų apsaugos įstatymas; kovos su korupcija politikoje priimtas įstatymas dėl politinių partijų ir jų rinkiminių kompanijų rėmimo, numatantis didesnes nuobaudas už įstatymo nesilaikymą; įsigaliojo teisinai aktai dėl interesų konfliktų ir turto deklaracijų pateikimo, priimtas naujas policijos įstatymas, užkertantis kelią daryti politinę įtaką²⁰.

Kitas svarbus politinio kriterijaus aspektas yra žmogaus teisių ir tautinių mažumų apsauga. Jam keliami tokie reikalavimai kaip: pagarba mažumoms ir mažumų teisių apsauga, t. y. visi mažumų teisių pažeidimai turi būti išnagrinėti ir kaltieji patraukti baudžiamajai atsakomybei. Pradėta kova su diskriminavimo skatinimu²¹.

Įgyvendindama žmogaus ir mažumų teises Kroatijos Respublika 2005 m. priėmė teisinės nuostatos garantuojančias pagrindines konstitucinius principus, pasirašytos konvencijos dėl prekybos žmonėmis ir žmogaus teisių apsaugos, priimti žiniasklaidos ir telekomunikacijų įstatymai, garantuojantys žodžio laisvę, priimti įstatymai dėl serbų karo pabėgėlių grįžimo į šalį ir jų būstų atstatymo bei romų bendruomenės integracijos į visuomeninį gyvenimą programa²².

2006 m. padaryta pažanga tiriant etninių karo nusikaltimų bylas, panaikinti baudžiamojo kodekso straipsniai dėl įkalinimo už šmeižtą viešojoje erdvėje, įsigaliojo lyčių lygybės skatinimo

¹⁹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-26]

²⁰ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-26]

²¹ Tarybos sprendimas 2006 m. vasario 20 d. dėl principų, prioritetų ir sąlygų, įvardytų Stojimo partnerystėje su Kroatija ir panaikinantį sprendimą 2004/648/EB, Europos Sąjungos oficialusis leidinys, Nr. L 55, 2006, vasario 25, p.33. <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:055:0030:0043:LT:PDF>> [žiūrėta 2013-09-26]

²² Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9, <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-27]

dokumentas, kuriuo siekiama mažinti moterų diskriminacija, įsteigtas Švietimo ministerijos padalinys atsakingas už tautinių mažumų švietimą²³.

2007 m. priimti įstatymo pakeitimai susiję su informacine žiniasklaida, pilietinės visuomenės organizacijų užtikrinančiomis žmogaus teises ir demokratiją veiklą, padidėjo valstybinėse institucijose dirbančių moterų skaičius, pasirašyta JT konvencija dėl žmonių su negalia teisių, skatinamas tautinių mažumų asmenų įdarbinimas į valstybines institucijas, pradėta vykdyti serbų gražinimo ir jų būstų atstatymo programa²⁴.

2008 m. ratifikuotos konvencijos dėl kovos su terorizmu, kibernetinių nusikaltimų, rasistinių ir ksenofobinių nusikaltimų virtualioje erdvėje, priimtas naujas teisinės pagalbos įstatymas užtikrinantis galimybę visiems kreiptis į teismą, imtasi priemonių gerinant kalinių gyvenimo sąlygas įkalinimo įstaigose, priimti nauji lyčių lygybės ir diskriminacijos įstatymai, sėkmingai atstatinėjami būstai grįžtantiems serbų pabėgėliams, pagerinta romų mažumos švietimo sistema bei išspręsta jų pilietybės problema²⁵.

2009 m. pilietinių ir politinių teisių srityje priimti teisiniai aktai dėl nemokamos teisinės pagalbos teikimo, įsteigiant NVO ir Teisingumo ministerijos departamentą; ekonominės ir socialinės teisės srityje gerėjo ombudsmeno ir institucijų bendradarbiavimas dėl teisių aktų susijusių su diskriminacija, įsteigta neįgaliųjų kontrolierių tarnyba, atsakinga už informacijos skleidimą dėl paslaugų gerinimo neįgaliesiems; mažumų teisių apsaugos srityje tęsiamas ikimokyklinio ugdymo švietimas romų bendruomenėje, žiniasklaidos srityje atsirado laidos tautinių mažumų kalbomis, tęsiamas serbų mažumos sugražinimo į Kroatijos Respubliką, t. y. jų apgyvendinimo ir gyvenamų teritorijų išminavimo programos²⁶.

2010 m. tarptautinių žmogaus teisių srityje ratifikuota Europos konvencija dėl vaikų teisių, vykdomas tolimesnis visuomenės informavimas apie žmogaus teises programas; pilietinių ir politinių teisės srityje pasirašytos ekstradicijos sutartys su Bosnija ir Hercegovina, Serbija bei Juodkalnija, priimti teisės aktai dėl naujos kalėjimo sistemos, pradėjo veikti pilietinės visuomenės

²³ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-27]

²⁴ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-27]

²⁵ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-08]

²⁶ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-28]

organizacijos; ekonominių ir socialinių teisių srityje įgyvendinami smurto šeimoje ir lyčių lygybės įstatymai, vaikų teisių ombudsmenas aktyviau ėmė ginti vaikų teises šeimose bei ugdymo įstaigose, padaryta pažanga skatinant neįgalių ir socialiai pažeidžiamų grupių įsitraukimą į socialinį gyvenimą bei skatintas visuomenės sąmoningumas siekiant mažinti rasinės neapykantos nusikaltimus; mažumų teisių apsaugos srityje pagerinti santykiai su tautinėmis mažumomis šalies regionuose, patikslintos konstitucijos nuostatos dėl tautinių mažumų atstovavimo parlamente, sumažinti išpuoliai prieš tautines mažumas bei įgyvendinama programa dėl grįžtančių karo pabėgėlių apgyvendinimo šalyje²⁷.

2011 m. tarptautinių žmogaus teisių srityje plėstas visuomenės informavimas susijęs su žmogaus teisėmis, policijos ir prokuratūros veikla; pilietinių ir politinių teisių srityje priimtas įstatymas numatantis policijos veiklos atsakomybę, supaprastintos procedūros dėl kreipimosi į teismus. Pilietinės visuomenės organizacijos ir NVO pradėjo aktyviai dalyvauti žmogaus teisių užtikrinime bei rengti ataskaitas susijusias su žmogaus teisių būkle; ekonominių ir socialinių teisių srityje pakeistos nuostatos dėl motinystės ir tėvystės išmokų, atidaryti lyčių lygybės institutai, stiprinama policijos kova su smurtu šeimoje bei buvo priimtas socialinės apsaugos įstatymas dėl neįgaliųjų įtraukimo į visuomeninį gyvenimą ir sustiprinta kova su diskriminacija bei pagerėjo profesinių sąjungų ginčų sprendimas susijęs su darbo reikalais; mažumų teisių apsaugos srityje sumažėjo rasistinių ir ksenofobinių išpuolių, pagerėjo romų užimtumas visuomeninėje veikloje, kurta romų gyvenviečių infrastruktūra ir siekta įtraukti romų vaikus į švietimo sistemą bei vykdyti grįžusių karo pabėgėlių serbų apgyvendinimo planai²⁸.

Apibendrinant galima teigti, kad Kroatijos Respublika nuo 2005 m. iki 2011 m. sustiprino administracinius gebėjimus valstybinių institucijų tarpusavio bendravime, priėmė valstybės tarnybos ir administracinių ginčų įstatymus, bei įvedė valstybės tarnautojo akto pakeitimus, susijusius su atliekamų pareigų atsakomybe ir įdarbinimu. Pagerino teismų darbą nagrinėjant bylas, įgyvendino teismų sistemos reformą susijusią su nagrinėjamų bylų nešališkumu ir kompetentingumu, reorganizuotos Valstybinė Teismų taryba ir Valstybinė prokuratūros taryba, siekiant atskirti nuo politinės įtakos. Priėmė civilinio proceso ir baudžiamojo proceso kodeksus. Sustiprino kovą su korupcija priėmus baudžiamojo kodekso aktus dėl turto konfiskavimo už nusikaltimus. Priimtos programos dėl kovos su korupcija valstybinėse įmonėse ir politinių partijų finansiniame rėmime. Priėmė naujus rinkimų įstatymus dėl tautinių mažumų dalyvavimo

²⁷ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf [žiūrėta 2013-09-28]

²⁸ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf [žiūrėta 2013-09-28]

rinkimuose deklaravusiems gyvenamąją vietą Kroatijos Respublikoje, naujos komisijos steigimo atsakingos už rinkimų organizavimą bei rinkėjų sąrašų kontrolę.

Žmogaus ir mažumų teisių srityje garantavo žmogaus teises. Pasirašytos konvencijos dėl prekybos žmonėmis ir žmogaus teisių apsaugos, priėmė lyčių lygybės ir nediskriminavimo įstatymus. Pakeistos nuostatos dėl motinystės ir tėvystės išmokų, atidaryti lyčių lygybės institutai. Įgyvendinti smurto šeimoje ir lyčių lygybės įstatymai. Vaikų teisių ombudsmenas aktyviau ėmė ginti vaikų teises šeimose bei ugdymo įstaigose, padaryta pažanga skatinant neįgalių ir socialiai pažeidžiamų grupių įsitraukimą į socialinį gyvenimą. Skatintas visuomenės sąmoningumas siekiant mažinti rasinės neapykantos nusikaltimus. Ratifikavo konvencijos dėl kovos su terorizmu, kibernetinių nusikaltimų, rasistinių ir ksenofobinių nusikaltimų virtualioje erdvėje. Priėmė žiniasklaidos ir telekomunikacijų įstatymus susijusius su žodžio laisve. Patikslintos konstitucijos nuostatos dėl tautinių mažumų atstovavimo parlamente, sumažinti išpuoliai prieš tautines mažumas. Tęsta švietimo reforma susijusi su romų mažuma, įtraukiant juos į visuomeninį gyvenimą. Įgyvendinti veiksmų planai susiję su serbų karo pabėgėlių gražinimu į šalį bei atstatant karo metais sugriautus jų gyvenamuosius namus.

1.2. Ekonominio kriterijaus pažangos įgyvendinimas

Ekonominis kriterijus susijęs su šalies makroekonominiu stabilumu ir vystymusi bei stabilios valstybinės finansinės sistemos, kuri užtikrina valstybės konkurencingumą. Ekonominiai kriterijai yra skirstomi į trumpalaikius ir vidutinės trukmės. Remiantis 2006 m. vasario 20 d. Stojimo partnerystės su Kroatija sutartimi trumpalaikiai kriterijai yra:

– „Toliau vykdyti nuoseklią stabilumą užtikrinančią makroekonominę politiką, *inter alia* kuriant į rinką orientuotas pinigų priemones, kuriomis būtų siekiama didinti pinigų politikos veiksmingumą.

– Sustiprinti fiskalinį konsolidavimą, remiantis nuolatinėmis struktūrinėmis priemonėmis, ypač asignavimų ir socialinių išlaidų srityje ir nekeliant pavojaus fiskaliniam konsolidavimui, išspręsti vadinamosios „senatvės pensijų skolos“ gražinimo klausimą. Imtis tolesnių veiksmų siekiant įgyvendinti visapusišką sveikatos sektoriaus reformą ir pagerinti šio sektoriaus finansinę padėtį.

– Tęsti struktūrines reformas valstybės finansų srityje, ypač išlaidų valdymo srityje. Sukurti skaidriam ir veiksmingam skolos valdymui reikalingus gebėjimus.

– Paspirtinti į Privatizacijos fondo portfelį įtrauktų įmonių privatizaciją. Paspirtinti didelių valstybinių įmonių (ypač žemės ūkio, plieno ir laivų statybos pramonės įmonių) restruktūrizavimą, privatizavimą arba likvidavimą. Imtis tolesnių žingsnių restruktūrizuojant ir (arba) privatizuojant

komunalinių paslaugų įmones (telekomo, energijos, naftos ir kt.)

– Toliau gerinti verslo aplinką, paprastinant patekimo į rinką ir pasitraukimo iš jos taisykles. Ypač pagreitinti registracijos procedūras ir patobulinti su bankrotu susijusių taisyklių įgyvendinimą, taip pat pagerinti sąlygas tolesnei privačių įmonių ir tiesioginių užsienio investicijų plėtotei.

– Spartinti žemės reformos įgyvendinimą, ypač žemės ūkio paskirties žemės registracijos ir privatizacijos procesus, sukuriant modernų ir efektyviai veikiančią žemės kadastrą ir registrą, ir tokiu būdu pašalinant esamas žemės ir būsto rinkos vystymo kliūtis.

– Rengti makroekonominę statistiką.²⁹ (2005 m. Kroatijos Respublikos nacionalinėje integracijos į ES programoje makroekonomikos kriterijus, kurių norint įvykdyti yra išskaidytas į detalesnes trys pakopas: a) ekonomikos vystymas ir augimas, pagal didėjančią pragyvenimo lygį; b) užimtumo didinimas; ir c) pagerinta ekonominė konkurencija, kuri garantuotų šaliai vienodumą Europos rinkoje)³⁰.

Igyvendinant trumpalaikius ekonominius kriterijus 2005 m. veikiančioje rinkos ekonomikos srityje Kroatija tęsė Europos Centrinio Banko valiutos programą skirtą verslo skatinimui, buvo pasirašyti susitarimai su Tarptautiniu Valiutos Fondu (TVF) ir Pasauliniu Banku dėl finansinės paramos šaliai skyrimo; einamosios sąskaitos deficito srityje sumažėjo valstybinė skola (ji buvo 83% nuo BVP) dėl padidėjusio eksporto; pinigų politikos srityje Kroatijos Centrinis Bankas įvedė skolinimosi apribojimus komerciniams bankams, padidino valiutos atsargų laikymą, sumažino socialinės išlaidas ir sumažino valstybės skolą; kainų liberalizavimo srityje keleivinio transporto ir komunalinių paslaugų įkainiai padidėjo 5,5% dėl naujų didesnių mokesčių už energetiką ir viešąsias paslaugas; privačios nuosavybės gamybos sektoriuje individualių įmonių skaičius buvo nedidelis, o svarbiausi ekonominiai sektoriai: laivų statyba, žemės ūkis ir turizmas priklausė valstybinėms įmonėms; privatizavimo sektoriuje 2004 m. ir 2005 m. buvo surengti 39 privatizavimo konkursai per kuriuos parduotos 24 valstybinės įmonės, priimti įmonių įregistravimo teisinių aktų pakeitimai, kurių pagalba paspartėjo naujų įmonių įregistravimas; nuosavybės teisių užtikrinimo srityje supaprastintas žemės įregistravimas registrų biuruose; bankininkystės sektoriuje viso bankų turtą sudarė 90% užsienio bankų kapitalas, finansinis tarpininkavimas susijęs su kreditavimu pastoviai augo nuo 59% BVP 2003 m. iki 65% 2005 m., o netinkamų paskolų skaičius mažėjo nuo 5,1% 2003 m. iki 4,5% 2004 m.; ne bankinių finansų sektoriuje akcijų prekybos biržos pajamos didėjo nuo 29,8% BVP 2003 m. iki 30,4% 2005 m., obligacijų rinka padidėjo nuo 7% 2003 m. iki 12,4% 2005 m., veikė 24 draudimo ir 1 perdraudimo įmonės, kurių bendras turtas sudarė 7% BVP 2004

²⁹ Europos Bendrijų Komisija, „Tarybos sprendimas dėl principų, prioritetų ir sąlygų, įvardytų Stojimo partnerystėje su Kroatija“. KOM (2005) 556. Briuselis: 2005, [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com\(2005\)0556_/com_com\(2005\)0556_lt.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com(2005)0556_/com_com(2005)0556_lt.pdf) [žiūrėta 2013-09-29].

³⁰ National programme for the integration of the Republic of Croatia into the European Union – 2005, <http://www.sabor.hr/fgs.axd?id=3084> [žiūrėta 2013-09-29].

m.; finansų priežiūros sektoriuje pakeistas indelių draudimo įstatymas ir trys nebankinių finansų priežiūros įstaigos sujungtos į vieną nepriklausomą agentūrą³¹.

2006 m. ekonomikos politikos srityje vyriausybė nepratęsė susitarimo su TVF dėl finansinės pagalbos suteikimo, pradėtas vykdyti nacionalinis planas dėl ekonomikos reformų; makroekonomikos srityje privačių investicijų dėka šalyje ekonominis augimas didėjo, einamoji sąskaita padidėjo nuo 5% BVP 2004 m. iki 7,7% BVP 2006 m. dėl išaugusių naftos kainų ir didesnio importo nei eksporto, išaugo investicijos iš užsienio iki 4,6% BVP skirtos kapitalo didinimui, o tai lėmė 27,1% padidėjusias valstybines atsargas užsienio valiuta. Skola užsienio kreditoriams ir toliau didėjo, mažėjo nedarbo lygis, Kroatijos Centrinis Bankas priėmė keletą sprendimų dėl stabilizavimo komercinių bankų skolinimosi iš užsienio, nustatant jiems privalomų atsargų laikymą iki 55% nuo valdomo kapitalo vertės. Metinis kreditų augimas padidėjo nuo 16,7% 2005 m. iki 22,2% 2006 m., šalies pajamos ir išlaidos didėjo. 2006 m. liepą parlamentas priėmė biudžetą su sumažinta infliacija. Priimta socialinio aprūpinimo sistemos finansavimo reforma siekiant geriau paskirstyti pašalpas. Laisvos rinkos jėgų sąveikos srityje plieno pramonė ir laivų statybos įmonės liko valstybės valdomos, privatizavimo fondo buvo pasiūlyta privatizuoti 55 įmones, tačiau privatizavimui trukdė mažas interesantų skaičius ir nerealiai konkurso sąlygos; laisvo patekimo į rinką srityje įmonių skaičius padidėjo 15,3%, supaprastintas jų įsteigimo procedūros, patvirtinti bankrutavimo teisės pakeitimai, siekiant supaprastinti ir skaidrinti šio proceso procedūras; teisinės sistemos srityje buvo silpni administraciniai ir profesiniai pajėgumai, kurie atstūmė juridinius ir fizinius asmenis nuo kreipimosi į teismus dėl kreditorių išiskolinimų ir nuosavybės teisių nagrinėjimo; finansų sektoriuje komerciniai bankai sudarė didžiąją dalį, jie užėmė 78,7% viso sektoriaus, išduotų kreditų skaičius padidėjo nuo 17,9% 2005 m. iki 23,5% 2006 m., daugiau paskolų išduota privatiems asmenims 20,3% nei įmonėms 14,3%, ne bankinio finansų sektoriaus turtas padidėjo nuo 18,6% 2004 m. iki 21,3% 2005 m., tam įtakos turėjo pensiniai ir investiciniai fondai³².

2007 m. ekonomikos politikos pagrindų srityje išliko bendradarbiavimas su Pasaulio banku, dalyvaujama ES pasirengimo narystei fiskalinės priežiūros procedūrose; makroekonomikoje vidaus rinka didėjo skatinama didesnių privačių investicijų, padidėjo einamosios sąskaitos deficitas, kuriam įtakos turėjo sumažėję pervedimai iš užsienio. Padidėjo pinigų atsargos užsienio valiuta 6,5%, nors valstybės skola augo. Mažėjo nedarbo lygis visuose sektoriuose, valiuta išliko stabili. Kroatijos Centrinis Bankas ėmė taikyti kredito kontrolę komerciniams bankams, tačiau kreditų

³¹ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-29]

³² Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-29]

išdavimas ir toliau augo. Išlaikytas kainų stabilumas, kuriam įtakos turėjo stabili valiuta, padidėjo konkurencija mažmeninėje rinkoje bei biudžetinės pajamos 9% dėl mokesčių, PVM ir socialinių draudimo įmokų. Siekiant padengti papildomus finansinius išpareigojimus sveikatos apsaugos sistemai, buvo papildomai priimtas biudžetas su 2% BVP; laisvos rinkos jėgų sąveikos srityje parduota 7% valstybinės naftos kompanijos INA priklausančių akcijų 2006 m. bei 2007 m. 32,5% telekomunikacijų akcijų viešojo konkurso būdu; laisvo patekimo į rinką srityje, įsteigus visoje šalyje „vieno langelio“ registracijos principą, 7% padidėjo įmonių skaičius; teisinės sistemos srityje padaryta pažanga su teisminių bylų nagrinėjimu; finansų sektoriuje privatiems žmonėms kreditų skaičius išaugo iki 71,5%, ne bankinio finansų sektoriaus turtas padidėjo nuo 21,4 % 2005 m. iki 26% 2007 m.³³.

2008 m. ekonomikos politikos pagrindų srityje išlaikyti ekonominės rinkos pagrindai, tačiau nebuvo pilno politinio bendravimo tarp vyriausybės ir Kroatijos Nacionalinio Banko bei nepasiruošta tarpvyriausybiniams struktūrinėms reformoms; makroekonomikoje 2007 m. BVP padidėjo iki 5,6%, tam įtakos turėjo didelė vidaus rinkos paklausa, turizmas, didmeninė prekyba, pramonės sektorius bei finansinis tarpininkavimas. 2008 m. pirmajame ketvirtyje mažėjant eksportui sumažėjo ir BVP iki 3,8%, einamosios sąskaitos deficitas padidėjo iki 10,5%, nes tam įtakos turėjo pakilusios pasaulinės žaliavos kainos, padidėjęs importas ir sumažėjęs eksportas. Investicijomis iš užsienio buvo daugiausia finansuojama bankų kapitalizacija, didmeninė prekyba bei draudimo sektoriai ir tai lėmė valstybinių atsargų didėjimą užsienio valiuta. Tarptautinė skola ir toliau didėjo, o ypač verslo sektoriaus, nes šalyje veikiantys komerciniai bankai siūlė įmonėms skolintis tiesiogiai iš užsienio bankų, apeinant Centrinio Banko nustatytus skolinimosi apribojimus. Parlamentas pakeitė indelių draudimo įstatymą, padidindamas jų apdraudimą iki 56 000 eurų, sumažėjo nedarbo lygis visuose sektoriuose iki 12,4%, be to sumažėjo ir darbo užmokestis dėl padidėjusios infliacijos. Padidėjus infliacijai iki 6,4%, kuriai įtakos turėjo augančios maisto, energetikos, žemės ūkio produktų ir komunalinių paslaugų kainos. Tačiau nacionaliniai valiutai tie faktoriai įtakos neturėjo – ji išliko stabili. 2008 m. liepos mėn. priimtas biudžetas su mažesniu deficitu, iš kurio finansavimas buvo skirtas sveikatos sistemai, namų ūkiams kompensuoti padidėjusioms energetikos kainoms, regionų vystymuisi bei švietimui. Valstybinė vertybinių popierių skola mažėjo nuo 40,8% 2007 m. iki 34% 2008 m.; laisvos rinkos jėgų sąveikos srityje parduotos valstybinių įmonių 4,2% „Hrvatski Telekom“ ir 12,5% trąšų valstybinių įmonių akcijų šių įmonių darbuotojams bei 30 įmonių parduotos per privatizavimo fondą; laisvo patekimo į rinką srityje įdiegtas elektroninis registras, kur galima surasti visus teisinius reglamentus. Įgyvendintas

³³ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf [žiūrėta 2013-09-29]

nereikalingų teisinių aktų panaikinimo projektas; teisinėje sistemos srityje padaryta pažanga susijusi su neišnagrinėtų teisminių bylų mažinimu; finansų sektoriuje vidaus kreditas padidėjo nuo 69% 2006 m iki 73% 2007 m.³⁴.

2009 m. ekonomikos politikos pagrindų srityje prasidėjusi pasaulinė ekonominė krizė pakoregavo pasirengimo narystei ES ekonominę programą, tačiau buvo išlaikyti pagrindiniai ekonomikos principai; makroekonomikoje prasidėjusi pasaulinė ekonominė krizė sumažino šalies vidaus rinkos vartojimą, eksportą bei importą, o tai lėmė einamosios sąskaitos deficito mažėjimą. Iš užsienio daugiausiai investuojama buvo į vertybinius popierius, bankų restruktūrizavimą ir vietines naftos kompanijas. Bankų ir verslo skolos užsieniui ir toliau didėjo. Padidėjo bedarbių skaičius iki 14%, Centrinis Bankas išleido finansinę riziką reguliuojančias priemones bei du kartus valiutų rinkoje pardavė sukauptų eurų atsargas, siekiant išsaugoti finansinį stabilumą. Sumažėjo vidaus kreditų augimas nuo 10% 2008 m. iki 4,3% 2009 m. liepos mėn., metinė infliacija nuo 2008 m. liepos mėn. 2,8% pastoviai svyravo iki 2009 m. liepos mėn. kol nusistovėjo ties 3,4%. Priimtos sveikatos sektoriaus reformos siekiant pagerinti finansavimą. Stiprintas institucinis ir analitinis gebėjimas vykdyti vidutinės trukmės finansinius išipareigojimus; laisvos rinkos jėgų sąveikos srityje iš privatizavimo fondo parduotos 4 valstybinės įmonės bei 103 įvairių įmonių akcijų; laisvo patekimo į rinką srityje įvestas elektroninis įmonių įregistravimas; teisinės sistemos srityje neišnagrinėtų bylų skaičius 2008 m. sumažėjo 8,4%; finansų sektoriaus plėtroje privatizuoti du nacionaliniai bankai. Nebankinių finansinių sektorių turta pasaulinė finansų krizė sumažino iki 23% bendrame finansiniame sektoriuje. Obligacijų ir akcijų rinkos patyrė didelių nuostolių³⁵.

2010 m. ekonomikos politikos pagrindų srityje pradėta įgyvendinti „Europos ekonomikos atkūrimo programa“, skirta struktūrinių reformų ir fiskalinių priemonių įgyvendinimui ir apimanti 131 priemonę dešimtyje sričių; makroekonomikoje šalies ekonomika nebuvo dar atsigavusi po pasaulinės krizės nuosmukio. Einamosios sąskaitos deficito susiaurėjimui įtakos turėjo sumažėjas prekių ir paslaugų importas bei padidėjęs eksportas. Tačiau išorinės finansinės įplaukos buvo užtikrintos į bankinio kapitalo atkūrimą. Valstybinis ir įmonių išorinis išsiskolinimas ir toliau didėjo, nedarbo lygis siekė 12,4%, Centrinis Bankas išplėtė nacionalinės valiutos – kunos likvidumą remdamasis turimomis santaupomis užsienio valiuta siekiant išlaikyti rinkos stabilumą. Be to, buvo didinamos turimos eurų santaupos, kreditų suteikimas verslo sektoriui didėjo remiantis valstybine

³⁴ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-01]

³⁵ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-01]

įmonių skatinimo finansine pagalba, o namų ūkiui smarkiai sumažėjo. Sumažėjo infliacija. Priimtame naujajame biudžete buvo panaikintas krizės mokestis bei sumažintos papildomos pensijų ir sveikatos draudimo išmokos, perkelti tabako ir benzino akcizai padidinantys finansines įplaukas 0,15 % BVP. Viešajame sektoriuje reformuotos sveikatos ir pensijų sistemos; laisvos rinkos jėgų sąveikos srityje privatizavimo fondo pardavimui pateiktos maisto perdirbimo įmonės, kurios nesulaukė susidomėjimo dėl nerealių pardavimo sąlygų, be to liko privatizuoti 768 valstybinės įmonės. Privatizavimo fondas pertvarkytas į turto valdymo agentūrą, atsakinga už visą valstybinį turtą; laisvo patekimo į rinką srityje sumažinti fiskaliniai mokesčiai turizmo, miškininkystės ir kultūros paveldo sektoriams, tačiau 2009 m. naujai įregistruotų įmonių sumažėjo 14%; teisinės sistemos srityje spartintos teisminės procedūros bei pagerėjo žemės nuosavybės įregistravimas; finansų sektoriaus plėtroje toliau dominuoja bankinis sektorius, kurio 91% sudaro užsienio bankų nuosavybė, jų kapitalas padidėjo nuo 15,9% 2009 m. iki 19,2% 2010 m., be to sumažėjo pelningumas ir išaugo neveiksnios paskolos nuo 4,9% 2008 m. iki 9,5% 2010 m. Tačiau nebankinių finansinių sektorių bendrame finansų sektoriuje sumažėjo iki 23% 2009 m., lizingo ir draudimo sektorių rinka pakilo 16% nors 2010 m. nukrito 4%, o vertybinių popierių biržos obligacijų rinka 2009 m. padidėjo nuo 10% iki 11%³⁶.

2011 m. ekonomikos politikos pagrindų srityje įvykdyta pažanga įgyvendinant „Europos ekonomikos atkūrimo programą“; makroekonomikoje nuo 2011 m. II ketvirčio Kroatijos Respublikos ekonomikoje 0,9% padidėjo pramonės produkcija bei tiek pat išaugo mažmeninė prekyba, o eksportas padidėjo net 6,3%. Tęsiama „Europos ekonomikos atkūrimo programą“. Sumažėjusio einamosios sąskaitos deficitas išliko toks pat ir 2011 m., o skola užsieniui augo, nedarbo lygis padidėjo iki 14,3%. Centrinis Bankas stabdė nacionalinės valiutos kurso nuvertėjimą parduodamas finansų rinkoje 770 mln. eurų iš turimų santaupų bei nuo 20% iki 17% sumažintas privalomas bankų atsargų turėjimas užsienio valiuta. Verslo kreditavimas padidėjo nuo 9,6% 2010 m. iki 11,8% 2011 m., padidėjo bankinis kreditas valstybei nuo 13,8% 2010 m. iki 27% 2011 m. Padidėjo infliacija, kuriai įtakos turėjo pakilusios energetikos ir maisto produktų kainos. Pajamos į biudžetą mažėjo dėl pasikeitusių mokesčių tarifų bei sumažintų benzino ir dyzelino akcizų. Buvo priimtas fiskalinės atsakomybės įstatymas skirtas sumažinti valstybinės skolos santykį su BVP, valdžios sektoriaus išlaidų mažinimui ir kontrolei, o jo vykdymui prižiūrėti naujai įsteigtas Fiskalinės politikos komitetas. Priimta valstybės skolos valdymo strategija siekiant prailginti gražinimo terminus, plėtoti vidaus vertybinių popierių rinkas bei subalansuoti skolos santykį tarp vidaus ir išorės rinkų; laisvos rinkos jėgų sąveikos srityje privatizavus tik 83 valstybinės įmonės,

³⁶ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5., http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf [žiūrėta 2013-10-01]

privataus sektoriaus rinkoje skaičius nepasikeitė; laisvo patekimo į rinką srityje patobulinti įstatymai dėl įmonių įregistravimo ir išregistravimo, tačiau 2010 m. naujai įregistruotų įmonių sumažėjo 8,6%. Teisinės sistemos srityje spartinti teismų procesai nagrinėjant bylas; finansų sektoriaus plėtroje toliau dominuoja bankinis sektorius su 19,1% kapitalu. Išaugo paskolų išdavimas privačiam verslui ir valstybiniam sektoriui nuo 75,8% 2009 m. iki 81,3% 2010 m., tačiau pakilo neveiksnių paskolų skaičius iki 11,5% 2011 m., nebankinis finansų sektoriaus išliko ties 23,3% riba finansų sektoriuje, didėjo prekyba vertybiniais popieriais 1,2% ir obligacijomis – 4,8%³⁷.

Vidutinės trukmės ekonominiai kriterijai skirti tęsti pradėtus vykdyti trumpos trukmės kriterijus. Remiantis 2005 m. Tarybos sprendimu dėl principų, prioritetų ir sąlygų įvardytų Stojimo partnerystės su Kroatija sutartyje nurodomi šie kriterijai:

„– Toliau mažinant bendras valstybės išlaidas, bendrą valstybės deficitą ir skolą nuo BVP, įdiegti vidutinės trukmės subalansuotą finansų valdymo sistemą. Nustatyti valstybės išlaidų prioritetus, kad būtų galima daugiau lėšų skirti su *acquis* susijusioms išlaidoms finansuoti. Vykdyti nuoseklią sveikatos priežiūros ir pensijų sistemų reformą. Toliau mažinti subsidijas nuostolingai veikiančioms įmonėms. Užbaigti į Privatizacijos fondą įtrauktų įmonių akcijų, priklausančių valstybei, pardavimą.

– Toliau gerinti sąlygas privačių įmonių steigimui bei vystymui ir tiesioginėms užsienio investicijoms.

– Padaryti žymią pažangą stiprinant didelių įmonių (ypač plieno, laivų statybos, geležinkelių sektoriaus įmonių) finansinę discipliną.

– Užbaigti žemės reformą, ypač daug dėmesio skiriant žemės ūkio paskirties žemės registravimui ir privatizavimui.

– Tęsti darbo rinkos ir švietimo reformas, siekiant padidinti darbo jėgos dalyvavimą ir užimtumą.³⁸

Igyvendinant šiuos kriterijus Kroatijos Respublika 2005 m. makroekonomikoje, infliacija ir valiutos stabilumas leido įmonėms nuspėti ekonominės rinkos padėtį; švietimo sistemoje reikėjo atnaujinti mokymo programas, susijusias su teorinėmis ir praktinėmis ekonomikos žiniomis; investicijų santykių srityje dėl sulėtėjusio privatizavimo proceso nebuvo didelių investicijų iš užsienio, tačiau valstybė investavo į kelių infrastruktūrą ir mokslinius tyrimus; liberalizuotoje telekomunikacijos rinkoje sumažintas licencijų mokestis, siekiant padidinti konkurenciją;

³⁷ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-02]

³⁸ Tarybos sprendimas dėl principų, prioritetų ir sąlygų įvardytų Stojimo partnerystėje su Kroatija, *Europos Bendrijų komisija*, Briuselis, 2005. 11. 9., p. 15.,

<[http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com\(2005\)0556_/com_com\(2005\)0556_lt.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com(2005)0556_/com_com(2005)0556_lt.pdf)> [žiūrėta 2013-10-02]

privatizavimo ir restruktūrizavimo srityje valstybinės laivų statybos, plieno pramonės ir geležinkelių sistemos įmonės nebuvo parduotos privatiems ar juridiniams asmenims; valstybės kišimosi į gamybos sektoriuje buvo vykdomas 2004 m. valstybinių subsidijų mažinimo į gamybos sektorius planas³⁹.

2006 m. gebėjimo atlaikyti konkurencinį spaudimą ir rinkos jėgas ES makroekonomikoje infliacija ir valiutos stabilumas išlaikė rinkos principus. Žmogiškojo ir fizinio kapitalo srityje imtasi švietimo reformų, siekiant atnaujinti pasenusias programas, perkvalifikuojant ilgalaikius bedarbius, kad šie galėtų įsitraukti į darbo rinką. Augo privačios investicijos į bendrąjį pradinį kapitalą, padidėjo investicijos iš užsienio nuo 2,6% 2004 m. iki 3,9% 2005 m. Atitinkamų sektorių ir įmonių struktūroje pradėta valstybinių plieno ir turizmo įmonių privatizavimo procedūra, telekomunikacijų sektoriuje liberalizuota rinka, restruktūrizuojami geležinkelio ir energijos sektoriai. Prekyba su ES sudarė didžiausias importo 65,6% ir 64,6% eksporto, be to, išsiplėtė prekyba su kaimyninėmis Vakarų Balkanų šalimis⁴⁰.

2007 m. gebėjimo atlaikyti konkurencinį spaudimą ir rinkos jėgas ES makroekonomikoje išlaikytas stabilumas, leidžiantis sėkmingam rinkos veikimui. Žmogiškajame ir fiziniame kapitale nedarbo lygis išliko didelis. Padidėjo privačios investicijos į kapitalą susijusios su dviejais nacionaliniais bankais ir formacijos įmonėmis. O valstybinės investicijos padidėjo į kelių infrastruktūrą. Restruktūrizuotos ir privatizuotos valstybinės plieno ir aliuminio perdirbimo gamyklos, pateiktos penkios geležinkelio dukterinės įmonės privatizavimui. Padidėjo konkurencija mobiliojo ryšio operatorių sektoriuje, mažų ir vidutinių įmonių sektorius toliau sėkmingai plėtėsi. Valstybinės įtakos konkurencingumo srityje sustiprintos Konkurencijos tarybos funkcijos, kontroliuojant valstybės skiriamą pagalbą, pagerėjo nacionalinių ir regioninių administracijų bendradarbiavimas. Prekyba su ES liko pagrindinė prekybos kryptis, be to, pradėta prekyba su Rusija ir Kinija, padidėjo prekybos apimtys su kaimyninėmis valstybėmis⁴¹.

2008 m. gebėjimo atlaikyti konkurencinį spaudimą ir rinkos jėgas ES makroekonomikoje buvo veikiantys rinkos mechanizmai, tačiau ekonomikos augimą riboja stabdoma privataus verslo plėtra bei valstybės kišimasis. Žmogiškajame ir fiziniame kapitale vykdyta mokymo programa susijusi su bedarbiu perkvalifikavimu ir įtraukimu į darbo rinką, didintos investicijos į pagrindinį

³⁹ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-03]

⁴⁰ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-03]

⁴¹ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-03]

kapitalą bei mokslinius tyrimus ir kelių infrastruktūros tobulinimą. Atitinkamų sektorių ir įmonių struktūroje priimti veiksnių planai dėl laivų statybos įmonių restruktūrizavimo privatizacijos metu. Liberalizuotos telekomunikacijų ir energetikos rinkos. Paslaugų bei mažų ir vidutinių įmonių sektoriai augo. Valstybinės įtakos konkurencingumo srityje buvo imtasi priemonių kompensuojant padidėjusias energetikos kainas namų ūkio subjektams. Prekyba su ES išlieka pagrindinė importo ir eksporto kryptis, nors ir sumažėjusi, be to, buvo praplėsta prekybos su regioninėmis valstybėmis⁴².

2009 m. gebėjimo atlaikyti konkurencinį spaudimą ir rinkos jėgas ES veikiančioje rinkoje išlaikytas makro finansinis stabilumas bei subalansuotas biudžetas sugebėjo pasaulinės finansinės krizės metu išlaikyti veikiančią ekonomikos rinką. Žmogiškajame ir fiziniame kapitale sukurta nacionalinė kvalifikacijos kėlimo sistema, tęsiamas užimtumo skatinimo planas bedarbiams, priimtas bedarbių pašalpų įstatymas nustatantis pašalpų mokėjimus, įvestos 32 darbo valandos per savaitę ir atitinkamas darbo užmokesčio subsidijos. Išvystyta telekomunikacijų infrastruktūra apimanti ir plačiau juosti internetą. Valstybinės investicijos buvo tęsiamos į kelių infrastruktūrą, o tarptautinės investicijos su 44 % šalies BVP sutelktos į finansų, gamybos bei didmeninės ir mažmeninės prekybos sektorius. Reikalingos didesnės pastangos restruktūrizuojant ir privatizuojant valstybines plieno gamyklų bei geležinkelio sektorius. Liberalizuojamas energetikos tinklas, tačiau dujų ir elektros rinkose vyrauja monopolinis tiekėjas, didėjo statybos ir žemės ūkio produkcijos sektoriai. Vyriausybė priėmė mažų ir vidutinių įmonių rėmimo programą bei padidino skolinimąsi su sumažintomis palūkanomis. Valstybinės įtakos konkurencingumo srityje buvo sustiprinta kova su recesijos programa bei sustiprintas konkurencijos agentūros vaidmuo prižiūrint valstybinės pagalbos panaudojimą. Prekyba su ES išlieka pagrindine importo ir eksporto kryptis, nors ir sumažėjusi. Be to, sumažėjo prekyba ir su Centrinės Europos Laisvos Ekonomikos Susitarimo (angl. Central European Free Trade Agreement, CEFTA) šalimis, kur Kroatijos Respublikos eksportas sudarė 20,1%, importas – 4,8%⁴³.

2010 m. gebėjimo atlaikyti konkurencinį spaudimą ir rinkos jėgas ES veikiančioje rinkoje Centrinis Bankas dėjo pastangos išlaikyti fiskalinį deficitą, kuris užtikrintų veikiančius rinkos principus. Žmogiškajame ir fiziniame kapitale tęsiamos švietimo sistemos reformos. Bedarbių apmokymo programai buvo skirtas finansavimas iš „Europos ekonomikos atkūrimo programos“ skatinti darbo rinkos dinamiškumui susijusi su gamybine ir darbo praktika bei stažuotėmis.

⁴² Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-03]

⁴³ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-03]

Sumažėjo investicijos dėl ekonominės krizės, tačiau valstybinės investicijos į greitkelių infrastruktūrą buvo tęsiamos. 2010 m. baigtas laivų statyklų privatizavimo konkursas, parduotos dvi geležinkelių dukterinės įmonės, toliau liberalizuojama telekomunikacijų ir energetikos rinkos. Priimtos naujos dujų transportavimo ir paskirstymo taisyklės, padidėjo paslaugų sektoriaus PVM iki 66,0%, o pramonės sektoriaus PVM sumažėjo iki 19,1%. Priimtas vidutinių ir mažų įmonių gaivinimo finansavimo planas. Valstybės įtaka konkurencingumo srityje išliko pakankamai didelė. Prekyba su ES išlieka pagrindine importo ir eksporto kryptimi, nors ir sumažėjusi. Prekyboje su CEFTA šalimis, Kroatijos Respublikos eksportas sumažėjo iki 18%, bet padidėjo importas iki 5%⁴⁴.

2011 m. Kroatijos Respublika sugebėjimo atlaikyti konkurencinį spaudimą ir rinkos jėgas ES veikiančioje rinkoje laikydamosi fiskalinių apribojimų, kurie išlaikė veikiančią ekonomiką. Žmogiškajame ir fiziniame kapitale tęsiamos švietimo sistemos reformos ir bedarbių įtraukimo į darbo rinką programos. Sumažėjo investicijos dėl statybos sektoriaus stagnacijos. Vyriausybė pateikė investicinio skatinimo planą 30-čiai viešojo sektoriaus sričių: tokioms kaip energetika, transporto infrastruktūra, regioninės institucijos. Toliau liberalizuojamos telekomunikacijų ir energetikos rinkos. Konkurencijos agentūra Valstybinės įtakos konkurencingumo srityje plėtė savo veiklą kovoje su rinkoje įsivyravusiu monopoliumi bei kompanijų tarpusavio susijungimu. Prekyba su ES išlieka pagrindine importo ir eksporto kryptimi, išlieka stabili prekyba su CEFTA valstybėmis, tačiau nuvertėjo 4,9% nacionalinė valiuta – kuna⁴⁵.

Apibendrinant galima teigti, kad Kroatijos Respublikai įgyvendinant trumpalaikius ekonominius kriterijus, šalyje buvo išlaikyti ekonominės rinkos pagrindai. Bendradarbiauta su Pasauliniu banku dėl šaliai skiriamos finansinės pagalbos, vykdytas nacionalinis planas dėl ekonomikos reformų, o prasidėjus pasaulinei ekonominei krizei įgyvendinta „Europos ekonomikos atkūrimo programa“, kuri apėmė 131 priemonę dešimtyje sričių. Makroekonomikos srityje nuo 2006 m. iki 2009 m. didėjo einamosios sąskaitos deficitas, kuriam įtakos turėjo didesnis importas negu eksportas. Nuo 2009 m. iki 2011 m. einamosios sąskaitos deficitas mažėjo dėl padidėjusio eksporto ir sumažėjusio vidaus rinkos vartojimo. Pinigų politikos srityje Kroatijos centrinis bankas, veikiantiems šalyje komerciniams bankams įvedė skolinimosi iš užsienio bankų kontrolę, nustatydamas 55% privalomų atsargų laikymą savo bankuose nuo valdomo kapitalo vertės. Nacionalinė valiuta – kuna išliko stabili. Laisvo patekimo į rinką srityje priimti teisiniai pakeitimai supaprastinantys įmonių įsteigimą, patvirtinti teisiniai aktai supaprastinantys bankrutavimo

⁴⁴ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-03]

⁴⁵ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-03]

procedūras, įdiegta įmonių įregistravimo internetu sistema. 2009 m. sumažinti fiskaliniai mokesčiai turizmo, miškininkystės ir kultūros paveldo sektoriams. Tačiau nežiūrint visų priimtų priemonių, naujai įregistruotų įmonių sumažėjo. Privatizavimo sektoriuje 2004 m. ir 2005 m. buvo surengti 39 privatizavimo konkursai per kuriuos parduotos 24 valstybinės įmonės; 2006 m. parduota 7% valstybinės naftos kompanijos INA akcijų; 2007 m. parduota viešojo konkurso būdu 32,5% telekomunikacijų akcijų; 2008 m. parduota 4,2% „Hrvatski Telekom“ ir 12,5% trašų valstybinių įmonių akcijų; 2009 m. parduotos 4 valstybinės įmonės bei 103 įvairių įmonių akcijų. Privatizavimo fondas pertvarkytas į valstybinio turto valdymo agentūrą. Nedarbo lygis 2008 m. šalyje mažėjo iki 12,4%, tačiau 2011 m. – padidėjo iki 14,3%, kuriam įtakos turėjo pasaulinė finansų krizė. 2006 m. Kroatijos Parlamentas priėmė socialinių išmokų reformą; 2008 m. pakeistas indelių draudimo įstatymas; 2009 m. priimtos sveikatos sektoriaus finansavimo reformos; 2010 m. viešajame sektoriuje reformuotos sveikatos ir pensijų sistemos; 2011 m. priimta valstybės skolos valdymo strategija, siekiant prailginti gražintinas įmokas. Didėjo investicijos iš užsienio, kurios padidino šalies santaupas užsienio valiuta.

Vidutinės trukmės kriterijuose makroekonomikoje veikiančius rinkos principus užtikrino valiutos stabilumas, o pasaulinės finansų krizės metu subalansuotas biudžetas ir fiskalinis deficitas. Žmogiškojo ir fizinio kapitalo srityje buvo imtasi švietimo sistemos reformos atnaujinant pasenusiais ekonomikos mokymo programas. Vykdytos mokymo programos susijusios su ilgalaikiu bedarbių perkvalifikavimu ir įtraukimu į darbo rinką. Pakeisti bedarbių pašalpų skyrimo įstatymai, įvestos 32 darbo valandos per savaitę. Didėjo privačios investicijos į bendrąjį kapitalą bei mokslinius tyrimus. Valstybinės investicijos skirtos kelių infrastruktūros gerinimui, liberalizuotos telekomunikacijų ir energetikos rinkos, restruktūrizuotos ir privatizuotos aliuminio, plieno bei laivų statyklų valstybinės įmonės, plėtėsi mažų ir vidutinių įmonių sektorius. Valstybinės konkurencinės įtakos sektoriuje sustiprintos konkurencijos tarnybos funkcijos, kontroliuojant skiriamą finansinę pagalbą ir kovojant su monopoliniu įsitvirtinimu. Pagerintas nacionalinių ir regioninių institucijų bendradarbiavimas, namų ūkiams kompensuotas padidėjusių energetikos kainų skirtumas. Pagrindine Kroatijos Respublikos importo ir eksporto prekybos partnere buvo ES. Išsiplėtė prekyba su kaimyninėmis Vakarų Balkanų šalimis, 2007 m. pradėta prekiauti su Rusija ir Kinija, 2009 m. sumažėjo prekybos apimtys su CEFTA valstybėmis, kurios 2011 m. stabilizavosi.

1.3. Pagrindinės kliūtis siekiant narystės ES

2005 m. spalio 3 d. EK pateikė derybų darbotvarę, kurioje buvo nurodyta įgyvendinti Stabilizacijos ir Asociacijos sutarties reikalavimus: 1) visapusiškas bendradarbiavimas su Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu buvusiai Jugoslavijai; 2) palaikyti gerus santykius su

kaimyninėmis valstybėmis; 3) taikiu būdu išspręsti kilusius ginčus dėl sienų; 4) įgyvendinti Stabilizacijos ir Asociacijos bei Europos partnerystės sutartyse keliamus reikalavimus⁴⁶.

1996 m. Kroatijos Respublika pasirašė bendradarbiavimo aktą su Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu buvusiai Jugoslavijai (toliau – TBTBJ) dėl asmenų atsakingų už sunkius humanitarinės teisės pažeidimus, įvykdytus buvusios Jugoslavijos teritorijose nuo 1991 m., persekiojimą, suėmimą ir perdavimą teisinei atsakomybei⁴⁷. 1999 m. TBTBJ prokuroras išpėjo Kroatijos Respublikos vyriausybę dėl nebendradarbiavimo su tribunolu, tiriant nusikaltimus, nes šalis neatsako į pateiktus prašymus, argumentuodama, kad tai yra susiję su šalies nacionaliniu saugumu ar žeidžiantys žmonių orumą⁴⁸. 2000 m. po rinkimų, stojus prie valstybės „vairo“ prezidentui Stepanui Mesičiui, Kroatijos vyriausybė sutiko bendradarbiauti su TBTBJ ir perdavė dokumentus, susijusius su karinėmis operacijomis „Audra“ ir „Flash“, o taip pat Hagos Tribunolo teismui perdavė karo nusikaltimais įtariamą asmenį Mladeną Naletiličių⁴⁹.

2001 m. lapkričio mėn. Kroatijos Respublika TBTBJ perdavė Paško Liubičių kaltinama dėl nusikaltimų vykdytų 1992 m. ir 1993 m. prieš Bosnijos civilius musulmonus⁵⁰. 2002 m. TBTBJ įteikė Kroatijos Respublikai orderį suimti ir perduoti tribunolui Janko Bobetko, kaltinamu dėl žmonių persekiojimų ir žudymų dėl politinių, rasinių ir religinių motyvų. Tačiau valstybė neįvykdė šio reikalavimo, nurodydama prastą kaltinamojo sveikatos būklę⁵¹. 2003 m. birželio 24 d. šalis perdavė Ivicą Rajičą TBTBJ⁵². 2004 m. TBTBJ Kroatijos Respublikos teisminėms institucijoms rengė seminarus ir mokymus susijusius su karo nusikaltimų bylų nagrinėjimu. Tribunolui perduoti

⁴⁶Negotiating framework, Luxemburg, 3 October 2005,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/st20004_05_HR_framedoc_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]

⁴⁷ Republic of Croatia constitutional act on the cooperation of the Republic of Croatia with the International criminal tribunal, *Legislations implementing the ICTY statute*,

<http://www.icty.org/x/file/Legal%20Library/Member_States_Cooperation/implementation_legislation_republic_of_croatia_1996_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]

⁴⁸ Statement by Justice Louise Arbour Prosecutor of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia on her request to the President of the Tribunal asking her to report Croatia's non-cooperation to the Security Council, Hague, 1999. July 28, < <http://www.icty.org/sid/7747>> [žiūrėta 2013-10-06]

⁴⁹ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2000 August 7, p. 25–26,

<http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2000_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]

⁵⁰ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2002 September 4, p. 37,

<http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2002_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]

⁵¹ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2003 August 20, p. 19,

<http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2003_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]

⁵² Ten pat, p. 53.

dar 8 asmenys kaltinami nusikaltimais žmogiškumui. Vyriausiasis tribunolo prokuroras teigiamai atsakė į EK užklausą dėl šalies bendradarbiavimo tiriant nusikaltimus žmogiškumui⁵³.

Tačiau 2005 m. kovo mėn. TBTBJ vyriausiasis prokuroras EK pranešė, kad Kroatijos Respublika ne pilnai bendradarbiauja su TBTBJ, nes šalis nesiima veiksmų siekiant suimti ir perduoti generolą Ante Gotoviną Hagos Tribunalui. Tų pačių metų balandžio mėn. Kroatijos Respublikos vyriausybė pateikė veiksmų planą dėl generolo Anteo Gotovino suradimo⁵⁴. Atsižvelgdamas į šalies pastangas TBTBJ prokuroras 2005 m. spalio 3 d. pranešė EK apie atsinaujinusį pilną bendradarbiavimą su TBTBJ⁵⁵. Generolas Ante Gotovinas buvo sulaikytas Ispanijoje 2005 m. gruodžio 7 ir perduotas teismui gruodžio 10 d.⁵⁶

Kroatijos Respublikos bendradarbiavimas su TBTBJ dėl karo nusikaltimų buvo tęsiamas toliau, netaikant jokių apribojimų priėjimui prie informacijos šaltinių. Tačiau tam tikrų sunkumų iškilo su generolo Anteo Gotovino bylos nagrinėjimu. 2007 m. į procesą kištis pradėjo Kroatijos Respublikos ministras pirmininkas, tačiau jo įtaka buvo nutraukta⁵⁷. 2009 m. vilkinamas archyvinių dokumentų perdavimas susijęs su karine operacija „Audra“, nes kai kurie iš jų yra prapuolę⁵⁸. Šių dokumentų suradimui Kroatijos Respublikos buvo sukurta speciali darbo grupė⁵⁹, tačiau jokių apčiuopiamų rezultatų nebuvo pasiekta⁶⁰.

⁵³ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2004 August 16, p. 57–58,

<http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2004_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]

⁵⁴ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2005 August 17, p. 36,

<http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2005_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]

⁵⁵ Julie Kim, „Balkans cooperation on War Crimes Issues“, *CRS Report for Congress*, 2008 January 14, p. 4,

<<http://www.fas.org/sgp/crs/row/RS22097.pdf>> [žiūrėta 2013-10-06]

⁵⁶ Appeals Chamber Acquits and Orders Release of Ante Gotovina and Mladen Markač, Hague, 2012 November 16,

<<http://www.icty.org/sid/11145>> [žiūrėta 2013-10-06]

⁵⁷ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2007 August 1, p. 18,

<http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2007_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]

⁵⁸ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2009 July 31, p. 17,

<http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]

⁵⁹ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2010 July 30, p. 18,

<http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-07]

⁶⁰ Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2011 July 31, p. 15,

Kita svarbia priežastimi stabdžiusi Kroatijos Respublikos įstojimą į ES buvo teritoriniai ginčai su Slovėnijos Respublika. 1991 m. šalims paskelbus nepriklausomybę ir nustačius tarpusavio sausumos sienas, ginču tapo 20 kvadratinų kilometrų įlanka turinti priėjimą prie Adrijos jūros, kurios priklausomybės siekė abi valstybės⁶¹. Įtampą tarp valstybių sustiprino ir 2003 m. Kroatijos Respublikos siekis sukurti ekonominę zoną Adrijos jūroje prieš nustatant jūrinę sieną su Slovėnijos Respublika. Slovėnijos Respublika atsižvelgdama į tokius Kroatijos Respublikos tikslus pagrasino, kad neberems jos siekio tapti ES nare ir kreipėsi į ES tarybą šiuo klausimu. Taryba išnagrinėjusi Slovėnijos Respublikos kreipimąsi pareiškė, kad šalių tarpusavio santykiai turi būti sprendžiami diplomatinio būdu ir abipusiu bendradarbiavimu⁶².

2004 m. rugsėjo 23 d. Slovėnija vėl pagrasino blokuoti Kroatijos Respublikos stojimą į ES po incidento ginčytinoje pasienio zonoje, kai Kroatijos Respublikos policija sulaikė 12 Slovėnijos piliečių atsisakiusių parodyti tapatybės dokumentus, tarp kurių buvo ir opozicinės Liaudies partijos vadovas Janezas Podobnikas⁶³. Savo grasinimus Slovėnijos Respublika įvykdė 2008 m. gruodžio 19 d. tarpvyriausybiniėje konferencijoje, pasinaudodama turima veto teise blokavo 9 Kroatijos Respublikos derybinių skyrių atidarymą, teigdama, kad Kroatijos Respublikos pateikti dokumentai gali nulemti ginčo eigą dėl sienų nustatymo ir sprendimo⁶⁴. 2009 m. sausio mėn. Slovėnijos užsienio reikalų ministras Samuelis Zbagoras konstatavo, kad dvišalės derybos ginčytinu klausimu žlugo, tačiau pažymėjo, jog ES sutikimas tarpininkauti teikia didelių vilčių, sprendžiant teritorinį ginčą⁶⁵. Tų pačių metų vasario 25 d. vyko Slovėnijos ir Kroatijos šalių premjerų susitikimas, kuriame buvo siekta susitarti dėl tarpininko, kuris padėtų spręsti teritorinį ginčą, tačiau susitarimas nedavė jokių rezultatų, nes Slovėnijos Respublika siekė, kad tarpininkautų ES, o Kroatijos Respublika – tarptautinis teismas⁶⁶.

Ši dviejų šalių ginčą Vasilka Sancinas suskirsto į du etapus. Pirmasis etapas apima laikotarpį nuo 1992 m. iki 2001 m., kai buvo sudaryta slovėnų ir kroatų darbo grupė spręsti iškilusį teritorinį ginčą, tačiau nesusitarus dėl keturių sausumos teritorijų pasidalijimo lygiomis dalimis ir jūros sienos dalies, nutarta vadovautis *status quo* principu, kurį nustatė abiejų valstybių paskelbtos

<http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-07]

⁶¹ Anes Alic, Slovenia, Croatia, the EU and Piran Bay, A long-running dispute over a 20-square-kilometer bay has no end in sight without international arbitration, as Croatia and Slovenia trade venom, with the latter threatening to bloc the former's EU entry, <<http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Articles/Detail/?id=53176>> [žiūrėta 2013-10-07]

⁶² Slovenia threatens to withdraw support for Croatia's EU bid over a souring maritime border dispute, *EurActiv*, 2003, <<http://www.euractiv.com/enlargement/diplomatic-warfare/article-118224>> [žiūrėta 2013-10-07]

⁶³ Slovenia has threatened to veto Croatia's EU membership bid following a recent border incident., *EurActiv*, 2004, <<http://www.euractiv.com/enlargement/slovenia-threatens-veto-croatias-news-212230>> [žiūrėta 2013-10-07]

⁶⁴ France fails to unblock Croatia, Turkey's EU talks, *EurActiv*, 2008, <<http://www.euractiv.com/enlargement/france-fails-unblock-croatia-tur-news-220955>> [žiūrėta 2013-10-07]

⁶⁵ Slovenia threatens to end Croatia's EU hopes, 2009, *EurActiv*, <<http://www.euractiv.com/enlargement/slovenia-threatens-croatias-eu-h-news-221097>> [žiūrėta 2013-10-07]

⁶⁶ Croatia advised to 'morally dominate' conflict with Slovenia, *EurActiv*, 2009, <<http://www.euractiv.com/enlargement/croatia-advised-morally-dominate-news-221275>> [žiūrėta 2013-10-07]

nepriklausomybės deklaracijos. 1998 m. antrą kartą susirinkus šiai darbo grupei vėl nepavyko pasiekti kompromiso, todėl buvo pasikviestas tarpininkas, buvęs JAV gynybos sekretorius Williams Perry, kuriam taip pat nepavyko sutaisyti konfliktuojančias puses. 2001 m. liepos 20 d. abiejų valstybių ministrai pirmininkai pasirašė Drnovšek–Račan susitarimą, kuris 2002 m. buvo atšauktas⁶⁷. Antrasis etapas prasidėjo 2009 m. derybomis tarp Kroatijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir EK. EK pasiūlė teritorinį ginčą spręsti *ad hoc* arbitraže, tačiau Slovėnija nesutiko. Antrasis pasiūlymas su pakeitimais buvo pateiktas birželio mėn., su kuriuo nesutiko Kroatijos Respublika. Trečiasis pasiūlymas pateiktas liepos mėn. kuriam jau pritarė abi šalys ir buvo nurodyti šie tikslai: nekliudyti Kroatijos Respublikai derybose stojant į ES, remiantis ginču dėl pasienio teritorijos ir pasirašyti rezoliuciją dėl šio ginčo sprendimo⁶⁸.

2009 m. rugsėjo 11 d. buvo atnaujintos derybos, kuriose Slovėnijos Respublikos premjeras pareikalavo garantijų priėjimui į savo teritorinius vandenys, už tai pažadėjęs kartu su vyriausybe panaikinti vetavimą dėl Kroatijos stojimo derybų, o Kroatijos Respublikos premjerė reikalavo ginčą dėl teritorijų perduoti tarptautiniam arbitražui, atskiriant jį nuo stojimo derybų į ES⁶⁹.

2009 m. lapkričio 4 d. Stokholme Kroatijos Respublikos ir Slovėnijos Respublikos premjerai pasirašė ginčo dėl sausumos ir jūrinės sienos perdavimo tarptautiniam arbitražo teismui sutarimą. Pagal šį sutarimą teismą sudarė penki nariai po vieną iš abiejų valstybių, ES paskirtas teismo pirmininkas ir du tarptautinės teisės specialistai deleguoti abipusiu susitarimu⁷⁰. Nors ir buvo pasirašytas sutarimas dėl ginčytinų teritorijų sprendimo nepainioti su Kroatijos stojimo derybomis, tačiau tų pačių metų gruodžio mėn. Slovėnijos Respublika vėl vetavo Kroatijos Respublikos derybas dėl stojimo į ES, motyvuodama, kad ketintuose atidaryti aplinkos, žuvininkystės bei užsienio, saugumo ir gynybos politikos skyriuose yra pateikiama tam tikros informacijos, kuri gali turėti įtakos sprendžiant ginčą dėl teritorijų⁷¹.

2010 m. birželio 6 d. Slovėnijos Respublikoje buvo surengtas referendumas, siekiant sužinoti visuomenės nuomonę dėl ginčytinos teritorijos išsprendimo perdavimo Tarptautiniam arbitražo teismui. Slovėnijos Respublika šį referendumą paaiškino kaip būtina, nes šalies Parlamentas negali

⁶⁷ Sancin V., „Slovenia-Croatia Border Dispute: From »Drnovšek-Račan« to »Pahor-Kosor« Agreement“, *Journal on European Perspectives of the Western Balkans*, 2, 2010.

<http://www.europeanperspectives.si/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=36>
[žiūrėta 2013-10-07]

⁶⁸ Ten pat.

⁶⁹ Slovenia ready to end veto on Croatia's EU accession, 2009,

<<http://www.eubusiness.com/news-eu/slovenia-croatia.et>> [žiūrėta 2013-10-10]

⁷⁰ Croatia and Slovenia sign arbitration agreement, *Embassy of the Republic of Croatia in the Kingdom of Sweden, Stockholm, 2009* <<http://se.mfa.hr/?mv=2903&mh=494>> [žiūrėta 2013-10-10]

⁷¹ Vogel T., „Slovenia finds new ways to block Croatia's bid“, 2009,

<<http://www.europeanvoice.com/article/imported/slovenia-finds-new-ways-to-block-croatia-s-eu-bid/66719.aspx>>
[žiūrėta 2013-10-10]

ratifikuoti susitarimo be daugumos piliečių pritarimo⁷². Iš visų referendume dalyvavusių Slovėnijos Respublikos piliečių teigiamai atsakė 51,48%, o neigiamai 48,52 %⁷³. 2011 m. gegužės 25 d. Kroatijos Respublika kartu su Slovėnijos Respublika Jungtinėms Tautoms pateikė abiejų premjerų 2009 m. lapkričio mėn. pasirašytą ir nacionaliniuose parlamentuose ratifikuotą arbitražinį susitarimą dėl sienų ginčo išsprendimo⁷⁴. 2012 m. sausio 17 d. abi šalys į tarptautinį arbitražo teismą delegavo savo teisėjus, kad būtų pradėtas ginčo nagrinėjimo procesas, kuris truks keletą metų ir jo paskelbtos išvados bus neginčijamos⁷⁵.

Kitas ginčas su Slovėnija buvo dėl Kroatijos Respublikos piliečių santaupų susigražinimo iš naujo Liublianos banko, kuris buvo suformuotas iš 1990 m. bankrutavusio Liublianos banko, kuriame iki federacinės Jugoslavijos Respublikos žlugimo kroatai laikė indelius⁷⁶. Šio ginčo sprendimui 2012 m. kiekviena valstybė delegavo savo finansų ekspertus, kad derybiniu–teisiniu būdu surastų sprendimą ir jį pateiktų vyriausybėms. Tačiau sprendimas taip ir nebuvo surastas, nes kiekviena valstybė jį siekė spręsti skirtingu būdu, t. y. Slovėnijos Respublika vadovaujantis buvusios federacinės Jugoslavijos Respublikos turto gražinimo sutartimi, derantis su visomis buvusios Jugoslavijos respublikomis, o Kroatijos Respublika – per Tarptautinių atsiskaitymų banką⁷⁷. 2013 m. problemos sprendimas buvo perkeltas į politinį lygmenį. Kroatijos Respublika bijodama, kad vėl bus vetuotos jos stojimo derybos nusileido⁷⁸. Abi šalys pasirašė supratimo memorandumą dėl santaupų gražinimo, pagal kurį Slovėnijos Respublika sutiko, kad derybose tarpininkautų Tarptautinis atsiskaitymų bankas ir nuo memorandumo pasirašymo dienos inicijuos Kroatijos Respublikos stojimo į ES sutarties ratifikavimą, o Kroatijos Respublika sustabdys dviejų bankų pradėtus teisinius procesus dėl santaupų susigražinimo iš naujojo Liublianos banko⁷⁹.

Apibendrinant galima teigti, kad buvo vidinės ir išorinės priežastys trukdžiusios Kroatijos Respublikai įstoti į ES. Vidinės priežastys buvo Kroatijos Respublikos nenoras bendradarbiauti su TBTBJ dėl įvykdytų karo nusikaltimų buvusioje Jugoslavijos federacinėje respublikoje 1991–1995

⁷² Border issue between Slovenia and Croatia (May 2010), *Republic of Slovenia Government communication office* 2010,

<http://www.ukom.gov.s.i/en/media_relations/background_information/foreign_affairs/border_issue_between_slovenia_and_croatia_may_2010/> [žiūrėta 2013-10-10]

⁷³ Tesen izid: Za 51,48 %, proti 48,52 %, 2010,

<<http://www.rtvlo.si/slovenija/tesen-izid-za-51-48-proti-48-52/231889>> [žiūrėta 2013-10-10]

⁷⁴ Croatia and Slovenia submit arbitration agreement to UN, *Durham University*, 2011,

<https://www.dur.ac.uk/ibru/news/boundary_news/?itemno=12176> [žiūrėta 2013-10-10]

⁷⁵ Van Rompuy hails ‘maturity’ of Croatia-Slovenia relation, *EuroActiv*, 2013,

<<http://www.euractiv.com/enlargement/van-rompuy-hails-maturity-croati-news-518395>> [žiūrėta 2013-10-10]

⁷⁶ Rettman A., „Slovenia puts €172mn price tag on Croatia's EU entry“, 2012,

<<http://euobserver.com/enlargement/117629>> [žiūrėta 2013-10-10]

⁷⁷ Marini A., „Slovenia and Croatia Will Import Their Problem into the EU“, 2013,

<<http://www.euinside.eu/en/news/slovenia-and-croatia-will-important-their-problem-in-the-eu>> [žiūrėta 2013-10-10]

⁷⁸ Ten pat.

⁷⁹ Memorandum of understandins between the Gorvenant of the Republic of Croatia and the Gorvenant of the Republic Slovenia, 2013, <<http://www.vlada.hr/hr/content/download/249995/3666061/file/memo%20engl.pdf>> [žiūrėta 2013-10-10]

m., nuo 1996 m. iki 2000 m. šaliai teigiant, jog tai susiję su šalies nacionaliniu saugumu ar pažeidžiant piliečių orumą. Nuo 2000 m. į valdžią atėjus proeuropietiškam šalies prezidentui Stepanui Mesičiui, bendradarbiavimas žymiai pagerėjo. Hagos tribunolui buvo išduoti 12 asmenų įtariamų karo nusikaltimais. Tačiau 2005 m. kovo mėn. bendradarbiavimas sutriko, nes Kroatijos Respublika neperdavė Hagos tribunolui generolo Ante Gotovino, o tai lėmė, kad derybos dėl stojimo į ES buvo atidėtos iki spalio 3 d. Tačiau ir toliau strigo bendradarbiavimas susijęs su generolo Ante Gotovino byla, nes Kroatijos Respublika negalėjo pateikti visų archyvinių dokumentų susijusių su kaltinamuoju ir jo dalyvavimu karinėje operacijoje „Audra“.

Išorinės priežastys buvo Kroatijos Respublikos ir Slovėnijos Respublikos ginčas dėl 20 kvadratinių kilometrų įlankos turinčios priėjimą prie Adrijos jūros. 2008 m. gruodžio 19 d. tarpvyriausybiniame konferencijoje Slovėnijos Respublika blokavo devynis Kroatijos Respublikos derybinius skyrius. Slovėnijos Respublika atšaukė savo veto po Slovėnijos Respublikos ir Kroatijos Respublikos premjerų susitikimo 2009 m. rugsėjo 11 d., kuriame buvo susitarta kreiptis į Tarptautinį arbitražo teismą. Tų pačių metų lapkričio 4 d. abiejų šalių premjerai pasirašė ginčo dėl sausumos ir jūrinės sienos perdavimo tarptautiniam arbitražo teismui sutarimą. 2011 m. gegužės 25 d. Kroatijos Respublika kartu su Slovėnijos Respublika Jungtinėms Tautoms pateikė abiejų premjerų 2009 m. lapkričio mėn. pasirašytą ir nacionaliniuose parlamentuose ratifikuotą arbitražinį susitarimą. 2012 m. sausio 17 d. abi šalys į tarptautinį arbitražo teismą delegavo savo teisėjus, kad būtų pradėtas ginčo nagrinėjimo procesas, kuris truks keletą metų. Kitas ginčas su Slovėnijos Respublika buvo dėl Kroatijos Respublikos piliečių laikytų santaupų susigrąžinimo iš naujojo Liubianos banko, kuris suformuotas iš 1990 m. žlūgusio Liubianos banko bei perėmusiam visus žlūgusio banko išsiskolinimus. Šiam ginčui spręsti kiekvienos valstybės buvo deleguoti finansų ekspertai, kurie nesugebėjo susitarti. 2013 m. Kroatijos Respublika ir Slovėnijos Respublika pasirašė supratimo memorandumą, nukeldamos ginčo nagrinėjimą po Kroatijos Respublikos įstojimo į ES.

2. EUROPOS SĄJUNGOS IR KROATIJOS RESPUBLIKOS DERYBŲ ANALIZĖ

2005 m. spalio 3 d. vykusioje tarpvyriausybinėje konferencijoje buvo atidarytos derybos dėl Kroatijos Respublikos stojimo į ES, šaliai įvykdžius pagrindinę sąlygą t. y. visapusišką bendradarbiavimą su JT Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu buvusiai Jugoslavijai dėl karo nusikaltimų tyrimų⁸⁰. Tačiau derybos galėjo būti, bet kada laikinai sustabdytos jei Kroatijos Respublika nesilaikytų Kopenhagos kriterijų ar stabilizacijos ir asociacijos keliamų sąlygų⁸¹.

2005 m. spalio 20 d Komisija pradėjo taip vadinamą įstatymų patikros procesą (angl. *screening process*), kurio pagrindinis tikslas buvo išsiaiškinti kiek Kroatijos Respublikos įstatymai atitinka ES teisės aktus. Įstatymų patikra buvo baigta 2006 m. spalio mėn. Pagal ją buvo suformuoti 35 derybiniai skyriai ir nurodytas eiliškumas, t. y. nuo kurių derybinių skyrių pradėti derybas⁸². Kiekvieno skyriaus pagrindas yra *aquis* – ES teisiniai reikalavimai, kuriuos turi įgyvendinti šalis kandidatė⁸³.

2.1. Derybinių *aquis* skyrių „atidarymas ir uždarymas“

2006 m. birželio 12 d. buvo atidarytas pirmasis derybinis skyrius *mokslas ir moksliniai tyrinėjimai*. Šiame skyriuje Kroatijos Respublikai nurodama buvo: 1) didinti finansavimą mokslinių tyrinėjimų srityje; 2) patvirtinti nacionalinių mokslinių tyrimų strategiją, kuri sudarytų galimybę konkuruoti EB mokslinėse programose⁸⁴. 2006 m. gegužės mėnesį Kroatijos Respublika priėmė „Nacionalinę mokslo ir technologijos strategiją 2006–2010 m.“, kurioje nurodomi trumpalaikiai ir ilgalaikiai tikslai susiję su mokslinių tyrinėjimų finansavimu bei naujų taisyklių susijusių su individualiais tyrimais patvirtinimu⁸⁵. Strategijoje nurodoma apie šalies išitraukimą į 6 Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros ir EUROTOM tyrinėjimų darbotvarkės programas⁸⁶. 2008 m. balandžio mėn. Kroatijos Respublika įkūrė dvi naujas institucijas: Strategijų ir technologijų tarybą

⁸⁰ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9.
<http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-12]

⁸¹ Negotiating Framework, Luxembourg, 3 October 2005, 2005,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/st20004_05_HR_framedoc_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-12]

⁸² Commission staff working document Croatia 2005 progress report

⁸³ Negotiating Framework, Luxembourg, 3 October 2005,

⁸⁴ Screening report Croatia chapter 25 –science and research, 2006. 2. 3,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_25_hr_internet_en.pdf>
[žiūrėta 2013-10-12]

⁸⁵ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-12]

⁸⁶ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-12]

ir Nacionalinių inovacijų sistemos tarybą. Jos buvo atsakingos už inovacinių aspektų įgyvendinimą mokslinių tyrimų politikoje⁸⁷. Balandžio mėn. buvo priimtas „Nacionalinis 3% veiksmų planas“, pagal kurį valstybė turėjo skirti 3% finansavimą moksliniams tyrimams nuo BVP. Plane buvo pasiūlyta sumažinti privačiam verslui mokesčius, taip buvo siekiama pritraukti privataus sektoriaus investavimą į mokslinių tyrimų sritį⁸⁸. Tačiau reikia pripažinti, kad „Nacionalinis 3% veiksmų planas“ nėra įgyvendinamas, nes 2013 m. finansavimas moksliniams tyrimams skiriamas mažesnis negu 1% BVP⁸⁹. 2011 m. buvo patvirtintas „Veiksmų planas dėl mokslininkų laisvo judėjimo 2011–2012 m.“, kuriame nurodoma, remiantis Europos mokslininkų chartijos rekomendacijomis skatinti mokslininkų atvykimą iš kitų šalių⁹⁰.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga mokslo ir mokslinių tyrinėjimų srityje. Kroatijos Respublika sėkmingai dalyvauja mokslinių tyrimų projektuose⁹¹. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2006 m. birželio 12 d.

Švietimo ir kultūros derybinis skyrius buvo atidarytas 2006 m. gruodžio 11 d. Šiame skyriuje Kroatijos Respublikai nurodoma, kad reikia nustatyti lavinimosi visą gyvenimą ir jaunimo užimtumo programas, priimti įstatymus susijusius su nediskriminavimu švietimo srityje ir imigrantų vaikų švietimu, o kultūros srityje ratifikuoti UNESCO konvenciją dėl kultūrinės raiškos apsaugos ir skatinimo⁹². Sėkmingai buvo įgyvendinta švietimo sistemos reforma pagal 2005–2010 m. Mokslo sistemos plėtros planą – įkurta suaugusiųjų švietimo agentūra ir parengtas suaugusiųjų švietimo įstatymas⁹³. 2005 m. gruodžio mėn. Kroatijos Respublikos vyriausybė priėmė Nacionalinį jaunimo veiksmų planą 2006–2007 m., pagal kurį pagerintas jaunimo organizacijų tarpusavio

⁸⁷ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-12]

⁸⁸ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-12]

⁸⁹ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012, <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-12]

⁹⁰ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-12]

⁹¹ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying.

⁹² Screening report Croatia chapter 26 – Education and Culture, 2006. 2. 13, <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_26_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

⁹³ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8, <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

bendradarbiavimas⁹⁴. 2007 m. vasario mėn. priimtas Jaunimo Tarybos aktas, kuriame nurodomi skatinimai jaunų žmonių dalyvavimui visuomeniniame gyvenime⁹⁵. 2008 m. liepos mėn. priimtas pradinio ir vidurinio ugdymo įstatymas, kuriame nurodomas ne diskriminacijos principas švietimo srityje ES piliečiams ir imigrantų darbuotojų vaikams bei priimta profesinio lavinimo sistemos 2008–2013 m. strategija⁹⁶. 2009 m. buvo priimti teisės aktai įgyvendinantys suaugusiųjų švietimo įstatymą ir Nacionalinę jaunimo programą 2009–2013 m.⁹⁷. 2011 m. sausio mėn. Kroatijos Respublika tapo ES Mokymasis visą gyvenimą ir Veiklus jaunimas visaverte programų dalyve⁹⁸.

2006 m. ratifikuota UNESCO konvencija dėl kultūrinės raiškos apsaugos ir skatinimo. EK konstatuota, kad buvo padaryta pažanga susijusi su švietimo bei jaunimo užimtumo programomis, pašalinant diskriminavimą dėl kitataučių mokymosi bei sėkmingas dalyvavimas ES kultūros apsaugos ir „Europa piliečiams“ programose⁹⁹. Preliminariai skyrius uždarytas 2006 m. gruodžio 11 d.

Ekonomikos ir pinigų politikos derybinis skyrius buvo atidarytas 2006 m. gruodžio 2 d. Jame Kroatijos Respublikai buvo nurodoma: 1) siekti Kroatijos Nacionalinio Banko institucinės nepriklausomybės nuo vyriausybės; 2) suderinti teisės aktus, Nacionaliniam ir Centriniam bankams prisijungimui prie Europos Centrinų Bankų sistemos nuo euro įvedimo; 3) užtikrinti rinkos ir ekonominių institucijų tarpusavio bendradarbiavimą¹⁰⁰. 2006 m. gruodžio mėn. Kroatijos Respublikos Parlamentas priėmė Kroatijos Nacionalinio banko įstatymų pataisas, pagal kurias

⁹⁴ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

⁹⁵ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

⁹⁶ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

⁹⁷ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

⁹⁸ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

⁹⁹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

¹⁰⁰ Screening report Croatia Chapter 17 – Economic and monetary policy, 2006.7.19,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_17_hr_internet_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-13]

sustiprinta Nacionalinio banko nepriklausomybė bei apibrėžtas „viešasis sektorius“¹⁰¹. 2006 m. gruodžio mėn. ir 2007 m. liepos mėn. priimtose kredito unijų, savanoriškų bei privalomų pensijų kaupimo fondų įstatymų pataisais¹⁰². Kroatijos Nacionalinis bankas atskirtas nuo Centrinio banko siekiant visiškos integracija į Europos Centrinų bankų sistemą¹⁰³. 2008 m. kovo mėn. priimti Kroatijos Karo Veteranų ir jų šeimų narių fondo įstatymo pakeitimai, leidžiantys investuoti ne tik į Kroatijos Respublikos, bet ir į ES valstybių išleistus vertybinius popierius¹⁰⁴. Kroatijos Nacionalinio banko įkurta Nacionalinis Centras bei Banknotų ir centų analizės centras, kovai su pinigų klastojimu ir jų aptikimu¹⁰⁵. Įsteigta ekonominė taryba, per kurią sustiprintas politikos formavimo skaidrumas ir išlaikyti rinkos ekonomikos pagrindai¹⁰⁶. 2010–2020 m. Vyriausybė sukūrė išsamią ekonomikos atgaivinimo programą, vidutinėms trukmėms ir ilgalaikėms struktūrinėms reformoms, skirtą ekonominės krizės padarinių pašalinimui¹⁰⁷. 2012 m. EK konstatavo, kad buvo baigtas aktų derinimas pinigų politikos srityje, padaryta pažanga dėl stojimo derybų išipareigojimų ir reikalavimų¹⁰⁸. Preliminariai šis skyrius uždarytas 2008 m. gruodžio mėn. 19 d.

Įmonių ir pramonės politikos derybinis skyrius atidarytas 2006 m. gruodžio 21 d. Šiame skyriuje Kroatijos Respublikai nurodoma skatinti mažų ir vidutinių įmonių veiklą, konkurencingumą, plėtrą bei pritraukti investicijas iš užsienio ir vietinės rinkos bei restruktūrizuoti nacionalinius planus susijusius su laivų statybos įmonėmis ir plieno pramone¹⁰⁹. 2007 m. buvo: 1) privatizuota 32.5% „Croatia Telecom“ bendrovės; 2) pasirašytos dvejų naftos bendrovių pirkimo –

¹⁰¹ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

¹⁰² Ten pat.

¹⁰³ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

¹⁰⁴ Ten pat.

¹⁰⁵ Ten pat.

¹⁰⁶ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

¹⁰⁷ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]

¹⁰⁸ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012, <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-13]

¹⁰⁹ Screening report Croatia chapter 20 – Enterprise and Industrial Policy, 2006. 9. 4, <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_20_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-15]

pardavimo sutartys; 3) Mažų ir vidutinių įmonių politikos srityje įgyvendintas „giljotinos“ projektas, panaikinant pasenusius ir neefektyvius teisės aktus trukdančius verslo administravimui; 4) Įdiegta įmonių registravimo ir elektroninio parašo internetinė sistema¹¹⁰. 2007 m. spalio mėn. Kroatijos Respublika: 1) prisijungė prie Europos įmonių tinklo, kurioje finansus, programos; 2) sukurtos strategijos pagrindiniams pramonės sektoriams – tekstilės, odos ir jos gaminių gamybos, chemijos pramonės bei medienos apdirbimo pramonės¹¹¹. 2010 m. Vyriausybė priėmė didesnio moterų dalyvavimo įmonių valdyme skatinimo programą bei ekonomikos gaivinimo programą, kurios pagalba sukurta konkurencinga ekonomika ir pagerinta verslo aplinka¹¹². EK konstatavo, kad buvo padaryta nemaža pažanga pramonės ir mažų bei vidutinių įmonių srityse, tačiau reikia stiprinti verslo aplinką ir suderinti teisės aktus dėl pavėluotų mokėjimų komerciniuose sandėriuose¹¹³. Šis skyrius preliminariai buvo uždarytas 2008 m. liepos 25 d.

2007 m. kovo 29 d. buvo atidarytas *intelektinės nuosavybės* skyrius, kuriame Kroatijos Respublikai nurodoma suderinti teisinius aktus su bendrijos teisiniais aktais tokiose srityse kaip autorių teisės ir gretutinės teisės, prekės ženklai ir patentų vykdymas bei įvesti apribojimus ir nustatyti sankcijas už neteisėtą kūrinių ar programų platinimą ir kopijavimą be autoriaus ar išradėjo sutikimo¹¹⁴. Dar 2004 m. birželio mėn. Kroatijos Valstybinio Intelektinės Nuosavybės Biuro priimti kolektyviniai teisės reglamentai, kuriais remiantis buvo įsteigtos keturios administravimo asociacijos (Kroatijos atlikėjų teisių asociacija, Kroatijos kompozitorių draugija, Kroatijos režisierių gildija ir Kroatijos fonogramos asociacija)¹¹⁵. 2005 m. priimtas 1) patentų atstovų aktas ir jo pakeitimai, skirti prisijungimui prie 1973 m. Vienos susitarimo dėl tarptautinės ženklų klasifikacinio

¹¹⁰ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-15]

¹¹¹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-15]

¹¹² Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-15]

¹¹³ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012, <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-15]

¹¹⁴ Screening report Croatia chapter 7 – Intellectual property law, 2006. 9. 14, <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_07_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-15]

¹¹⁵ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-15]

žymėjimo¹¹⁶; 2) Nacionalinis strateginis planas 2005–2010 m., pagal kurį numatyta baudžiamoji atsakomybė dėl nelegalių kompiuterinių programų, garsinių įrašų, kinematografijos ir kompiuterinių žaidimų laikymo¹¹⁷. 2007 m. priimti pakeitimai autorių ir gretutinių teisių įstatyme, suderinant juos su ES *aquis*¹¹⁸. 2008 m. sausio mėn. Kroatijos Respublika tapo Europos Patentų Tarybos nare, bei visuomenei tapo prieinama elektroninė prekių ženklų ir pramoninio dizaino paieškos bazė¹¹⁹. 2009 m. liepos mėn. įsteigti Kroatijos Respublikos prekės ženklų atstovų ir registruotų patentų rūmai bei priimtas naujas reglamentas susijęs su muitinės apsaugos atnaujinimu¹²⁰. 2010 m. balandžio mėn. atnaujintas Nacionalinis strateginis planas 2010–2012 m., pagal kurį sustiprintas tarptautinis bendradarbiavimas tarp regionų užtikrinant autorių teisių apsaugą¹²¹. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga vykdant įsipareigojimus autorių, gretutinių teisių ir pramonės nuosavybės teisių srityse ir šalis yra pajėgi įgyvendinti *aquis* reikalavimus po įstojimo¹²². Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2008 m. gruodžio 19 d.

Net 6 derybiniai skyriai buvo atidaryti 2007 m. birželio 26 d. tokie kaip *teisė laisvai įsisteigti ir teikti paslaugas, įmonių teisė, finansinės paslaugos, informacinė visuomenė ir žiniasklaida, statistika, finansų kontrolė*.

Teisės laisvai įsisteigti ir teikti paslaugas skyrius, nurodantis Kroatijos Respublikai: 1) suderinti pagrindinius teisės aktus dėl užsienyje įgyto išsilavinimo kvalifikacijos pripažinimo; 2) suvienodinti minimalius mokymosi reikalavimus; 3) įkurti atskirą akušerijos mokymosi profesiją; 4) juridiniams bei fiziniams asmenims panaikinti steigimosi reikalavimus dėl pilietybės, gyvenamosios vietos, vienos įmonės taisyklės, šešių mėn. taisyklės, apribojimus nekilnojimo turto

¹¹⁶ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-15]

¹¹⁷ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-15]

¹¹⁸ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-15]

¹¹⁹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-17]

¹²⁰ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-17]

¹²¹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-17]

¹²² Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012 <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-17]

įsigijimo kitiems ES valstybių piliečiams; 5) į nacionalinę teisę įtraukti tarpvalstybinių paslaugų teikimo nuostatas; 6) pašto paslaugų srityje turi būti nustatyti siuntinių svoriai atitinkantis *aguis* reikalavimus ir panaikinti nuostatas dėl pašto paslaugų licencijavimo tik juridiniams asmenims¹²³. 2005 m. liepos mėn. priimtas pašto įstatymo pakeitimas dėl jo teikiamų paslaugų apibrėžimų¹²⁴. 2006 m. gruodžio mėn. priimtas naujas įstatymas, kuris panaikina kitataučiams apribojimus teikti paslaugas turizmo srityje ir patikslino laikino apgyvendinimo mokesčių įstatymo nuostatas¹²⁵. 2007 m. priimti: 1) veterinarijos įstatymas, pašalinantis apribojimus naudotis privačia praktika neturint Kroatijos pilietybės ir įstatymas dėl ES valstybių piliečiams su šeimomis galimybės laisvai teikti paslaugas be darbo leidimų ar veiklos licenzijų; 2) padaryti pakeitimai akcinių bendrovių įstatyme, pagal kurį verslininkams iš užsienio nebereikės turėti biuro, kad galėtų teikti savo paslaugas¹²⁶.

2008 m. liepos mėn. įsigalioję pašto įstatymo pakeitimai sustiprino priežiūros galios administravimą. Pašto paslaugų tarnyba buvo sujungta su Kroatijos telekomunikacijų agentūra, į vieną – pašto ir telekomunikacijų agentūrą¹²⁷. 2009 m. priimti įstatymai: 1) dėl profesinių kvalifikacijų įgytų užsienyje diplomų pripažinimo; 2) dėl pašto paslaugų teikimo 3-os direktyvos pataisos, pagal kurią laipsniškai atverta rinka bei suteikta didesnė reguliavimo ir priežiūros galia nacionaliniai reguliavimo tarnybai¹²⁸. 2010 m. sausio mėn. įgyvendinti 2 pašto direktyvos reikalavimai – sumažintos kainų ribos ir susiaurintas korespondencijos siuntų dydis iki 50 g.¹²⁹. 2011 m. buvo priimta: 1) paslaugų įstatymas, kuriuo ES teisinės direktyvos dėl laisvo įsisteigimo buvo susietos su nacionaline teisine baze; ir 2) „Croatia Post“ priėmė strateginį verslo planą, pagal

¹²³ Screening report Croatia chapter 3 – Freedom to provide services, 2006. 7. 19,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_03_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-17]

¹²⁴ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-17]

¹²⁵ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-29]

¹²⁶ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-17]

¹²⁷ Ten pat.

¹²⁸ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-17]

¹²⁹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-17]

kurį visiškai liberalizuotas pašto paslaugų teikimo sektorius¹³⁰. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga dėl teisės laisvai teikti tarpvalstybines paslaugas bei pašto paslaugų teisiniai aktai beveik suderinti su keliamais *aquis* reikalavimais, suderinti nacionaliniai teisės aktai su *aquis* dėl abipusių medicininio išsilavinimo diplomų pripažinimo¹³¹. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. gruodžio 21 d.

Įmonių teisės skyriuje Kroatijos Respublikai nurodoma: 1) į savo teisinę sistemą įtraukti *aquis* nuostatas susijusias su tarpvalstybinių įmonių jungimusi; 2) pakeisti teisinius aktus susijusius su informacijos atskleidimu ir įmonių įregistravimu elektroninėmis priemonėmis; 3) perkelti į nacionalinę teisę 8-tą bendrovių teisės direktyvą susijusia su auditorių ir audito įmonių priežiūra¹³². 2005 m. įsigalėjo audito įstatymas, pagal kurį auditoriaus paslaugas gali teikti tik audito rūmų atestuotas asmuo ar įmonė bei priimtas pirmosios instancijos kanceliarijos aktas, pagal kurį paspartintas įmonių įregistravimas internetu (prašymą pateikiant elektroniniu paštu)¹³³. 2006 sausio mėn. šalyje įsigaliojo naujas apskaitos įstatymas dėl nacionalinių ir tarptautinių finansinių atskaitomybės standartų įgyvendinimų per „Kroatų finansinės atskaitomybės tarnybą“¹³⁴. 2007 m. priimtas/i: 1) audito rūmų įstatymas dėl išorės kokybės užtikrinimo ir etikos kodeksas, kurie suvienodino bei adaptavo 8-ąją bendrovės teisių direktyvą; 2) bendrovių valdymo kodeksas, sudarytas remiantis Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos principais; 3) pakeitimai teismo registro įstatyme, pagal kuriuos įdiegtos elektroninės procedūros bei taikomos sankcijos už pavėluotas ir neatskleistas finansines ataskaitas; ir 4) įstatymai dėl bendrovių registravimo kaip Europos bendrovės arba Europos ekonominių interesų grupės ir naujas akcinių bendrovių apskaitos įstatymas¹³⁵. 2008 m. pradėjo veikti registruotų įmonių prašymų duomenų bazė ir priimti nauji

¹³⁰ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-19]

¹³¹ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-19]

¹³² Screening report Croatia chapter 6 – Company law, 2006. 12. 18,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_06_hr_internet_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-19]

¹³³ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-19]

¹³⁴ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-19]

¹³⁵ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

šalies finansiniai atskaitomybės ir atnaujinti tarptautiniai finansiniai atskaitomybės standartai¹³⁶. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga derinant bendrovių teisės, bendrovių apskaitos teisių ir audito sričių teisinius aktus su *aquis*¹³⁷. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. spalio mėn. 2 d.

Finansinių paslaugų skyriuje Kroatijos Respublikai nurodoma: 1) įvesti taisykles susijusias su elektroninių pinigų įstaigų priežiūra ir kapitalo pakankamumo investicinėms įmonėms; 2) priimti naują paskolų teikimo įstatymą, kuris būtų suderintas su *aquis* ir susiaurintų tokias paslaugas teikiančių įmonių spektrą; 3) suderinti savo teisės aktus su ES dėl indelių apdraudimu; 4) perkelti svarbius apibrėžimus susijusius su draudimo įmonėmis bei taisykles dėl žalos įvertinimo; ir 5) suderinti teisinius aktus su ES direktyvomis dėl užsienio ir vietinių įmonių suvienodinimo, kad galėtų teikti perdraudimo paslaugas¹³⁸. 2005 m. buvo priimti pakeitimai skirti kapitalo kaupimui kaip garantijai draudimo ir pensijų kaupimo sektoriuose; įkurta nauja finansų priežiūros institucija, kuri apjungė draudimo sektorių, pensijų kaupimo ir ne bankinių vertybinių popierių investicinius fondus į vieną kontrolės įstaigą¹³⁹; bei priimtas įstatymas dėl investicinių fondų, leidžiantis kolektyvinius investavimus į vertybinius popierius¹⁴⁰. 2006 m. įsigaliojo draudimo įstatymai, apibrėžiantys likvidumą ir atskiriantys gyvybės draudimą nuo negyvybės draudimo su tam tikromis išimtimis dėl patirtų traumų¹⁴¹; Padaryti bankininkystės įstatymo pakeitimai, kuriais paskolų kredito unijos ir taupomieji bankai pateko į Kroatijos Nacionalinio Banko priežiūrą; Priimtas lizingo bendrovių įstatymas, draudžiantis joms suteikti paskolas savo sąskaita; O vertybinių popierių rinkos įstatymo pakeitimai apibrėžė kokiomis finansinėmis priemonėmis ir įgaliojimais įmonės gali veikti viešose rinkose¹⁴². 2007 m. spalio mėn. priimtas naujas pensijų draudimo įstatymas, kuriuo

¹³⁶ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹³⁷ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012 <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-21]

¹³⁸ Screening report Croatia chapter 9 – Financial services, 2006. 11. 28., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_09_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]-09-06]

¹³⁹ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁴⁰ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁴¹ Ten pat.

¹⁴² Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

siekama, kad sukauptos pensijos būtų mokamas iš Kroatijos Respublikos, bet kurioje ES narėje¹⁴³, o 2011 m. pakeistas įstatymas dėl privalomojo ir savanoriško pensijų kaupimų fondų¹⁴⁴. 2008 m. priimti įstatymai: 1) susiję su kredito įstaigomis ir elektroniniais pinigais; 2) naujas kapitalo rinkos įstatymas, pagal kurį įkurtas visų investicinių bendrovių apsaugos fondas¹⁴⁵. Bankų ir finansų srityje 2011 m. sausio mėn. įsigaliojo elektroninių pinigų įstatymas¹⁴⁶. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga bankinių ir finansinių konglomeratų visiškame teisinių aktų suderinime, iš dalies, suderinti teisiniai aktai vertybinių popierių, finansų rinkos infrastruktūroje bei draudimo ir profesinių pensijų kaupimo srityse su *aquis* reikalavimais¹⁴⁷. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. lapkričio mėn. 27 d.

Informacinė visuomenė ir žiniasklaida skyriuje Kroatijos Respublikai nurodoma suderinti teisės aktus susijusius su elektronine prekyba, elektroninio parašo sistemos įdegimu bei vidaus rinkos telekomunikacijų sistemos konkurencingumu, skatinant laisvą televizijos programų judėjimą¹⁴⁸. 2004 m. balandžio mėn. priimtas žiniasklaidos įstatymas, į kurį perkeltos direktyvos dėl televizijos be sienų¹⁴⁹. 2005 m. priimti įstatymai ir jų pataisos: 1) susijusios su telekomunikacijų sritimi, pagal kuriuos gerinta konkurencija tarp tokias paslaugas teikiančių įmonių ir jų institucijų steigimosi reguliavimu; 2) dėl nepriklausomos telekomunikacijų vartotojų agentūros įsteigimo, kuri tarpininkauja tarp vartotojų ir telekomunikacijos paslaugų tiekėjų; 3) dėl elektroninės komercijos, pagal kurią sumažinta piratinės produkcijos gamyba ir platinimas. 2007 m. priimtas Elektroninių ryšių įstatymas dėl bendro operatorių naudojamų kanalų¹⁵⁰. 2008 m. priimta: 1) elektroninių ryšių įstatymas, pagal kurį skatinta DSL interneto kartu su mobiliuoju ryšiu rinkos plėtra; 2) elektroninės

¹⁴³ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁴⁴ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁴⁵ Commission staff working document Croatia 2008 progress report.

¹⁴⁶ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report.

¹⁴⁷ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012 <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁴⁸ Screening report Croatia chapter 10 – Info society and media, 2006, <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_10_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁴⁹ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁵⁰ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

komercijos įstatymo pataisais; 3) elektroninio parašo įstatymo pataisais; 4) elektroninės žiniasklaidos įstatymo patobulinimai, susiję su savireguliacija ir apsauga nuo politinio kišimosi; 5) elektroninės žiniasklaidos ir žiniasklaidos bei audiovizualinės veiklos įstatymai, kuriais buvo garantuojama privačios nuosavybės teisė į žiniasklaidą ir įvestas finansinis paskatinimas dėl audiovizualinių kūrinių kūrimo¹⁵¹. Šalyje buvo įvykdyti pakeitimai elektroninės komercijos įstatyme, patvirtinus 2009–2012 m. strategijos planą, pagal kurį buvo įdiegta skaitmeninė televizija¹⁵². 2011 m. liepos mėn. priimti elektroninių ryšių įstatymo pakeitimai, siekiant suderinti su 2009 m. ES elektroninių ryšių reformos paketu. Įkurta elektroninio verslo taryba, kuri atsakinga už privataus verslo prisijungimą prie vyriausybės politikos¹⁵³. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga konkurencijos ir rinkos analizės procedūrose, sėkmingai diegiamas plačiauostis internetinis ryšys, įvykdyti pakeitimai baudžiamajame kodekse dėl šmeižto ir medijos agentūrų sustiprinti administraciniai gebėjimai¹⁵⁴. Preliminariai šis skyrius uždarytas 2008 m. gruodžio 19 d.

Statistikos skyriuje Kroatijos Respublikai nurodoma: 1) gerinti statistinių duomenų surinkimą, susijusi su žemės ūkio ir gyvulininkystės sritimis, žuvininkystės ir jūros gėrybių surinkimo, darbo jėgos užimtumo ir socialinės gerovės bei turizmo sektoriaus dėl turistų apsilankymo šalyje ir jų paliekamų finansų; 2) gerinti susisiekimo, finansų statistinių duomenų perdavimą Eurostat tarnybai; 3) tobulinti statistikos duomenų surinkimą susijusį su regionine politika, aplinkosauga, švietimu, migracijos bei pilietinio prieglobsčio prašančiųjų ir ją gavusių¹⁵⁵. Dar 2004 m. buvo priimtas įstatymas dėl ilgalaikės statistikos strateginės programos 2004–2012 m., pagal kurią sustiprinta statistikos sistema ir jos funkcionavimas¹⁵⁶. 2006 m. spalio mėn. priimtas statistikos veiklos planas,

¹⁵¹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁵² Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁵³ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁵⁴ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012 <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁵⁵ Screening report Croatia chapter 18 – Statistics, 2006. 11. 16., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_18_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

¹⁵⁶ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]

pagal kurį, reikėjo stiprinti centrinio statistikos biuro (toliau –CSB) institucinius gebėjimus¹⁵⁷. 2007 m. 1) Vyriausybė priėmė rezoliuciją dėl ES NACE 2 redakcijos taikymo nacionalinėje kvalifikacijoje; 2) baigtas ilgalaikis institucinių gebėjimų strateginis planas, skirtas integracijai į Europos statistikos sistemą¹⁵⁸. 2008 m. priimtas vidutinės trukmės strateginis planas 2008–2012 m., kuriuo pagerintas bendradarbiavimas tarp CSB ir statistinių socialinių, darbo jėgos, valstybės finansų bei išorės prekybos duomenų pateikėjais¹⁵⁹. 2009 m. Vyriausybė patvirtino CSB organizacinę struktūrą, padidindama darbuotojų etatų skaičių pagrindiniams sritims¹⁶⁰. 2010 m. sausio 1 d. vykdomas regioninių biurų reorganizavimas integruojant juos į CSB, sustiprinant CSB atsakomybę dėl statistikos duomenų rinkimo ir pateikimo¹⁶¹. 2011 m. ataskaitoje nurodoma, kad Kroatijos Respublika statistikos srityje padarė nemažą pažangą CSB veiklos nepriklausomumo ir plėtros srityje, nacionaliniai klasifikatoriai sėkmingai suderinti su ISCO08 direktyva, sektorių statistiniai duomenys sėkmingai surenkami ir perduodami Eurostat agentūrai¹⁶². EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga didinant statistikos departamento atsakomybę, įvykdyti ES reikalavimai dėl BVP duomenų perdavimo ir sėkmingai perduodami duomenys Eurostatui dėl žemės ūkio produkcijos¹⁶³. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. spalio mėn. 19 d.

Finansų kontrolės skyriuje Kroatijos Respublikai nurodoma: 1) atnaujinti valstybės vidaus finansų kontrolės (VVFVK) strateginius veiksmų planus; 2) stiprinti valstybinės audito tarnybos nepriklausomumą nustatant savus teisinius aktus; 3) suderinti baudžiamosios teisės nuostatas su PIF konvencija ir protokolais; ir 4) paskirti nacionalinius analizės centrus atsakingus už padirbtus euro

¹⁵⁷ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-22]

¹⁵⁸ Ten pat.

¹⁵⁹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-22]

¹⁶⁰ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-22]

¹⁶¹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-22]

¹⁶² Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-22]

¹⁶³ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012 <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-22]

banknotus ir monetas¹⁶⁴. 2005 m. Kroatijos Vyriausybė priėmė: 1) strateginį veiksų planą dėl valstybinį vidaus finansų kontrolės, pagal kurį vidaus kontrolės ir audito sistemos įgyvendinamos viešajame sektoriuje; 2) reorganizuoti Finansų ministeriją, įsteigiant nepriklausomą audito skyrių¹⁶⁵. 2006 m. buvo: 1) įsteigta Kroatijos kovos su sukčiavimu struktūra, atsakinga už kovos su sukčiavimu veiksų koordinavimą bei bendradarbiavimą su Europos kovos už sukčiavimą tarnybą¹⁶⁶; 2) priimtas naujas VVFK įstatymas, dėl visos sistemos atnaujinimo; 3) priimtas valiutos keitimo įstatymas, uždraudžiantis gaminti medalius ir žetonus panašius į euro monetas¹⁶⁷. 2007 m. balandžio mėn. priimtas VVFK veiksų planas remiantis 2005 m. vyriausybės patvirtintu planu¹⁶⁸. 2008 m. buvo priimti: 1) vidaus auditorių etikos kodeksas; 2) naujas biudžeto įstatymas, pašalinantis nesuderinimus su VVFK teisinėmis nuostatomis; 3) Kroatijos Nacionalinis bankas pasirašė bendradarbiavimo susitarimus dėl euro klastojimo su Vidaus reikalų ministerija, Europos Centrinio banku bei Europos Komisija¹⁶⁹. 2009 m. kovo mėn. pradėjo veikti Nacionalinis banknotų analizės centras (NBAC) ir Monetų nacionalinis analizės centras (MNAC), kovai su euro klastojimu ir platinimu¹⁷⁰. 2010 m. vyriausybė priėmė konstitucijos pataisas užtikrinančias Valstybės audito tarnybos nepriklausomybę, į nacionalinę teisę perkelti ES Tarybos reglamentai dėl apsaugos nuo euro padirbinėjimo¹⁷¹. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga VVFK srityje įgyvendinant veiksų planus, padarytos pažangos vidaus ir išorės audito srityse tampant nepriklausomomis,

¹⁶⁴ Screening report Croatia chapter 32 – Financial control, 2006. 9. 28,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_32_hr_internet_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-22]

¹⁶⁵ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-22]

¹⁶⁶ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-10]

¹⁶⁷ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-22]

¹⁶⁸ Ten pat.

¹⁶⁹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-22]

¹⁷⁰ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-22]

¹⁷¹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-22]

įgyvendinami kovos su sukčiavimu veiksų planai bei bendradarbiaujama kovoje su euro klastojimu¹⁷². Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. liepos mėn. 27 d.

2007 m. spalio 12 d. buvo atidaryti dar du *virtotojų ir sveikatos apsaugos* bei *santykiai su užsieniu* derybiniai skyriai. *Virtotojų ir sveikatos apsaugos* skyriuje valstybei nurodoma: 1) suderinti informaciją, kuri susijusi su gaminio apibrėžimu ir sudėtimi; 2) sustiprinti valstybinės inspekcijos kokybės patikros priežiūrą; 3) užtikrinti teisinių aktų veiksmingumą dėl vartojamų prekių pardavimo, garantijos ir gražinimo dėl blogos kokybės; 4) priimti ir ratifikuoti Pasaulinės Sveikatos Organizacijos (PSO) direktyvos dėl tabako, ar kitų primenančių tabako gaminių produktų pašalinimo iš prekybos vietų, uždraudžiant tabako reklamą visuomenės informavimo priemonėse; 5) priimti ES direktyvas dėl pasyvaus rūkymo; bei 6) priimti direktyvas susijusias su kraujo, audinių ir psichikos lygomis¹⁷³. 2005 m. buvo priimtas: 1) veiksų planas dėl kovos su narkomanija 2006–2012 m.; 2) įstatymas dėl kraujo ir jo komponentų, kokybės užtikrinimo; bei įkurti trys virtotojų apsaugos konsultavimo centrai, kurie įgyvendino virtotojo informavimo programą¹⁷⁴. 2007 m. buvo: 1) priimtas įstatymas dėl užkrečiamų ligų apibrėžimų suvienodinimo su esančiais ES; 2) patvirtinta nacionalinė virtotojų apsaugos programa 2007–2008 m.; 3) įdiegta virtotojų apsaugos informavimo sistema ir priimtas virtotojų apsaugos įstatymas dėl pažeistų virtotojų teisių kreipimosi į teismą; ir 4) padaryti pakeitimai produktų saugos įstatyme, pagal kuri keičiasi produktų keliančių pavojų sveikatai ir saugai informavimas, remiantis Bendrijos skubaus įspėjimo ne maisto produktų sistema (angl. *RAPEX*)¹⁷⁵. 2008 m. buvo: 1) ratifikuota PSO direktyva dėl tabako kontrolės; 2) priimtas įstatymas dėl tabako ir jo gaminių reklamos; 3) įsteigtas kraujo, audinių ir ląstelių kontrolės departamentas, kuris priima prašymus dėl dirbtinio apvaisinimo; 4) įkurtas transplantacijos institutas; 5) patvirtintos psichikos sveikatos skatinimo ir vaikų bei jaunimo savižudybių prevencijos programos bei programos susijusios su gimdos kaklelio vėžio prevencija ir informacijos sklaidimu apie jį; ir 6) priimti pilietinės pareigos įstatymo pakeitimai, kuriais siekiama vartojamų prekių ir jų garantijų suderinimo su teisiniais aktais dėl nesažiningų sutarčių sąlygų¹⁷⁶.

¹⁷² Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012

< <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML> > [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁷³ Screening report Croatia chapter 28 – Consumer and health protection, 2007. 2. 7,

< http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_28_hr_internet_en.pdf >

[žiūrėta 2013-10-25]

¹⁷⁴ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

< http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf > [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁷⁵ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

< http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf > [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁷⁶ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009,

2009 m. buvo: 1) priimtas informacijos keitimosi reglamentas dėl gaminių keliančių žmonių sveikatai ir gyvybei; 2) įstatymas dėl neleistinos reklamos; 3) įsteigta Sveikatos ir socialinės rūpybos ministerija atsakinga už kraujo, audinių ir ląstelių kontrolės departamento priežiūrą¹⁷⁷. 2011 m. buvo: 1) baigti derinti teisiniai aktai dėl Bendrijos saugos produktų įstatymo priėmimo; 2) priimta ŽIV ir AIDS prevencinė programa 2011–2015 m.¹⁷⁸. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga vartotojų apsaugos srityje, didinant informacijos skleidimą apie vartotojų teises, suderinti teisės aktai, susiję su produktų sauga bei tabako kontrole. Sveikatos srityje pasiekta pažanga kraujo ir audinių, prevencijos dėl vėžinių susirgimų bei psichikos ligų teisinių aktų derinime.¹⁷⁹ Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. lapkričio mėn. 27 d.

Santykių su užsieniu skyriuje valstybei buvo nurodyta: 1) suvienodinti savo prekybos poziciją su ES pozicija dėl eksportuojamų dvejopo naudojimo prekių ir pagerinti administracinius ir kontrolės gebėjimus tokių prekių tikrinime; 2) sukurti finansinės paramos vystymosi programą; 3) įkurti vieną instituciją, kuri būtų atsakinga už humanitarinės pagalbos teikimą ir vystymą, bei suderintą ją su ES tikslais¹⁸⁰. Atsižvelgiant į tai, Kroatijos Respublikos Vyriausybė bendrosios prekybos politikos srityje laipsniškai sumažino muitų mokesčius žemės ūkio ir pramonės produkcijai, laikydamasi Pasaulinės Prekybos Organizacijos ir ES reikalavimų bei nustatyta cukraus kvota pagal 2007 m. protokolą¹⁸¹. Dvejopo naudojimo prekių srityje buvo supaprastinti šių prekių importo ir eksporto išdavimo leidimai bei sustiprinti administraciniai gebėjimai¹⁸². Dvišalių susitarimų su trečiosiomis šalimis Kroatijos Respublika 2007 m. gegužės mėn. ratifikavo Vidurio Europos Laisvosios Prekybos Susitarimą (angl. *CEFTA*), pagal kurį dvišalių prekybos susitarimų

Commission of the European Communities, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁷⁷ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁷⁸ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁷⁹ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁸⁰ Screening report Croatia chapter 30 – External relations, 2007. 2. 9,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_30_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁸¹ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁸² Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

tinklas modernizuotas į regioninį prekybos susitarimą¹⁸³. 2007 m. lapkričio mėn. įsteigtas Užsienio reikalų ir Europos integracijos ministerijos naujas padalinis¹⁸⁴, kuris atsakingas už vystymosi politiką ir parengė 2009–2014 m. nacionalinę vystymosi bendradarbiavimo programą¹⁸⁵. Sveikatos apsaugos ir socialinės rūpybos ministerija įsteigė humanitarinės pagalbos ir bendradarbiavimo su pilietinėmis visuomenėmis organizacijomis departamentą¹⁸⁶. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga bendrosios bei dvišalės prekybos politikoje ir investavimuose su trečiosiomis šalimis¹⁸⁷. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2008 m. spalio 30 d.

2007 m. gruodžio 19 d. buvo atidaryti dar du nauji *transeuropinių tinklų* bei *finansinių ir biudžetinių nuostatų* derybiniai skyriai. *Transeuropinių tinklų* skyriuje valstybei buvo nurodyta: 1) didinti finansavimą kelių, geležinkelio, oro ir vandens transporto infrastruktūrose; 2) kelių sistemos infrastruktūroje priimti supaprastintas procedūras susijusias su tarpvalstybinių sienų kirtimu; 3) tikrinti bendradarbiavimą su Pietryčių Europos regiono transporto tinklu; 4) geležinkelių infrastruktūroje skatinti dvigubų geležinkelių bėgių ir elektrifikuotų linijų plėtrą; 5) suderinti saugos įtaisų standartus su ES; 6) parengti transporto direktorata; 7) jūrų ir oro transportų infrastruktūrose sumažinti iškilusias problemas dėl padidėjusios krovinių ir keleivių srauto paklausos; 8) energetikos srityje plėtoti alternatyvius energijos šaltinius ir tęsti elektros energijos tranzitinę jungtį tarp Vengrijos, Bosnijos ir Hercegovinos bei Italijos¹⁸⁸. 2005 m. vasario mėn. Kroatija ir Slovėnija pasirašė bendradarbiavimo sutartį, pagal kurią pagerino krovinių ir keleivių pervežimus¹⁸⁹. 2006 m. buvo: 1) pasirašyta sutartis dėl geležinkelių tinklo Pietryčių Europos regione, užtikrinant finansavimą ir supaprastino sienų kirtimo procedūrą; 2) ratifikuota Europos Bendrijos sutartis dėl elektros ir dujų integravimosi į regiono rinką, bei dėl vidaus energetikos rinkoje plėtojant

¹⁸³ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁸⁴ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁸⁵ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁸⁶ Commission staff working document Croatia 2007 progress report.

¹⁸⁷ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012, <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁸⁸ Screening report Croatia chapter 21 – Trans- European networks, 2007. 3. 9 <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_21_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

¹⁸⁹ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]

atsinaujinančius energijos šaltinius, jų poveikio aplinkai ir konkurencingumo¹⁹⁰. Tarp Kroatijos ir Vengrijos pasirašytas susitarimas dėl 400 kV Ernestinovo-Pécs elektros tranzitinės jungties bei suskystintų dujų terminalo Adria LNG Krk saloje¹⁹¹ dėl dujų prieigos iš Kaspijos jūros per Turkiją¹⁹². 2008 m. tarp Kroatijos Respublikos ir Europos Komisijos buvo: 1) susitarta dėl TEN-T tinklo prioriteto, kuris apjungė visas transporto rūšis į vieną tinklą, ir buvo skirtas finansavimas šio tinklo modernizavimui pagal ISPA ir PNPP paramos programas; 2) pasirašytas susitarimas dėl šalies dalyvavimo Bendrijos „IRT politikos rėmimo programoje, konkurencingumo ir inovacijų bendroje programoje (2007–2013)“¹⁹³. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga plėtojant transeuropinius tinklus Pietryčių Europos regione susijusius su transportu ir energetiniu sektoriais¹⁹⁴. Preliminariai skyrius buvo uždarytas 2009 m. spalio 2 d.

Finansinių ir biudžetinių nuostatų skyriuje valstybei buvo nurodyta: 1) suderinti taisykles susijusias su finansų kontrole, muitų sąjunga, mokesčiais, finansų kontrole ir statistika; 2) sukurti tam tikras koordinavimo struktūras ir taisykles, susijusias su teisingu mokesčių apskaičiavimu, rinkimu, nuosavų išteklių kontrole ir ataskaitų pateikimu ES; 3) užtikrinti kovą dėl muitų ir PVM sukčiavimų¹⁹⁵. 2006 m. gruodžio mėn. Finansų ministerija įkūrė makroekonomikos ir planavimo biurą, atsakingą už nuosavų išteklių koordinavimą ir valdymą¹⁹⁶. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga susijusi su nuosavų išteklių sureguliuavimu¹⁹⁷, muitinės darbuotojų apmokymais¹⁹⁸ dėl

¹⁹⁰ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-27]

¹⁹¹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-27]

¹⁹² Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-27]

¹⁹³ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-27]

¹⁹⁴ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012,

< <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML> > [žiūrėta 2013-10-27]

¹⁹⁵ Screening report Croatia chapter 33 – Financial and budgetary provision, 2007. 3. 26,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_33_hr_internet_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-27]

¹⁹⁶ Commission staff working document Croatia 2007 progress report.

¹⁹⁷ Commission staff working document Croatia 2008 progress report.

¹⁹⁸ Commission staff working document Croatia 2010 progress report.

sukčiavimų ir pranešimų apie juos¹⁹⁹. Tačiau buvo pažymėta, kad dar reikia sėkmingesnės kovos su PVM ir muitų sukčiavimu, siekiant apsaugoti ES interesus bei pagerinti mokesčių surinkimą už cukrų bei užtikrinti išorės ir vidaus audito duomenų rinkimą pagerinti statistinių duomenų perdavimą ES ir auditorių darbą²⁰⁰. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. birželio 30 d.

2007 m. gruodžio 21 d. buvo atidarytas *muitinės sąjungos* skyrius. Jame buvo nurodyta: 1) kultūros prekėms panaikinti procedūras, susijusias su laikinu eksportu ir pritaikyti licenzijos formos modelį, kuris atitiktų keliamus techninius parametrus; 2) nustatyti grynųjų pinigų vežamų per sieną kontrolės deklaracijos detales bei informacijos dėl deklaracijų keitimusi tarp valstybių; 3) kompiuterizuoti muitinės sistemą, kad galima būtų prisijungi prie ES informacinių technologijų sistemų bei elektroninių tranzitinių prekių sistemos; 4) priimti Bendrijos dokumentą T2L, pagal kurį būtų supaprastintas prekių judėjimas; 5) priimti muitinės kodekso pakeitimus dėl laisvųjų zonų ir sandelių bei įrangos apmokestinimo; 6) sutrumpinti laikotarpį laikinai įvežtų perdirbamų prekių; 7) suderinti su ES teisinius aktus susijusius su apsauga nuo klastočių, importuojamų medžiagų leidimų išdavimo kiekvienai siuntai atskirai; 8) suderinti su ES nuostatas susijusias su tarifinių kvotų valdymu, muitų lengvatų pakeitimu, pakuočių kilmės ir universalių Bendrijos sertifikatų naudojimo šalyje; ir 9) stiprinti muitinės administracinius sugebėjimus susijusius su pasienio apsauga ir jo valdymu²⁰¹. 2005 m. šalyje įvykdytas muitinės administracijos reorganizavimas, pagal kurį įkurti tarifų, prekių kilmės ir vertės skyriai regioninėse muitinėse bei įsteigtas mokymo centras siekiant geriau apmokyti muitinės administraciją²⁰². 2006 m. įsigaliojo muitinės įstatymo pasikeitimai dėl bendrojo tranzito reikalavimų, ekonominio poveikio, garantijų ir skolų muitinei bei dėl muitų mokėjimo laisvosiose zonose, įrangos nuomos ir reglamentas dėl intelektinės nuosavybės teisių bei kultūros vertybių eksporto²⁰³. 2007 m. suderintos muitinės kodekso nuostatos dėl tranzito, muitų gražinimo ir atleidimu nuo muitų mokesčio deklaracijų panaikinimo²⁰⁴. 2008 m. buvo: 1) priimtas

¹⁹⁹ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-27]

²⁰⁰ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012,

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-27]

²⁰¹ Screening report Croatia chapter 29 – Custom Union, 2006. 6. 15,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_29_hr_internet_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-27]

²⁰² Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-27]

²⁰³ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-29]

²⁰⁴ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

sąrašas dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų ir augalų, kuris suderintas su *aquis* nuostatomis; 2) suderintas muitinės įstatymo reglamentas susijęs su tranzito procedūrų garantijomis, nelengvatinių prekių kilmės, skolų muitinei mokumo ir jų atidėjimo; ir 3) įvestos kompiuterinės sistemos sustiprinusios muitinės administracinį darbą²⁰⁵. 2009 m. įsigaliojo naujas muitinės įstatymo reglamentas, panaikinęs bendrojo muitų tarifo ir muitinės deklaracijų mokesčių pateikimus²⁰⁶. 2010 m. buvo: 1) priimta muitinės administracijos nauja programa kovai su korupcija 2010–2012 m. ir 2) įdiegtos naujos integruotos tarifų valdymo ir kompiuterizuota tranzito sistemos²⁰⁷.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga teisinių aktų derinime su ES *aquis* – ratifikuotos konvencijos susijusios su bendroju tranzitu bei prekių prekybos formalumų supaprastinimas, įdiegtos visos reikiamos kompiuterinės sistemos²⁰⁸. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. spalio mėn. 2 d.

2008 m. balandžio 21 d. buvo atidaryti du nauji *transporto politikos* ir *energetikos* derybiniai skyriai. *Transporto politikos* skyriuje valstybei buvo nurodyta: 1) suderinti transporto kvalifikavimą skirtą mokesčių surinkimui; 2) nustatyti vairuotojų darbo ir poilsio režimą, užtikrinant saugumą keliuose ir sunkiojo transporto techninę patikrą ne tik tam skirtose centruose, bet ir kelyje; 3) restruktūrizuoti nacionalinę geležinkelio įmonę bei įsteigti įmones, kurios būtų atsakingos už geležinkelio saugos priežiūrą; 4) panaikinti apribojimus užsienio laivų infrastruktūros naudojimusi vidaus vandenyse; 5) užtikrinti teisę teikti jūrinio transporto paslaugas Bendrijos narėse ir kroviniu vežimu tarp šalių narių ir trečiųjų šalių; 6) priimti *aquis* reglamentus susijusius su oro transportu bei jo teikiamomis paslaugomis; 7) suderinti teisės aktus dėl orlaivių keliamo triukšmo ir keleivių teisių susijusių su skrydžių vėlavimu ar atšaukimu; ir 8) nustatyti nepriklausomą skrydžių valdymo priežiūros instituciją²⁰⁹. Dar 2004 m. buvo: 1) priimtas kelių eismo saugumo įstatymas, dėl

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-29]

²⁰⁵ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-29]

²⁰⁶ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-29]

²⁰⁷ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-29]

²⁰⁸ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012,

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-29]

²⁰⁹ Screening report Croatia chapter 14 – Transport policy, 2007. 1. 10,

vairuotojų pažymėjimų ir automobilių techninės apžiūros; 2) priimti įstatymai dėl vežimo viešaisiais keliais reikalavimų; 3) priimti aviacijos įstatymo pakeitimai dėl nepriklausomų aviacijos avarių tyrimų; ir 4) priimtas jūrų įstatymas, dėl Kroatijos Respublikos išipareigojimų laikymosi Tarptautinėms jūros organizacijoms²¹⁰. 2005 m. gruodžio mėn. buvo priimtas Kroatijos geležinkelio įstatymas, pagal kurį įsteigtos keturios dukterinės įmonės, atsakingos už keleivių vežimą ir pritraukimą, krovinių vežimą ir infrastruktūros gerinimą²¹¹. 2006 m. buvo: 1) priimta nacionalinė programa susijusi su saugumu kelyje; 2) pasirašytas Kroatijos susitarimas su ES dėl Europos bendrosios aviacijos erdvės (EBAE) bei ES aviacijos standartų taikymo; ir 3) priimti oro susisiekimo įstatymo pakeitimai, dėl licencijavimo ir mobilių brigadų darbo laiko²¹². 2007 m. buvo: 1) priimtas geležinkelio transporto saugos įstatymas, pagal kurį sukurtos darbo grupės atsakingos už vidaus taisyklių įgyvendinimą; 2) pasirašytas memorandumas dėl Pietryčių Europos geležinkelio transporto erdvės plėtros; 3) priimtas įstatymas dėl laivybos ir uostų vidaus vandenyse²¹³. 2008 m. buvo: 1) priimta nacionalinė programa dėl geležinkelio infrastruktūros 2008–2012 m., pagal kurią valdymo įmonė tapo nepriklausoma; 2) priimtas kelių eismo saugos ir maksimalaus darbo laiko įstatymas; 3) ratifikuotas susitarimas dėl EBAE; ir 4) priimta vidaus vandenų transporto strategija 2008–2018 m. bei jūrų kodekso pakeitimai dėl laivų ir jachtų registracijos²¹⁴. 2009 m. birželio mėn. patvirtinta tachografų saugumo politika bei priimtas naujas aviacijos įstatymas ir įsteigta nauja aviacijos agentūra²¹⁵.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga įgyvendinant ES *aquis* reikalavimus susijusius su visomis transporto rūšimis²¹⁶. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. lapkričio 5 d.

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_14_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-29]

²¹⁰ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-29]

²¹¹ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-29]

²¹² Ten pat.

²¹³ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-29]

²¹⁴ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-29]

²¹⁵ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-30]

²¹⁶ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012,

Energetikos skyriuje Kroatijos Respublikai buvo nurodyta: 1) suderinti *aquis* reikalavimus dėl naftos produktų atsargų kaupimo 90 dienų, saugaus perdavimo iš trečiųjų šalių bei konkurencingų rinkos kainų; 2) sudaryti energijos suvartojimo efektyvumo planą, pagal kurį padidinti elektros naudojimą iš visų atsinaujinančių energijos šaltinių bei priimti direktyvas dėl ekologinio projektavimo ir liuminescencinių apšvietimo balastinių įtaisų; 3) įkurti finansinį fondą, atsakingą už skirtą finansavimą branduolinių įrenginių nutraukimui, radioaktyvių atliekų bei panaudoto branduolinio kuro tvarkymui; 4) perkelti į nacionalinę teisę direktyvas susijusias su sauga nuo jonizuojančios spinduliuotės, radioaktyvių atliekų ir pasirengimą dėl radiacinės avarijos²¹⁷. Dar 2004 m. spalio mėn. Kroatijos Respublikoje įkurta valstybinė radiacijos saugos tarnyba, atsakinga už radiaciją reglamentuojančius teisės aktus, priežiūros ir kontrolės sritys bei įsteigta branduolinės saugos tarnyba, kaip patariamasis organas Parlamentui²¹⁸. 2005 m. buvo: 1) įsteigta nepriklausoma branduolinio reguliavimo institucija; ir 2) įkurta Kroatijos energetikos reguliavimo agentūra (KERA), atsakinga už elektros ir dujų rinkos tarifus bei veikianti kaip nepriklausoma energetikos perdavimo sistemos operatorius²¹⁹. 2006 m. birželio mėn. ratifikuota Energetinės bendrijos sutartis²²⁰. 2007 m. buvo: 1) priimtas įstatymas dėl jonizuojančiosios spinduliuotės saugos bei importuojamų ir eksportuojamų medžiagų, kurie gali turėti pavojingų žmonėms ir aplinkai radioaktyvių šaltinių stebėjimo; 2) priimtas Europos Parlamento aktas, pagal kurį skiriamas finansavimas Krsko atominės elektrinės uždarymui; 3) išgaliojo elektros rinkos balansavimo taisyklės, pagal kurias ne būtinais vartotojai gali dalyvauti tarpvalstybiniuose energijos tiekimo aukcionuose; 4) priimti teisės aktai dėl atsinaujinančių energijos šaltinių įtraukimo į elektros energijos rinką; ir 5) priimtas naujas dujų rinkos aktas reglamentuojantis paskirstymą tarpvalstybiniu pajėgumu ir saugų naudojimą (Valstybinė dujų įmonė buvo privatizuota)²²¹. 2008 m. liepos mėn. elektros rinka atverta visiems vartotojams bei priimti teisės aktai, dėl buitinių

< <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML> > [žiūrėta 2013-10-30]

²¹⁷ Screening report Croatia chapter 15 – Energy, 2007. 3. 29,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_15_hr_internet_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-30]

²¹⁸ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Briussels, 2005. 11. 9.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-30]

²¹⁹ Ten pat.

²²⁰ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Briussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-30]

²²¹ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Briussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf>

[žiūrėta 2013-10-30]

prietaisų žymėjimo apie jų sunaudojama energiją²²². 2009 m. įgyvendinti teisės aktai dėl Krsko atominės elektrinės uždarymo bei priimtas strateginis planas dėl branduolinių atliekų ir panaudoto branduolinio kuro tvarkymo 2009–2019 m.²²³. Be to, 2009 m. priimta energetikos plėtros strategija iki 2020 m.²²⁴, pagal kurią nustatytos taisyklės dėl tarpvalstybinio elektros energijos paskirstymo ir įtraukimo atsinaujinančių energijos šaltinių didesnio panaudojimo bei priimti teisės aktai dėl dujų transportavimo ir jų paskirstymo organizavimo²²⁵. 2009 m. priėmus naują kasybos įstatymą, nebetaikoma diskriminacija naftos produktų ieškojimui ir išgavimui²²⁶. 2011 m. Kroatija pasirašė dvišalius susitarimus su Vokietija ir Vengrija dėl neapdorotų ir apdorotų naftos žaliavų atsargų kiekio saugojimo²²⁷.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga įgyvendinant *aquis* reikalavimus susijusius su atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimo energijos srityje bei branduolinės energijos ir radiacinės apsaugos srityse²²⁸. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. lapkričio 27 d.

2008 m. birželio 17d. buvo atidaryti *laisvo darbuotojų judėjimo* bei *socialinės politikos ir užimtumas* derybiniai skyriai. *Laisvo darbuotojų judėjimo* skyriuje Kroatijos Respublikai buvo nurodoma: 1) panaikinti darbo leidimų išdavimo procedūras, kurios riboja laisvą darbininkų ir jų šeimų narių judėjimą, užtikrinti nediskriminavimą dėl pilietybės išdarbinant; ir 2) stiprinti socialinės apsaugos sritį susijusią su pensijų kaupimu ir finansiniu stabilumu dėl socialinių išmokų mokėjimų ir sveikatos priežiūros sritimis²²⁹. 2007 m. Europos Parlamente priimti pakeitimai susiję su darbo leidimų panaikinimu ES piliečiams norintiems dirbti Kroatijos Respublikoje²³⁰ bei

²²² Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-30]

²²³ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-30]

²²⁴ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-30]

²²⁵ Commission staff working document Croatia 2009 progress report.

²²⁶ Ten pat.

²²⁷ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-30]

²²⁸ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012, <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-30]

²²⁹ Screening report Croatia chapter 2 – Freedom of movement for workers, 2007. 1 19, . <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_02_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

²³⁰ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

priimtas aktas dėl tarpvalstybinių pensijų kaupimo ir išmokėjimo sistemos²³¹. 2008 m. liepos mėn. priimtas bedarbių teisės įstatymas suvienodinantis ES ir Kroatijos Respublikos piliečius dėl pagalbos iš Kroatijos nacionalinės darbo biržos bei sustiprinti šalies įdarbinimo tarnybos administraciniai gebėjimai ir pritaikyta elektroninės informacijos sistema leidžianti prisijungti prie Europos Darbo Paslaugų (EURES) tinklo²³². Pasienio regionuose atverti migracijos informavimo centrai²³³.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga panaikinant darbo leidimus ES valstybių piliečiams, suderintas dvišalis bendradarbiavimas dėl pensijų mokėjimų bei dalyvavime EURES tinkle²³⁴. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. spalio 2 d.

Socialinės politikos ir užimtumo skyriuje valstybei buvo nurodoma: 1) pagerinti ir sustiprinti socialinį trišalį ir dvišalį bendradarbiavimą; 2) sukurti lankstesnę darbo rinką, kuri padėtų mažinti aukštą nedarbo lygį bei socialines programas pažeidžiamoms visuomenės grupėms dėl socialinių pašalpų; 3) priimti pensijų ir sveikatos priežiūrų reformas skirtas senstantiems gyventojams, kurios garantuotų finansinius gebėjimus ir socialinį efektyvumą; 4) priimti diskriminacijos mažinimo strategiją, socialinėje politikoje ir viešųjų paslaugų sferose; 5) suvienodinti vyrų ir moterų išėjimo į pensiją amžių, panaikinti moterų naktinio, fiziškai sunkaus, povandeninių ir požeminių darbų apsaugos priemones, bei atsižvelgti į išmokas ir atostogas susijusias su motinyste²³⁵. 2006 m. Finansų ministerija kartu su Darbo taryba sudarė veiksmų planą dėl darbo įstatymo pakeitimų, susijusių su tarpininkavimu įsidarbinant, bedarbių teisėmis bei darbuotojų sauga ir sveikata²³⁶. Be to, Vyriausybė priėmė lyčių lygybės skatinimo veiksmų planą 2006–2010 m., pagal kurį padaryti patobulinimai lyčių lygybės ir ne diskriminacijos įstatyme dėl pretendavimo į laisvas darbo vietas

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

²³¹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

²³² Ten pat.

²³³ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

²³⁴ Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012,

< <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML> > [žiūrėta 2013-11-03]

²³⁵ Screening report Croatia chapter 19 – Social policy and employment, 2006. 6. 27,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_19_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

²³⁶ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

bei priimtas naujas lyčių lygybės įstatymas²³⁷. 2007 m. Vyriausybė priėmė žmogiškųjų išteklių plėtros komponentus (PNPP IV) bei patvirtino socialinių išmokų reformą ir pasirašė ES Jungtinį Įtraukimo Memorandumą (JIM), pagal kurį vėliau parengė socialinių paslaugų decentralizavimo strategiją²³⁸. 2008 m. buvo priimta: 1) įsidarbinimo ir bedarbių įstatymo pakeitimai, pagal kuriuos į nacionalinę teisę perkelti *aquis* susiję su darbuotojų sauga; 2) kovos su diskriminacija įstatymas; 3) Sveikatos ir Socialinės ministerijos reglamentas dėl dviejų naujų socialinės integracijos ministerijų (Į nacionalinę teisę perkelti *aquis* susiję su socialine apsauga ir vaiko priežiūros atostogomis)²³⁹. 2009 m. įsteigta ir akredituota EK struktūra, pagal trišalį socialinį dialogą, atsakinga už PNPP IV komponento veiksmų planą, vykdomų pensijų ir sveikatos priežiūros sistemų reformas²⁴⁰. 2010 m. priimta ekonomikos atkūrimo programa, kuri darbo rinką padaro dinamiškesne bei atitinkančia su lyčių lygybės įstatymu dėl laisvų darbo vietų²⁴¹. 2011 m. buvo: 1) priimtas globos ir rūpybos įstatymas, kuriuo siekiama glaudesnio ryšio tarp užimtumo ir socialinių paslaugų; 2) pakeistas pensijų draudimo įstatymas, suvienodinant vyrų ir moterų pensinį amžių per 20 metų pereinamąjį laikotarpį; 3) pakeistas motinystės ir tėvystės išmokų įstatymas²⁴².

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga susijusi su teisių aktų derinimu su *aquis* darbo, darbuotojų saugos, sveikatos ir socialinės politikos srityse²⁴³. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. gruodžio 21 d.

2008 m. liepos 25 d. buvo atidarytas *laisvo prekių judėjimo* skyrius. Kroatijos Respublikai buvo nurodyta: 1) panaikinti privalomus standartus ir sertifikavimus; 2) aiškiau apibrėžti įstaigų

²³⁷ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

²³⁸ Ten pat.

²³⁹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

²⁴⁰ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

²⁴¹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

²⁴² Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]

²⁴³ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012 <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-04]

funkcijas, kurios atsakingos už įvertinimo ir atitikties procedūras; ir 3) suderinti teisės aktus su *aquis* dėl EN standartų priėmimo²⁴⁴. 2005 m. šalyje: 1) įkurta nauja Valstybinė metrologijos tarnyba; 2) įsteigta Kroatų standartų institutas (toliau – KSI) ir Kroatų akreditavimo agentūrą (toliau – KAA); 3) priimti teisiniai derinimo aktai dėl tekstilės ir avalinės ženklavimo, tekstilės pluoštų mišinių, krištolo, neautomatinių svarstyklių, radijo ir telekomunikacijos įrenginių, elektromagnetinio, pramoginių laivų, sprogmenų civiliniams reikmėms; ir 4) į nacionalinę teisę perkelti *aquis* susiję su liftais, mašinomis, dujiniais prietaisais, paprastais ir slėginiais indais bei žemos įtampos įrenginiais²⁴⁵. 2006 m. KSI suderinti bei perkelti 8173 Europos standartai (EN)²⁴⁶, priimtas reglamentas dėl didmeninių vaistinių preparatų kainų bei dešimt potvarkių, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos direktyvos susijusios su variklinėmis transporto priemonėmis²⁴⁷. 2007 m. buvo: 1) KSI suderinti bei perkelti 8933 Europos standartai; 2) priimtas aktas dėl techninių produktų reikalavimų ir jų atitikimo įvertinimo; 3) priimti metrologijos įstatymo pakeitimai, kuriais įkurtos dvi naujos institucijos – Valstybinė metrologijos tarnyba (VMT) ir Kroatijos metrologijos institutas (KMI); ir 4) priimti du nauji vaistinių preparatų įsigijimo ir veterinarijos įstatymai²⁴⁸. 2008 m. buvo: 1) KSI suderinti bei perkelti 10695 Europos standartai; 2) įsigaliojo įsakas dėl produktų ženklavimo (CE) patvirtinančiu techninius reikalavimus; 3) KAA priimta plėtos strategija dėl naujo ir seno *aquis* suderinimo tarp valdžios institucijų 2008–2010 m.; 4) priimta nacionalinė metrologijos strategija (2007–2013 m.), pagal kurią įsteigtas nacionalinis metrologijos institutas bei ratifikuota Metrologijos konvencija; 5) priimti du įstatymo potvarkiai dėl vaistų kainodaros ir jų produktų sąrašo kriterijų; 6) poįstatyminiai teisės aktai dėl ginklų laikymo ir kontrolės²⁴⁹. 2009 m. KSI suderinti bei perkelti 21368 Europos standartai bei priimtas reglamentas dėl greito informacijos keitimusi susijusio su produktais keliančių pavojų vartotojų sveikatai ir saugai²⁵⁰. 2010 m. KSI tapo

²⁴⁴ Screening report Croatia chapter 1 – Free Movement of Goods, 2006. 9. 8,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_01_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-04]

²⁴⁵ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-04]

²⁴⁶ Ten pat.

²⁴⁷ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-04]

²⁴⁸ Ten pat.

²⁴⁹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-04]

²⁵⁰ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-04]

visateise Europos standartizacijos komiteto (CEN) ir Europos elektrotechnikos standartizacijos komiteto (CENELEC) nare, o KAA prisijungė prie Europos bendradarbiavimo dėl aštuonių pagrindinių daugiašalių akreditavimo susitarimo sričių bei buvo priimti teisės aktai susiję su kainų nustatymais dėl vaistinių preparatų kompensavimo sąrašų bei prekybos leidimų procedūrų ir kriterijų²⁵¹. 2011 m. priimti potvarkiai dėl „CE“ ženklo ir jo prisikirimui atitinkamoms institucijoms bei metrologijos statusas²⁵².

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga perkeliant į nacionalinę teisę Europos standartus, priimti teisiniai aktai dėl „CE“ produktų ženklavimo bei įstatyminiai aktai susiję su vaistų pardavimo kontrole²⁵³. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. balandžio mėn. 19 d.

2008 m. gruodžio 19 d. buvo atidarytas *viešųjų pirkimų* derybinis skyrius, kuriame valstybei buvo nurodyta: 1) sureguliuoti reglamentą dėl mažos vertės pirkimų; 2) įvykdyti pakeitimus susijusius su įstatymine struktūra viešiesiems kontraktams ir lengvatoms; 3) priimti lengvatų bei viešosios ir privataus partnerystės įstatymus plėsti elektroninę pirkimų priemonių sistemą²⁵⁴. 2005 m. įsigaliojo viešojo pirkimo įstatymo pataisos dėl viešųjų kontraktų sudarymo, o Viešųjų Pirkimų Tarnyba (toliau – VPT) reorganizuota į tris skyrius²⁵⁵. 2006 m. sudarytos dvi Finansų Ministerijos darbo grupės atsakingos už viešąjį pirkimą bei lengvatų įstatymų tobulinimą, o Vyriausybė įkūrė Viešos-Privačios Partnerystės (toliau – VPP) Eksporto ir rėmimo agentūrą (angl. EIPA)²⁵⁶. 2007 m. priimtas naujas viešųjų pirkimų įstatymas bei VPT patvirtino viešųjų pirkimų vadovą²⁵⁷. 2008 m. buvo: 1) priimtas lengvatų įstatymas; 2) Vyriausybė patvirtino viešųjų pirkimų sistemos vystymosi strategiją ir jos darbotvarkę; ir 3) Finansų Ministerija įkūrė Darbo ir Verslininkų (angl. MELE)

²⁵¹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-04]

²⁵² Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-04]

²⁵³ Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012, <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-04]

²⁵⁴ Screening report Croatia chapter 5 – Public Procurement, 2006. 4. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_05_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]

²⁵⁵ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]

²⁵⁶ Ten pat.

²⁵⁷ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]

valdybą, kuri pakeitė Viešųjų pirkimų tarnybą²⁵⁸. 2009 m. įkurti viešųjų pirkimų kontroliavimo komitetas bei agentūra, kurie atsakingi už VPP projektus ir jų vertinimą²⁵⁹. 2010 m. priimtas potvarkis dėl VPP registratūros²⁶⁰. 2011 m. priimtas naujas viešųjų pirkimų įstatymas²⁶¹.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga, įkuriant atsakingas institucijas už viešųjų pirkimų vykdymą ir priežiūrą bei priimtas naujas pirkimų įstatymas kartu su viešųjų pirkimų vadovu²⁶². Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. birželio 30 d.

2009 m. spalio 2 d. buvo atidaryti šeši nauji *laisvo kapitalo judėjimo, žemės ūkio ir kaimo vystymo, maisto saugos, veterinarijos ir fitosanitarinės politikos, apmokestinimo, regioninės politikos ir struktūrinių instrumentų koordinacijos, teisingumo, laisvės ir saugumo* derybiniai skyriai²⁶³.

Laisvo kapitalo judėjimo skyriuje valstybei buvo nurodyta: 1) laikytis įsipareigojimų dėl kitų ES valstybių narių piliečių galimybės įsigyti nekilnojamo turto; 2) derinti teisinius aktus dėl trumpalaikių kreditų bei grynujų pinigų sandorių, vyriausybės privatizuotose įmonėse ir dvišaliuose investiciniuose sandoriuose, 3) nustatyti pinigų plovimo apibrėžimą ir būdus; 4) išleisti ir įgyvendinti bankinius įstatymus susijusius su klientų įsipareigojimais; 5) panaikinti įtarimus ne bankinių įstaigų finansinių sandorių ataskaitoms; ir 6) stiprinti atsakingų valdžios kontrolės organų efektyvumą dėl pinigų „plovimo“ finansavimą²⁶⁴. 2005 m. priimtos įstatymo pataisos dėl užsienio valiutos bei įvesti kriterijai valiutos keitimo įstaigų savininkams²⁶⁵. 2006 m. Kroatijos Nacionalinis

²⁵⁸ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]

²⁵⁹ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]

²⁶⁰ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]

²⁶¹ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]

²⁶² Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012, <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-06]

²⁶³ Croatia Negotiations Progress Table, 2011, <<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=2741>> [žiūrėta 2013-11-06]

²⁶⁴ Screening report Croatia chapter 4 – Free movement of capital, 2006. 7. 4, <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_04_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]

²⁶⁵ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]

Bankas suderino direktyvą dėl kredito perkėlimo į kitas šalis, pataisytas pilietinio įsipareigojimo aktas dėl einamųjų sąskaitų knygelių uždarymo ir pasirašyti memorandumai dėl informacijos keitimosi su Serbijos ir Ukrainos finansiniais informacijos skyriais²⁶⁶ bei priimti pakeitimai užsienio valiutos, vertybinių popierių ir santaupų, paskolų kooperatyvų įstatymuose²⁶⁷. 2007 m. buvo: 1) sustiprinti Teisingumo Ministerijos administraciniai gebėjimai dėl paspartinto užsienio piliečių nekilnojamo turto įsigijimo; 2) priimtas įstatymas dėl pinigų „plovimo“ bei įkurta darbo grupė atsakinga už strateginius veiksmus dėl pinigų „plovimo“ bei terorizmo finansavimo²⁶⁸. 2008 m. ratifikuota ET konvencija dėl pinigų „plovimo“, išieškojimo, užvaldymo ir konfiskavimo, nusikalstamos veikos pajamų ir terorizmo finansavimo²⁶⁹. 2009 m. įsigaliojo nauji nekilnojamo turto nuosavybės ir faktinių teisių pakeitimai bei baudžiamajame kodekse pataisytas pinigų „plovimo“ apibrėžimas, atitinkantis Vienos ir Palermos konvencijas²⁷⁰. 2010 m. priimti užmokesčio sistemos ir jos įgyvendinimo įstatymai, įsigaliojo naujas įstatymas dėl azartinių žaidimų, panaikinti užsienio valiutos sandorių įstatymo apsauginės priemonės prie Kroatijos Nacionalinio Banko bei liberalizuotos grynųjų pinigų operacijos ir paslaugos susijusios su sandoriais tarp valstybių²⁷¹. 2011 m. įsigaliojo naujas elektroninių pinigų įstatymas²⁷².

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga susijusi su pinigų „plovimo“ įstatymo priėmimu bei administracinių institucijų sukūrimas kovai su šia nelegalia veika. Panaikinti apribojimai dėl

²⁶⁶ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf [žiūrėta 2013-11-06]

²⁶⁷ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf [žiūrėta 2013-11-06]

²⁶⁸ Ten pat.

²⁶⁹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf [žiūrėta 2013-11-06]

²⁷⁰ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf [žiūrėta 2013-11-06]

²⁷¹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf [žiūrėta 2013-11-07]

²⁷² Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf [žiūrėta 2013-11-07]

nekilnojamo turto įsigijimo ES piliečiams bei finansinių operacijų tarpvalstybiniu lygmeniu²⁷³. Preliminariai skyrius buvo uždarytas 2010 m. lapkričio 5 d.

Žemės ūkio ir kaimo vystymosi skyriuje valstybei buvo nurodyta: 1) panaikinti nuostatas dėl ES finansinės paramos gavėjų tik Kroatijos Respublikos piliečiams; 2) įkurti žemės sklypų identifikavimo, užmokesčio teisės bei gyvūnų registravimo sistemas bei kompiuterizuoti ūkio registrą; 3) suderinti pagal *aquis* reikalavimus javinių, pluoštinių kultūrų ir cukraus bei gyvūnų produktų rinkos teisinę struktūrą; 4) vystyti daržovių ir vaisių rinkos sektorius, pagal ES standartus; 5) didinti gėlininkystės rinkos kokybės standartus; ir 6) skatinti kaimiškos plėtros strategiją²⁷⁴. 2006 m. įsigaliojo multimetinė finansavimo sutartis tarp Kroatijos ir ES, pagal SAPARD finansavimo programą bei įkurtos dvi įstaigos – Nacionalinis komitetas bei Įgyvendinimo agentūra²⁷⁵. 2007 m. priimta nacionalinė programa dėl žemės produktų identifikavimo sistemos bei suderinti nacionaliniai organinio ūkininkavimo įstatymai su ES reikalavimais²⁷⁶ bei priimta nacionalinė programa dėl žemės sklypų identifikavimo sistemos²⁷⁷. 2008 m. priimta nacionalinė programa dėl kaimiškų vietovių vystymo, pasinaudojant teikiama ES finansinių fondų SAPARD ir IPARD paramomis bei priimtas įstatymas dėl žemės ūkio produktų kilmės pažymėjimo patvirtinimo²⁷⁸. 2009 m. priimti įstatymai dėl valstybinio žemės ūkio palaikymo ir kaimiškų vietovių vystymo bei įkurta Mokėjimo agentūra ir įsigaliojo naujas potvarkis dėl spirituotų gėrimų²⁷⁹. 2010 m. priimtas žemės ūkio nacionalinės paramos sistemos reformos planas 2010–2013 m., pagal kurį organizuota žemės ūkio produktų rinka ir užbaigta SAPARD programa skirta

²⁷³ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-07]

²⁷⁴ Screening report Croatia chapter 11 – Agriculture and Rural Development, 2006. 7. 17,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_11_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-07]

²⁷⁵ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-07]

²⁷⁶ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-07]

²⁷⁷ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-07]

²⁷⁸ Ten pat.

²⁷⁹ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-07]

kaimišku vietovių vystymuisi²⁸⁰. 2011 m. priimti įstatymai dėl žemės ūkio užmokesčių bei sukurta Mokėjimo agentūros administracijos ir kontrolės apimančios žemės ūkio produktų identifikavimo sistema²⁸¹.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga įsisavinant ES struktūrinių finansinių fondų paramą skirtą žemės ūkiui ir kaimo vystymuisi bei sustiprinti administraciniai gebėjimai susiję su nacionaliniais finansavimo fondais²⁸². Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. balandžio 19 d.

Maisto saugos, veterinarinės ir fitosanitarinės politikos skyriuje šaliai buvo nurodyta: 1) įvardyti atsakingas organizacijas dėl rizikos įvertinimo ir jos valdymo; 2) patobulinti kontrolės procedūrų ir techninės įrangos mechanizmus šalies viduje bei susijusius su ES vidaus ir išorės sienomis; 3) užtikrinti kovą su gyvūnų ligomis bei apibrėžti tinkamas naminių gyvūnų laikymo sąlygas; ir 4) priimti įstatymą dėl sėklų dauginimo ir jų kokybės²⁸³. 2005 m. priimtas įstatymas dėl žemės ūkio augalų įvairovės registracijos²⁸⁴. 2006 m. priimtas potvarkis dėl fitosanitarijos reorganizavimo bei augalų apsaugos įstatymas susijęs su žalingų organizmų kontrole²⁸⁵. 2007 m. priimti nauji maisto saugos bei augalų saugos įstatymai bei įsigaliojo įstatymas dėl augalų ir sėklų apsaugos produktų ir jų registravimo²⁸⁶. 2008 m. įkurtas Kroatijos žemės ūkio produktų įvairovės sąrašas²⁸⁷. 2009 m. įgyvendintas veterinarijos įstatymas pagal ES reikalavimus²⁸⁸. 2010 m. priimta

²⁸⁰ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-07]

²⁸¹ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-07]

²⁸² Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012,

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-07]

²⁸³ Screening report Croatia chapter 12 – Food Safety, Veterinary and Phytosanitary Policy, 2007. 2. 7,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_12_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-07]

²⁸⁴ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-07]

²⁸⁵ Ten pat.

²⁸⁶ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf>

[žiūrėta 2013-09-08]

²⁸⁷ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-08]

²⁸⁸ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

nacionalinė programa dėl gyvūnų kilmės ir jų šalutinių produktų maistui kvalifikacijos bei įgyvendinti įstatymai susiję su genetiškai modifikuotų organizmų laboratorijos tyrimais ir kontroliavimu²⁸⁹. 2011 m. priimti įstatymai dėl augalų sveikatos ir jų apsaugos produktų bei genetiškai modifikuotų produktų rizikos įvertinimo paleidžiant juos į natūralią aplinką²⁹⁰. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga derinant teisinius aktus su *aquis* veterinarijos, fitosanitarijos bei GMO politikos srityse, o maisto saugos srityje užbaigtas tiesinis aktų derinimas²⁹¹. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. liepos 27 d.

Apmokestinimo skyriuje Kroatijai buvo nurodyta: 1) apmokestinti, bet kokio transporto rūši, dujų ir elektros apdorojimą, telekomunikacijas, radijo ir televizijos transliavimo paslaugas; 2) apibrėžti importo prekių apmokestinimo sąvoką ir panaikinti nulinį PVM apmokestinimą maistui, vaistams ir kitoms prekėms; 3) padaryti pakeitimus akcizų sistemoje, ypač dėl produktų reklamos žiniasklaidoje bei apmokestinamus akcizų produktus identifikuoti pagal Bendrinis Nomenklatūros kodus; ir 4) į nacionalinę teisę perkelti taupymo, palūkanų ir autorių atlyginimų direktyvas bei integruoti bendro komunikacijos tinklo naudojimą į mokesčių ir muitinės administracijos infrastruktūrą²⁹². 2005 m. pradėjo veikti naujas Mokesčių administracijos skyrius skirtas tarptautiniam bendradarbiavimui ir integracijai į ES²⁹³. 2006 m. priimti pelno mokesčio įstatymo pakeitimai ir aktyviau pradėjo veikti „Finansinių nusikaltimų policijos“ skyrius, kuris buvo įkurtas 2004 m.²⁹⁴. 2007 m. šalis pradėjo dalyvauti Fiskalinėje programoje ir buvo priimta mokesčių administracijos informacinių technologijų (toliau – IT) strategija, skirta prisijungimui prie ES finansinės sistemos²⁹⁵. 2008 m. priimta EK rekomendacija dėl cigarečių akcizų, o muitinės

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-08]

²⁸⁹ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-08]

²⁹⁰ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-08]

²⁹¹ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012,

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-08]

²⁹² Screening report Croatia chapter 16 – Taxation, 2006. 11. 29,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_16_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-08]

²⁹³ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11

²⁹⁴ Ten pat.

²⁹⁵ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-08]

administracija reorganizuota į keturis skirtingus vienetus pagal ES įstatymus²⁹⁶. 2009 m. priimti nauji PVM ir akcizų įstatymai, asmeninio mokesčių mokėtojo identifikavimo numerio įstatymas bei baigta keitimosi tarp valstybių PVM ir akcizo kontrolės IT pirmoji fazė²⁹⁷. 2010 m. įkurtos Centrinio ryšio ir Akcizinio ryšio įstaigos, siekiant bendradarbiauti ir keistis informacija tarp valstybių narių²⁹⁸. 2011 m. įsigaliojo naujas įstatymas dėl akcizinio kavos apmokestinimo bei priimtas Mokesčių administracijos strateginis planas 2011–2015 m.²⁹⁹.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga susijusi su tarptautiniu bendradarbiavimu mokesčių srityje įkuriant IT sistemas bei priimti įstatymai dėl pelno mokesčių ir PVM lengvatų panaikinimų³⁰⁰. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. birželio 30 d.

Regioninės politikos ir struktūrinių instrumentų koordinavimo skyriuje valstybei buvo nurodyta: 1) papildyti įstatymines struktūras dėl finansų valdymo ir kontrolės bei pagarbos bendruomeniniai politikai ir regioniniai plėtrai; 2) nustatyti naują struktūrą, kuri būtų atsakinga už struktūrinių fondų reguliavimą ir įgyvendinimą; ir 3) įkurti kompiuterinę vadybos sistemą, kurios pagalba galima būtų apibendrinti ir kontroliuoti duomenys susijusius su struktūriniais fondais³⁰¹. 2006 m. įkurta Centrinė valstybinė įstaiga, atsakinga už nacionalinės ir regioninės 2006–2013 m. plėtros koordinavimo politiką³⁰². 2008 m. įgyvendinti struktūrinio fondo IPA III (Regioninė plėtra) ir IV (Žmogiškųjų išteklių išvystymas) komponentų instrumentai bei įsteigta nepriklausoma patikrinimo agentūra, atsakinga už valdžios institucijų įgyvendinančių sanglaudos ir struktūrinius

²⁹⁶ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-08]

²⁹⁷ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-08]

²⁹⁸ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-08]

²⁹⁹ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-09]

³⁰⁰ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012 <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-09-09]

³⁰¹ Screening report Croatia chapter 22 – Regional Policy and Co-ordination of Structural Instruments, 2007. 3. 8., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_22_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-09]

³⁰² Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-09]

fondus tikrinimą³⁰³. 2009 m. įsigaliojo naujas biudžeto įstatymas, skirtas multimetinių finansų planavimams, Kroatijos Respublikos institucijoms atsakingoms už struktūrinius fondus suteikti įgaliojimai disponuoti IPA II, III, IV komponentų finansinėms programoms³⁰⁴. 2010 m. įkurta ministrų komisija skirta ES fondų skiriamos paramos įsisavinimui³⁰⁵. 2011 m. priimtas naujas viešųjų pirkimų įstatymas dėl visiško atitikimo *aquis* reikalavimams bei pataisytas valstybės tarnautojų, dirbančių su struktūriniais fondais reglamentas, pagal kurį stiprinami administraciniai gebėjimai³⁰⁶.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga įkuriant įstaigas atsakingas už ES struktūrinių fondų programų įgyvendinimą bei stiprinant administracinius gebėjimus, įsisavinant ES paramą³⁰⁷. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. balandžio 19 d.

Teisingumo, laisvės ir saugumo skyriuje Kroatijos Respublikai buvo nurodyta: 1) įgyvendinti valstybinio prieglobsčio prašymo procedūras, pagerinti sąlygas laikino apgyvendinimo centruose, taisyti įstatymus susijusius su vizų išdavimu ir vizų informacijos sistema bei įvesti į pasus biometrinių duomenų identifikatorių; 2) priimti naują integruoto pasienio vadybos veiksmų planą, pagal kurį suderinti nacionalinius įstatymus su *aquis* tokiose srityse, kaip jūrinio transporto kontrolė ir šalutinių kelių atskyrimas sienos kirtimo vietų bei kelioninių dokumentų žymėjimas ir neįleistų per sieną keleivių duomenų registro; 2) sujungti policijos ir muitinės IT sistemas; 3) suderinti įstatymus su *aquis* dėl teisinio bendradarbiavimo pilietiniuose reikaluose; 4) ratifikuoti Europos Tarptautinių kriminalinių nuosprendžių galiojimo ir Europos baudžiamųjų bylų perkėlimo konvencijas, pakeičiant įstatymus susijusius su baudžiamosiomis bylomis ir Europos arešto orderiu; 5) ratifikuoti sutartį su Europolu, tobulinant įstatymus dėl kibernetinių nusikaltimų ir vaikų pornografijos internete, apibrėžiant terorizmo sąvoką bei parengiant veiksmų planą, pagal kurį vykdomi informacijos apsikeitimai ir kovos strategijos su terorizmu; ir 6) išvystyti infrastruktūrą

³⁰³ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-09]

³⁰⁴ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-09]

³⁰⁵ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-09]

³⁰⁶ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12., <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-10]

³⁰⁷ Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012, <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-10]

dėl narkotinių medžiagų kontroliavimo, tobulinant muitinės įstatymus dėl baudžiamųjų bylų koordinavimo su kitomis valstybėmis narėmis³⁰⁸. 2005 m. Vyriausybė įkūrė integruota pasienio valdymo (toliau – IPV) darbo grupę, atsakingą už veiksmų planą dėl Šengeno erdvės reikalavimų atitikimų; 2) Parlamentas priėmė korupcijos prevencijos tarnybos ir kovos su organizuotu nusikalstamumu (USKOK) įstatymo pakeitimus; ir 3) šalis pasirašė tarptautinę konvenciją dėl kovos su terorizmu; 4) įsigaliojo tarptautinis abipusės teisinės pagalbos įstatymas, susijęs su baudžiamosiomis bylomis³⁰⁹. 2006 m. Vyriausybė ratifikavo sutartis su Europolu bei pasirašė policijos bendradarbiavimo sutartis su 23 valstybėmis dėl pinigų „plovimo“ ir terorizmo finansavimo prevencijos bei atidarytas laikino prieglobsčio centras³¹⁰. 2007 m. panaikintas vizų režimas Serbijos ir Juodkalnijos piliečiams, ratifikuota EK konvencija dėl neteisėtos žmonių prekybos, priimti įstatymai dėl šaunamųjų ginklų laikymo³¹¹ bei pakrantės apsaugos, pagal kurią karinis jūrų laivynas tapo atsakingas už pakrantės apsaugą³¹². 2008 m. įsigaliojo imigrantų įstatymas, patvirtinta nauja vizos režimo reguliavimo forma, pasirašytas susitarimas su FRONTEX dėl duomenų keitimosi ir priimtas protokolas dėl žmonių prekybos bei aukų apsaugos³¹³. 2009 m. pasirašytos nelegalų gražinimo sutartis su Juodkalnija ir Serbija, įsigaliojo įstatymas dėl biometrinių identifikavimo duomenų įvedimo pasuose, priimtas naujas policijos įstatymas ir nacionalinis veiksmų planas dėl narkotikų kontrolės 2009–2013 m., pagal kurią pasirašyta sutartis su Europos monitoringo centru vaistams ir narkotikams³¹⁴. 2010 m. įsigaliojo naujos prieglobsčio ir vizų įstatymo pataisos, atitinkančios ES *aquis* bei pasirašytos sutartis su Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija, Serbija ir BJR Makedonija dėl bendradarbiavimo kovoje su organizuotu

³⁰⁸ Screening report Croatia chapter 24 – Justice, Freedom and Security, 2007. 6. 27,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_23_hr_internet_en.pdf>
[žiūrėta 2013-11-10]

³⁰⁹ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-10]

³¹⁰ Ten pat.

³¹¹ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf>
[žiūrėta 2013-11-10]

³¹² Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf>
[žiūrėta 2013-11-10]

³¹³ Ten pat.

³¹⁴ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-10]

nusikalstamumu³¹⁵. 2011 m. buvo pasirašytos sutartis su Bosnija ir Hercegovina dėl neteisėtų imigrantų gražinimo, bei priimti įstatymai dėl konfiskacijos, neteisėtos žmonių prekybos ir narkotikų piktnaudžiavimo prevencijos³¹⁶.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga susijusi su pasienio apsauga, pasirašytos dvišalės sutartys su kaimyninėmis valstybėmis dėl nelegalių imigrantų gražinimo bei kovos su organizuotu nusikalstamumu ir priimti įstatymai dėl imigrantų prašančių prieglobsčio šalyje³¹⁷. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. gruodžio 22 d.

2010 m. vasario 19 d. buvo atidaryti du nauji *žuvininkystės ir aplinkos politikos* derybiniai skyriai. *Žuvininkystės* skyriuje valstybei buvo nurodyta: 1) suderinti nacionalinius teises aktus su ES *aquis* tokiose srityse, kaip standartų laikymosi žvejų laivų ir įrankių tikrinimo srityse, statistinių duomenų rinkimas dėl pagaunamų žuvų kiekio moksliniams tikslams, laivyno valdymas per jo registraciją bei palydovines sistemas, kontrolės dėl pagautos žuvies kiekio ir 2) ratifikuoti JT konvenciją dėl žuvų išteklių apsaugos ir valdymo³¹⁸. 2006 m. priimti žuvininkystės įstatymo pakeitimai dėl naujų verslinės žuvininkystės leidimų, žvejų laivų variklių galios bei reglamentai dėl palydovinės sistemos ir registravimo³¹⁹. 2007 m. priimti reglamentai dėl pagautos žuvies pakrovimo ir iškrovimo duomenų rinkimo ir laivų žurnalų pildymų³²⁰. Rijekoje ir Porece įkurta didmeninės žuvies rinkos³²¹ bei įkurta pakrantės apsaugos tarnyba, atsakinga už žvejybos

³¹⁵ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-10]

³¹⁶ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-11]

³¹⁷ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012

< <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML> > [žiūrėta 2013-11-11]

³¹⁸ Screening report Croatia chapter 13 – Fisheries, 2006. 7. 18,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_13_hr_internet_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-11]

³¹⁹ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-11]

³²⁰ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-11]

³²¹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-11]

kontrolę³²². 2010 m. įsteigtos administracinės įstaigos, atsakingos už Europos žuvininkystės fondą³²³. 2011 m. priimti teisės aktai dėl žvejybinių laivų registracijos ir statistikos rinkimo bei patvirtinta nacionalinės žuvininkystės strategija ir suderintos valstybinės pagalbos taisyklės, pagal *aquis* reikalavimus, įvykdytos tarptautinės komisijos rekomendacijos dėl Atlanto tuno apsaugos, jų sugavimo ir prekybos³²⁴.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga susijusi su verslinės žuvininkystės licenzijų išdavimų bei žvejybinių laivų kontrolės dėl variklių galių, registracijos ir krovinių pakrovimų bei iškrovimų statistikos rinkimų. Priimti tarptautiniai išpareigojimai dėl tam tikrų jūros gėrybių apsaugos³²⁵. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. birželio 6 d.

Aplinkos politikos skyriuje Kroatijai buvo nurodyta: 1) priimti naują aplinkos apsaugos įstatymą; 2) ratifikuoti Kioto protokolą; 3) užtikrinti informacijos prieinamumą visoms suinteresuotoms institucijoms; 4) į nacionalinę teisę perkelti oro taršos, atliekų tvarkymo, vandens kokybės, saugomų teritorijų, pramonės taršos ir genetiškai modifikuotų organizmų direktyvas; ir 5) suderinti reglamentus susijusius su cheminėmis medžiagomis ir nustatyti sritis, kur reikia parengti triukšmo lygio mažinimo planus³²⁶. 2005 m. priimti vandens įstatymo pakeitimai, susiję su vandens ūkio finansavimu ir genetiškai modifikuotais organizmais³²⁷, o 2008 m. priimti teisiniai aktai dėl jų patekimo į rinką rizikos registravimo³²⁸. 2006 m. perkeltos direktyvos dėl oro kokybės, sieros kiekio mažinimo skystame kure bei perkeltos pakuočių ir jų atliekų ES direktyvos į šalies teisinę

³²² Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-11]

³²³ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-11]

³²⁴ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-11]

³²⁵ Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012,

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-11]

³²⁶ Screening report Croatia chapter 27 – Environment, 2007. 2. 1,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_27_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-11]

³²⁷ Commission staff working document Croatia progress report 2006, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-11]

³²⁸ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-12]

bazę³²⁹. 2007 m. buvo: 1) ratifikuota Kioto protokolas bei Orhuso, Stokholmo ir Rotardamo konvencijos; 2) priimtas nacionalinis atliekų tvarkymo planas, siekiant įkurti regioninius atliekų tvarkymo centrus³³⁰. 2008 m. į nacionalinę teisę perkeltos ES direktyvos, susijusios su poveikio ir pasekmių aplinkai vertinimu ir priimtas veiksų planas dėl Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos, pagal kurią pakeistas atliekų tvarkymo įstatymas dėl statybinių atliekų, sąvartynų bei nuotekų dumblo veiklos žemės ūkyje apribojimų bei įsigaliojo teisės aktai dėl teršalų registro, cheminių medžiagų įpakavimų ženklavimo, išrūšiavimo ir duomenų rinkimo³³¹. 2009 m. priimtas veiksų planas dėl didelių pramoninių įmonių SO₂, NO_x ir dulkių išmetimo mažinimo. Be to, priimtas biologinės ir kraštovaizdžio įvairovės išsaugojimo įstatymas, teisiniai aktai dėl kasybos pramonės, polichlorintų bifenių ir polichlorintųjų terfenių tvarkymų, saugos lapų veikliųjų medžiagų biocidiniuose produktuose nustatymo³³². 2010 m. pilnai į nacionalinę teisę perkelti ES triukšmo mažinimo teisės aktai bei priimtas vandens valdymo akto ir vandens infrastruktūros finansavimo įstatymas³³³. 2011 m. priimtas veiksų planas dėl netikėto teršalų išsiliejimo į vandens telkinius ir teisės aktai dėl skysto kuro kokybės, lakiųjų organinių medžiagų išmetimo iš degalinių mažinimo bei pakeisti įstatymai dėl taršos leidimų emisijos prekybos³³⁴.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga susijusi su vandens ūkiu, padidinant finansavimą bei primant veiksų planą dėl nelaimingų atsitikimų užteršiant vandens telkinius bei ratifikuota Kioto sutartis dėl oro taršos mažinimo ir perkeltos direktyvos susijusios su pramonine tarša, atliekų

³²⁹ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8., ,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-12]

³³⁰ Commission staff working document Croatia progress report 2007 accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-12]

³³¹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-12]

³³² Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-12]

³³³ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-12]

³³⁴ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-12]

tvarkymu bei cheminėmis medžiagomis³³⁵. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. gruodžio mėn. 22 d.

2010 m. birželio 30 d. buvo atidaryti tris nauji *konkurencijos politikos, teismai ir pagrindinės teisės bei užsienio, saugumo ir gynybos politikos* skyriai³³⁶.

Konkurencijos politikos skyriuje šaliai buvo nurodoma: 1) užtikrinti antimonopolinių taisyklių taikymą viešosioms ir privačioms įmonėms; 2) užtikrinti konkurencijos politikos įgyvendinimą; ir 3) stiprinti valstybės pagalbos kontrolę dėl skolų nurašymo ir eksporto kredito draudimo; bei 4) suderinti teisės aktus dėl privatizavimo su ES *aquis*³³⁷. 2006 m. priimtas valstybinės pagalbos įstatymas, kuriuo nustatyti valstybinės pagalbos nuostatai³³⁸ bei priimti 93 esminiai sprendimai susiję su antimonopoliniais teisės aktais ir jų kontrole³³⁹. 2007 m. priimta restruktūrizavimo programa plieno pramonei bei išgaliojo investicijų skatinimo įstatymas³⁴⁰. 2008 m. pateiktas valstybinės pagalbos aprašas su priemonėmis skirtomis metalų, tekstilės, avalinės, odos, transporto ir turizmo sritims bei priimtas valstybinės pagalbos planas regionams laikantis ES *aquis* reikalavimų ir priimtas sprendimas dėl laivų statyklų įmonių privatizavimo³⁴¹. 2009 m. laikantis ES *aquis* reikalavimų priimtas konkurencijos įstatymas³⁴². 2010 m. išgaliojo naujas radijo ir televizijos

³³⁵ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-12]

³³⁶ Croatia Negotiations Progress Table, 2011, <<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=2741>> [žiūrėta 2013-11-12]

³³⁷ Screening report Croatia chapter 8 – Competition Policy, 2007. 6. 27

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_23_hr_internet_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-12]

³³⁸ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-12]

³³⁹ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-13]

³⁴⁰ Ten pat.

³⁴¹ Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-13]

³⁴² Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-13]

transliavimo įstatymas, užtikrinantis valstybės finansavimą susijusi su viešaisiais pirkimais³⁴³. 2011 m. priimti laivų statyklų įmonių restruktūrizavimo planai³⁴⁴.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga susijusi su antimonopoliniu kontroliavimu, teikdama ataskaitas susijusias su plieno sektoriaus ir laivų statybos įmonių restruktūrizavimu³⁴⁵. Preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. birželio 30 d.

Teismų ir pagrindinių teisių skyriuje Kroatijos Respublikai buvo nurodyta sukurti: 1) objektyvią sistemą, pagal kurią būtų įdarbinti teisėjai ir jų padėjėjai; 2) pritaikyti IT infrastruktūrą svarstomų bylų paskirstymo procese; 3) didinti finansavimą teismų darbuotojų mokymui ir valstybiniam prokurorams; 4) stiprinti karo nusikaltimų bylas tiriančių teismų administracinius gebėjimus; 5) papildyti viešojo ir privataus sektoriaus etikos ir elgesio kodeksus dėl valdymo ir administravimo laikymosi, užkertant kelią korupcijai bei priimant įstatymus dėl patraukimo baudžiamajai atsakomybei už korupciją ir skleisti prevencinę informaciją apie korupciją ir kokia laukia atsakomybė už ją; 6) sustiprinti institucijų įgaliojimus dėl tautinių mažumų teisių; 7) pagerinti gyvenimo sąlygas nuteistiesiems įkalinimo įstaigose; 8) priimti veiksmų planus dėl diskriminacijos mažinimo, lyčių lygybės, ir kovos su žmonių prekyba; 9) priimti tautinių mažumų užimtumo aktą, didinant jų atstovų skaičių valstybės administracijos srityje; ir 10) priimti teisės aktus dėl ES piliečių galimybės laisvai keliauti ir gyventi Kroatijos Respublikoje bei dalyvauti ir kelti savo kandidatūras šalyje į Europos Parlamentą ir vietos savivaldos rinkimus³⁴⁶.

2005 m. priimti teismų įstatymo pakeitimai įkuriant drausmės tarybą ir įvedant kontrolę teismuose bei apibrėžiant teisėjų darbo vertinimo kriterijus bei pradėjo veikti Kroatijos asmens apsaugos duomenų agentūra³⁴⁷. 2006 m. įdiegta nauja teismų statistikos registravimo kompiuterizuota sistema, įgyvendinta teismų reformų strategija, pagal kurią priimtas teisėjų etikos kodeksas, užtikrinantis teismų nešališkumą ir efektyvumą bei Parlamentas patvirtino kovos su korupcija programą 2006–2008 m., pagal kurią įvykdyti baudžiamojo kodekso pakeitimai dėl korupcinių nusikaltimų bei pateikta platesnė „neapykantos nusikaltimams“ sąvoka³⁴⁸. Tais pačiais

³⁴³ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-13]

³⁴⁴ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report.

³⁴⁵ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-13]

³⁴⁶ Screening report Croatia chapter 23 – Justice and Fundamental Rights, 2006. 6. 2.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_24_hr_internet_en.pdf>

[žiūrėta 2013-11-13]

³⁴⁷ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-13]

³⁴⁸ Ten pat.

metais pritarta lyčių lygybės skatinimo politikai ir priimtas nacionalinis planas dėl vaiko teisių ir interesų 2006–2012 m., pagal kurį įkurti tris vaiko teisių kontrolės regioniniai biurai³⁴⁹. 2007 m. priimtos naujos teisėjų atrankos procedūros taisyklės, įsigaliojo prokuratūros įstatymo pakeitimai, susiję su prokurorų darbo vertinimu bei Vyriausybė priėmė reformas baudžiamajame procese, siekdama supaprastinti nusižengimų tyrimo procedūras, o Korupcijos ir organizuoto nusikalstomumo biuras priėmė tarnybos teisės aktų pakeitimus dėl tarnybinės padėties piktnaudžiavimo atskleidimo³⁵⁰. Tais pačiais metais priimtas teisinės pagalbos įstatymas, garantuojantis mažumų teises ir saugumą bei teisingą bylų nagrinėjimą bei Kroatijos asmens duomenų apsaugos agentūrai suteiktas laisvo stebėtojo statusas ES darbo grupėje dėl duomenų apsaugos³⁵¹. 2008 m. priimtas advokatų etikos kodeksas, įsigaliojo baudžiamojo kodekso pakeitimai, pagal kuriuos nereikšmingi nusižengimai perkeliama į administracinį kodeksą bei priimtas veiksmų planas kovai su korupcija³⁵². Tais pačiais metais priimti asmens duomenų apsaugos įstatymo pakeitimai, susiję su pareigūnų duomenų apsauga, kovos su diskriminacija įstatymas, veiksmų planas dėl tautinių mažumų įdarbinimo ir įstatymas dėl kalėjimo sąlygų pagerinimo nuteistiesiems³⁵³. 2009 m. įsigaliojo įstatymas dėl įsidarbinimo į teismines institucijas tvarkos, įsteigti keturi Zagrebo, Splito, Osijeko ir Rijekaos apygardos teismai skirti organizuoto nusikaltimų ir korupcijos bylų nagrinėjimui, įvestos naujo baudžiamojo kodekso taisyklės dėl turto konfiskavimo bei išplėtos duomenų apsaugos agentūros sritis, kurios apėmė naujas sritis susijusias su Šengeno erdve ir Eurojust³⁵⁴. 2010 m. priimtas mediatorių etikos kodeksas dėl alternatyvių ginčų sprendimo, patobulintos liudytojų apsaugos programos, pagerintas policijos tarpžinybinis bendradarbiavimas, pakeista interesų konfliktų prevencija vidaus struktūrose, siekiant atskirties nuo parlamento, priimtas kovos su korupcija veiksmų planas 2010–2012 m. skirtas valstybinių įmonių

³⁴⁹ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-13]

³⁵⁰ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-13]

³⁵¹ Ten pat.

³⁵² Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-13]

³⁵³ Ten pat.

³⁵⁴ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-13]

pirkimų sandorių kontrolei³⁵⁵. 2011 m. priimta nauja teismų reformos strategija 2011–2015 m., pagal kurią įsteigtos dvi naujos valstybės teismų ir valstybinės prokuratūros tarnybos bei pakeistas civilinio proceso įstatymas³⁵⁶. Tais pačiais metais priimtas naujas policijos įstatymas bei išgaliojo naujas žiniasklaidos įstatymas, užtikrinantis didesnę skaidrumą žiniasklaidoje bei pakeistas rinkimų įstatymas, pagal kurį tautinėms mažumoms suteikiami dvigubi mandatai³⁵⁷.

EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga susijusi su teismų sistemos reformomis, įvedant etikos kodekso pakeitimus bei patvirtinant naują teisėjų atrankos procedūrą. Be to, buvo priimtas naujas baudžiamasis kodeksas, kuriame atsirado nauji straipsniai dėl korupcijos ir piktnaudžiavimo darbo padėtimi, o mažumų ir nediskriminavimo srityje padaryti pakeitimai susiję su teisingu ir nešališku bylų nagrinėjimu³⁵⁸. Preliminariai šis skyrius uždarytas 2011 m. birželio 30 d.

Saugumo ir gynybos politikos skyriuje Kroatijos Respublikai buvo nurodyta: 1) suderinti dvišalius susitarimus dėl nuosavybės teisių grąžinimo karo pabėgėliams; 2) nustatyti valstybės pasienio ribas; 3) gerinti IT infrastruktūrą užsienio ir saugumo srityje; 4) didinti specialistų skaičių, galėsiančių dirbti bendroje užsienio ir saugumo politikoje (BUSP) ir Europos saugumo ir gynybos politikoje (ESGP); ir 5) vykdyti ginklų kontrolę³⁵⁹.

2005 m. šalis prisijungė prie Wassenaaro susitarimo dėl branduolinių medžiagų tiekimų bei ratifikavo JT protokolą dėl šaunamųjų ginklų³⁶⁰. 2006 m. Kroatijos Respublikos Užsienio reikalų ministerijoje buvo įsteigtas ES santykių su išorę skyrius, skirtas bendradarbiavimui su ES BUSP struktūromis³⁶¹, bei pareikštas noras dalyvauti ESGP civilinėse operacijose³⁶². 2007 m. Parlamentas priėmė duomenų išlaptinimo ir apsaugos įstatymą bei patvirtino įsipareigojimus dalyvauti ES

³⁵⁵ Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-14]

³⁵⁶ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-14]

³⁵⁷ Ten pat.

³⁵⁸ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-14]

³⁵⁹ Screening report Croatia chapter 31 – Foreign, Security and Defence Policy, 2007. 6. 22,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_31_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-08]

³⁶⁰ Commission staff working document Croatia 2006 progress report, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-14]

³⁶¹ Ten pat.

³⁶² Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-14]

civilinėse ir krizių valdymo operacijose³⁶³. 2009 m. Vyriausybė priėmė nacionalinę strategiją dėl lengvųjų šaunamųjų ginklų kontrolės ir neplatavimo bei Parlamentas ratifikavo konvenciją dėl kasetinių šaudmenų. Tais pačiais metais Kroatijos Respublika tapo pilnateise NATO nare. Kartu su ES dalyvavo karinėse misijose Čado ir Centrinės Afrikos Respublikose³⁶⁴. 2011 m. šalis suderino nacionalinius teisės aktus su ES deklaracijomis ir Tarybos sprendimais³⁶⁵. EK konstatavo, kad buvo padaryta pažanga susijusi su dalyvavimu BUSP ir ESGP bei šalis aktyviai dalyvavo ne tik ES civilinėse ir karinėse operacijose, bet ir kitose tarptautinių organizacijų vykdomosiose misijose³⁶⁶. Preliminariai šis skyrius uždarytas 2010 m. gruodžio mėn. 22 d.

Apibendrinant galima teigti, kad Kroatijos Respublika sėkmingai suderino savo teisinius aktus su *aquis* reikalavimais 35 derybiniuose skyriuose. 2006 m. buvo atidaryti tokie skyriai: 1) *mokslo ir mokslinių tyrinėjimų*, nustatytas finansavimo planas skirtas moksliniams tyrinėjimams bei dalyvavimas ES moksliniuose projektuose, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2006 m. birželio 12 d.; 2) *švietimo ir kultūros*, sėkmingai įgyvendinant švietimo, jaunimo užimtumo bei kultūros programas, preliminariai skyrius buvo uždarytas 2006 m. gruodžio 11 d.; 3) *ekonomikos ir pinigų politikos*, priimti įstatymai ir jų pataisos susijusios su finansinėmis įstaigomis bei įkurtos institucijos atsakingos už pinigų klostojimą, preliminariai skyrius buvo uždarytas 2008 m. gruodžio mėn. 19 d.; 4) *įmonių ir pramonės politikos*, priimti veikslių planai dėl valstybinių įmonių privatizavimo bei mažoms ir vidutinėms įmonėms panaikintos administravimo kliūtys, skyrius preliminariai buvo uždarytas 2008 m. liepos 25 d.

2007 m. buvo atidaryti šie skyriai: 1) *intelektinės nuosavybės*, įvykdyti įsipareigojimai susiję su intelektinės nuosavybės apsauga, preliminariai skyrius buvo uždarytas 2008 m. gruodžio 19 d.; 2) *teisės laisvai įsisteigti ir teikti paslaugas*, suderinti teisiniai aktai su *aquis* susiję su tarptautinių paslaugų teikimu ir pašto sektoriumi, preliminariai skyrius buvo uždarytas 2009 m. gruodžio 21 d.; 3) *įmonių teisės*, suderinti teisiniai aktai susiję su audito, bendrovių apskaitos bei bendrovių teisės sritimis, preliminariai skyrius buvo uždarytas 2009 m. spalio mėn. 2 d.; 4) *finansinės paslaugų*,

³⁶³ Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-14]

³⁶⁴ Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-14]

³⁶⁵ Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-14]

³⁶⁶ Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-11-14]

suderinti teisiniai aktai susiję su bankiniu, finansų rinkos draudimo bei pensijų kaupimo sritimis, preliminariai skyrius buvo uždarytas 2009 m. lapkričio mėn. 27 d.; 5) *informacinė visuomenė ir žiniasklaida*, priimti įstatymai susiję su telekomunikacija bei žiniasklaida, užtikrinantis teisę į nuosavybę, bei galimybę laisvai teikti paslaugas ir informaciją, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2008 m. gruodžio 19 d.; 6) *statistikos*, pagerintas statistinių duomenų surinkimas ir perdavimas Eurostat agentūrai, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. spalio mėn. 19 d.; 7) *finansų kontrolės*, vidaus ir išorės audito įstaigos tapo nepriklausomomis, bei vykdoma kova su euro klastojimu, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. liepos mėn. 27 d.; 8) *virtuotojų ir sveikatos apsaugos*, skleista informacija apie vartotojų teises, suderinti teisiniai aktai susiję su maisto sauga bei tabaku, vykdyta prevencija dėl vėžinių susirgimų, preliminariai šis skyrius uždarytas 2009 m. lapkričio mėn. 27 d.; 9) *santykių su užsieniu*, įgyvendinta ES bendroji ir dvišalė prekybos politika, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2008 m. spalio 30 d.; 10) *transeuropinių tinklų*, plėtos jungtis Pietryčių Europos regione susijusios su transportu bei energetika, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. spalio 2 d.; 11) *finansinių ir biudžetinių nuostatų*, sureguliuotas nuosavų išteklių naudojimas bei kontrolė susijusi su sukčiavimais, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. birželio 30 d.; 12) *multinės sąjungos*, supaprastintos prekių pervežimo formalumai, bei ratifikuotos tranzito konvencijos, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. spalio mėn. 2 d.

2008 m. buvo atidaryti šie skyriai: 1) *transporto politikos*, priimti visų transporto priemonių saugos įstatymai, bei įsteigtos nepriklausomos agentūros avarių tyrimams, preliminariai šis skyrius uždarytas 2010 m. lapkričio 5 d.; 2) *energetikos*, priimti įstatymai susiję su atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimui energetikoje, bei branduolinės energijos ir radiacijos saugos srityse, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. lapkričio 27 d.; 3) *laisvo darbuotojų judėjimo*, panaikinti ES piliečiams darbo leidimai bei dalyvavimas EURES tinkle, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. spalio 2 d.; 4) *socialinės politikos ir užimtumo*, suderinti teisiniai aktai susiję su darbuotojų nediskriminavimu, sauga ir sveikata bei socialine politika, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2009 m. gruodžio 21 d.; 5) *laisvo prekių judėjimo*, į nacionalinę teisę perkelti ES standartai bei priimti teisiniai aktai dėl produktų „CE“ ženklavimo, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. balandžio mėn. 19 d.; 6) *viešųjų pirkimų*, priimtas naujas viešųjų pirkimų įstatymas bei įsteigtos institucijos atsakingos už vykdomų viešųjų pirkimų priežiūrą, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. birželio 30 d.

2009 m. buvo atidaryti šie skyriai: 1) *laisvo kapitalo judėjimo*, panaikinti apribojimai ES valstybių piliečiams galimybė įsigyti nekilnojimo turto bei priimti įstatymai kovai su pinigų „plovimu“, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. lapkričio 5 d.; 2) *žemės ūkio ir kaimo vystymosi*, sustiprinti administraciniai gebėjimai susiję su nacionaliniais finansavimo fondais,

preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. balandžio 19 d.; 3) *maisto saugos, veterinarinės ir fitosanitarinės politikos*, laikomasi bei kontroliuojama GMO tyrimai ir apsauga nuo patekimo į natūralią aplinką bei įgyvendinami augalų, jų sėklų ir gyvūnų ligų apsaugos įstatymai, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. liepos 27 d.; 4) *apmokestinimo*, priimti įstatymai susiję su PVM ir pelno mokesčio lengvatų panaikinimu bei ES nustatyto akcizo mokesčių taikymo tabakui ir degalams, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. birželio 30 d.; 5) *regioninės politikos ir struktūrinių instrumentų koordinavimo*, įkurtos atsakingos įstaigos už ES struktūrinių fondų programų įgyvendinimus, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. balandžio 19 d.; 6) *teisingumo, laisvės ir saugumo*, pasirašyti tarptautiniai susitarimai susiję su informacijos keitimusi dėl neteisėtos veikos bei kova su terorizmu, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. gruodžio 22 d.

2010 m. buvo atidaryti šie skyriai: 1) *žuvininkystės*, priimti tarptautiniai įsipareigojimai dėl Atlanto tuno apsaugos bei vykdoma žvejybinių laivų ir jų variklių galingumo kontrolė, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. birželio 6 d.; 2) *aplinkos politikos*, ratifikuota Kioto sutartis bei perkeltos direktyvos susijusios su aplinkos apsauga nuo teršimo, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. gruodžio mėn. 22 d.; 3) *konkurencijos politikos*, priimti įstatymai susiję su antimonopoliniu kontroliavimu, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. birželio 30 d.; 4) *teismų ir pagrindinių teisių*, įgyvendinta teismų reformą bei priimti įstatymai dėl etninių mažumų nediskriminavimo ir didesnių teisių suteikimo preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2011 m. birželio 30 d.; 5) *saugumo ir gynybos politikos*, šalis dalyvauja BUSP ir ESGP vykdomose misijose, preliminariai šis skyrius buvo uždarytas 2010 m. gruodžio mėn. 22 d.

2.2. Finansinė parama

Kroatijos Respublikai nuo nepriklausomybės paskelbimo 1991 m. iki 2004 m. kai šalis tapo kandidate iš ES buvo suteikta 631 mln. eurų paramos³⁶⁷. 2000–2004 m., pagal programą CARDS, šaliai buvo skirta daugiau nei trečdalis šios sumos, t. y. 278,8 mln. eurų³⁶⁸, penkioms sritims: 1) demokratijos stabilizavimui – pabėgėlių gražinimui ir pilietiniai visuomenei; 2) ekonominei ir socialinei plėtrai – prekybai, investiciniam klimatui ir socialinei sanglaudai; 3) teisingumui ir vidaus reikalams – teismų modernizavimui, kovai su organizuotu nusikalstamumu ir integruotų sienų valdymui; 4) administracinių gebėjimų stiprinimui – viešojo administravimo reformoms,

³⁶⁷ Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9., <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-14]

³⁶⁸ EU Funds and Programmes in which Croatia participated before 2007, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, <<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4444>> [žiūrėta 2013-11-14]

nacionalinei ir regioninei plėtrai ir viešiesiems pirkimams; ir 5) aplinkai ir gamtiniams ištekliams³⁶⁹. Nuo 2004 m. Kroatijos Respublikai buvo teikiamos trys pasirengimo narystei finansinės priemonės: PHARE (skirta institucijų kūrimui ir ekonominiai bei socialiniai sanglaudai), SAPARD (žemės ūkio ir kaimo vystymosi programa) ir ISPA (aplinkos ir transporto infrastruktūros stiprinimo programa). Pagal PHARE programą valstybei buvo skirta 167 mln. eurų, 2005 m. – 87 mln. eurų, o 2006 m. – 80 mln. eurų³⁷⁰. 2005 m. pagal ISPA programą šaliai buvo skirta 25 mln. eurų, o 2006 m. – 35 mln. eurų³⁷¹. 2006 m. iš SAPARD programos valstybei buvo skirta 25 mln. eurų³⁷².

2007 m. įsigaliojo nauja pasirengimo narystei pagalbos finansinė priemonė (angl. *Instrument for Pre-accession Assistance, IPA*), kurios teisinį pagrindą sudaro 2006 m. liepos 17 d Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1085/2006 ir nustatantis penkis pagalbos komponentus³⁷³. Remiantis šio reglamento 5 straipsniu buvo sudarinėjamos daugiametės finansinės programos, kuriose nurodomas detalesnis kiekvieno komponento finansavimas³⁷⁴.

Pagal I komponentą (pereinamojo laikotarpio pagalbos ir institucijų kūrimo) finansinė parama buvo skirta keturioms prioritetinėms sritims: 1) politiniam kriterijui, skiriant paramą viešosioms administracinėms reformoms įskaitant teisės saugos sistemos tobulinimą, mažumų teisių bei pilietinės visuomenės ir jos organizacijų įtraukimui į regioninį ir nacionalinį NVO institucijų bendradarbiavimą; 2) ekonominiam kriterijui – darbo rinkos tobulinimui bei sritims susijusioms su statistika, socialine ir sveikatos politika; 3) gebėjimui vykdyti išsipareigojimus – institucinių išsipareigojimų stiprinimui, kurios atsakingos už Bendrijos teisyno įgyvendinimą; 4) paramos programos – stiprinti institucijų gebėjimus, valdyti ES finansines lėšas bei dalyvavimą Bendrijos programose³⁷⁵.

Pagal II (tarpvalstybinis bendradarbiavimas) komponentą finansavimas buvo skirtas tarpvalstybinėms bendradarbiavimo programoms, kuriomis siekta suvienodinti regioninio lygio išsivystymą, pagerinti ekonomikos ir aplinkos vystymąsi bei gyvenimo kokybę pasienio zonose tarp Kroatijos Respublikos ir ES valstybių narių: Adrijos regiono, Vengrijos ir Slovėnijos bei šalių

³⁶⁹ European Commission country strategy paper for Croatia 2002–2006 CARDS, <http://delhrv.ec.europa.eu/images/article/File/Strategija_EK_za_CARDS_za_RH_2002-2006.pdf> [žiūrėta 2013-11-14]

³⁷⁰ EU Funds and Programmes in which Croatia participated before 2007/ PHARE, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, <<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=1285>> [žiūrėta 2013-11-15]

³⁷¹ ISPA – Instrument for Structural Policies for Pre-Accession, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, <<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=1284>> [žiūrėta 2013-11-15]

³⁷² SAPARD – Programme for agriculture & Rural Development, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, <<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=1286>> [žiūrėta 2013-11-16]

³⁷³ Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) How works IPA, *European Commission*, <http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/ipa/works_en.cfm> [žiūrėta 2013-11-15]

³⁷⁴ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1085/2006 2006 m. liepos 17 d. nustatantis Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA) <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0082:0093:LT:PDF>> [žiūrėta 2013-11-15]

³⁷⁵ Component I – Assistance in transition and building of institutions, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, <<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4455>> [žiūrėta 2013-11-15]

kandidačių: Bosnijos ir Hercegovinos, Juodkalnijos ir Serbijos bei dvejoms tarptautinėms Pietryčių Europos ir Viduržemio jūros programoms³⁷⁶.

Pagal III (regioninė plėtra) komponentą finansavimas buvo skiriamas: 1) transporto sektoriui siekiant atnaujinti ir modernizuoti visų transporto rūšių infrastruktūrą bei užtikrinti darbo saugą ir efektyvumą; 2) aplinkosaugai – skatinant statyti vandens nuotekų ir biologinio valymo įrenginius, vandentiekio ir drenažo tinklų atnaujinimui bei atliekų rūšiavimui; 3) regioniniam konkurencingumui – skatinti verslo administracinį veiksmingumą, konkurencingumą, bei infrastruktūrą³⁷⁷.

Pagal IV (žmogiškųjų išteklių plėtra) komponentą finansavimas buvo skirtas žmogiškiesiems ištekliams, siekiant užtikrinti efektyvią darbo rinką darbingo amžiaus asmenis bei per švietimo ir mokymo programas palengvinti socialiai pažeidžiamo sluoksnio žmonių įsitraukimą į darbo paiešką³⁷⁸.

Pagal V (kaimo plėtra) komponentą finansavimas buvo skirtas įgyvendinti bendrą žemės ūkio politiką susijusią su ES keliamais reikalavimais: aplinkosaugos klausimais, gyvulinės ir augalinės kilmės maisto produktų saugai, agrarinės aplinkosaugos projektams bei kaimo ekonomikos rėmimui³⁷⁹.

Kiekvienam šiam komponentui 2007–2013 m. buvo skiriamas atitinkamas finansavimas mln. eurų:

1. lentelė. ES skirta finansinė parama Kroatijos Respublikai visiems IPA komponentams

IPA programos komponentai	Metai						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pereinamojo laikotarpio pagalbos ir institucijų kūrimo	49,6	45,4	45,6	39,5	39,9	39,9	17,4
Tarpvalstybinis bendradarbiavimas	9,7	14,7	15,9	16,2	16,5	16,9	9,7

Lentelės tęsinys kitame puslapyje

³⁷⁶ Component II – Cross-border cooperation, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, < <http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4456> > [žiūrėta 2013-11-15]

³⁷⁷ Component III – Regional Development, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, < <http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4457> > [žiūrėta 2013-11-17]

³⁷⁸ Component IV – Human Resource Development, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, < <http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4458> > [žiūrėta 2013-11-17]

³⁷⁹ Component V – Rural Development (IPARD), *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, < <http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4459> > [žiūrėta 2013-11-17]

IPA programos komponentai	Metai						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Regioninė plėtra	45,0	47,6	49,7	56,8	58,2	59,3	31,0
Žmogiškųjų išteklių plėtra	11,4	12,74	14,2	15,7	16,0	16,0	9,0
Kaimo plėtra	25,5	25,6	25,8	26,0	26,5	27,3	27,7
Iš viso	141,2	146,0	151,2	154,2	157,1	160,4	94,8

Šaltinis: Instrument for Pre-accession Assistance – IPA <<http://www.delhry.ec.europa.eu/?lang=en&content=74>>

[žiūrėta 2013-11-17]

Remiantis pateiktais lenteles duomenimis finansavimas Kroatijos Respublikai per IPA finansinės pagalbos komponentus kiekvienais metais pastoviai didėjo iki 2013 m., o didžiausia suma skirta 2012 m. Didžiausias finansavimas 2007–2013 m. laikotarpiu buvo skiriamas regioninės plėtros komponentui, kuris atitinkamai didėjo nuo 45,0 mln. eurų 2007 m. iki 59,3 mln. eurų 2012 m. Stabiliausiai parama buvo skiriama kaimo plėtros ir žmogiškųjų išteklių komponentams, kuriuose nebuvo radikalaus finansavimo padidėjimo ar sumažėjimo. Didžiausi skiriamos finansinės paramos svyravimai buvo tarpvalstybinio bendradarbiavimo komponente nuo 2007 m. skiriamos 9,7 mln.eurų padidėjimas 5 mln. iki 14,7 mln. eurų 2008 m. bei regioninės plėtros komponentuose, atitinkamai 7 mln. nuo 49,7 mln. eurų 2009 m. iki 56,8 mln. eurų 2010 m. Tačiau vieninteliam komponentui, pereinamojo laikotarpio pagalbos ir institucijų kūrimas, pastebimas finansavimo mažinimas, nuo 2007 m. 49,6 mln. eurų iki 39,9 mln.eurų 2011 m. ir 2012 m.

Apibendrinant, galima teigti, kad nuo 2007 m. įsigaliojusi nauja finansinės pagalbos priemonė IPA, kurią sudaro penki komponentai: 1) pereinamojo laikotarpio pagalba ir institucijų kūrimas; 2) tarpvalstybinis bendradarbiavimas; 3) regioninė plėtra; 4) žmogiškųjų išteklių plėtra; 5) kaimo plėtra, sėkmingai pakeitė iki to laikotarpio Kroatijos Respublikai teikusias finansinę pagalbą priogramas – PHARE, CARDS, SAPARD ir ISPA. Nuo 1991 m. iki 2007 m. Kroatijai skirta 1050 mln. eurų, o pagal IPA programą iš viso 904,9 mln. eurų.

2.3 Stojimo sutarties ratifikavimas

Kroatijos Respublika 2011 m. gruodžio 9 d. pasirašė tarptautinę sutartį su ES valstybėmis narėmis dėl stojimo į ES³⁸⁰. Pagrindinė šios sutarties pasirašymo sąlyga buvo, kad kiekviena ES

³⁸⁰ Ratification Process of the Treaty of Accession in National Parliaments of EU Member States, *Croatian Parliament*, <<http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=5301>> [žiūrėta 2013-11-17]

valstybė narė atskirai ratifikuotų Kroatijos Respublikos stojimo į ES sutartį³⁸¹. 2012 m. sausio 22 d. Kroatijos Respublika surengė referendumą dėl Kroatijos Respublikos stojimo į ES³⁸², kur dalyvavo tik 43,51% rinkėjų turinčių balsavimo teisę iš kurių 66,27% pareiškė pritarantys įstojimui į ES, o 33,13% prieštaravo³⁸³. Paskelbus referendumo rezultatus, Europos Vadovų Tarybos pirmininkas H. Van Rompuy ir Europos Komisijos Pirmininkas J. M. Barroso teigė, kad trūksta tik Kroatijos Respublikos parlamento bei ES valstybių narių parlamentų Kroatijos Respublikos įstojimo į ES sutarties ratifikavimo, tam kad sėkmingai būtų užbaigtas pasirengimo narystei procesas³⁸⁴.

Pirmoji ES valstybė, kuri ratifikavo šią sutartį buvo Slovakijos Respublika, parlamento daugumos balsavimu 2012 m. vasario 1 d.³⁸⁵, o paskutinė – Vokietijos Respublika, 2013 m. birželio 7 d. Bundesrato preliminaros sesijos metu patvirtino jau Bundestago ratifikuotą sutartį³⁸⁶. Kiekvienos ES valstybės sutarties ratifikavimo datą žiūrėti 1 priede.

Kroatijos Respublika pasirašydama įstojimo į Europos Sąjungą sutartį, prisijungia prie Europos Tarybos ir ES valstybių narių bendrai priimtų rezoliucijų, deklaracijų ir nutarimų.³⁸⁷ Įstojimo į ES sutartyje šaliai nurodoma: 1) įsivesti administracines priemones, kurios palengvintų tarpusavio bendradarbiavimą su ES valstybinių narių institucijomis ir organizacijomis; 2) laikytis Šengeno erdvės bendrų standartų ir įsipareigojimų nuo įstojimo į ES dienos; 3) pasitraukti iš laisvos prekybos sutarčių ir susitarimų su Vidurio Europa ir trečiosiomis šalimis bei prisijungti prie Europos Bendrijos ir jos valstybių narių susitarimų su trečiosiomis šalimis ar tarptautinėmis organizacijomis; 4) koreguoti dvišalius susitarimus susijusius su tekstilės ir plieno importu iki įstojimo į ES³⁸⁸.

Kroatijos Respublika nuo įstojimo dienos į ES privalo deleguoti 12 savo asmenų į Europos Parlamentą 2009–2014 m. kadencijai, išrinktų visuotiniu teisiniu rinkimų būdu. Likus mažiau nei pusei metų iki naujų Europos Parlamento rinkimų, paskirti iš Kroatijos Parlamento narių, 12

³⁸¹ Treaty of Croatia's Accession to the European Union – Ratification Process, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, <<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=3935#treaty>> [žiūrėta 2013-11-17]

³⁸² Croatia's Path to the EU, *Croatian Parliament*, <<http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=719>> [žiūrėta 2013-11-17]

³⁸³ Službeni potpuni rezultati državnog referendumu, <http://www.izbori.hr/2012Referendum/rezultati/r_00_0000_000.html> [žiūrėta 2013-11-17]

³⁸⁴ Joint statement by European Council President Van Rompuy and European President Barroso on the EU accession referendum in Croatia, *European Council the president*, Brussels, 22 January 2012, <http://europa.eu/rapid/press-release_PRES-12-19_en.htm> [žiūrėta 2013-11-17]

³⁸⁵ Slovakian Parliament Ratifies Croatia's Accession Treaty, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, <<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=3885>> [žiūrėta 2013-11-17]

³⁸⁶ Njemački Bundestag ratificirao Hrvatski Ugovor o pristupanju, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*, <<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4801>> [žiūrėta 2013-11-17]

³⁸⁷ Legislative acts and other instruments, Accession Treaty: Treaty concerning the accession of the Republic of Croatia, *Council of the European Union*, Brussels, 7 November 2011 <<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st14/st14409.en11.pdf>> [žiūrėta 2013-11-17]

³⁸⁸ Legislative acts and other instruments, Accession Treaty: Treaty concerning the accession of the Republic of Croatia, *Council of the European Union*, Brussels, 7 November 2011 <<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st14/st14409.en11.pdf>> [žiūrėta 2013-11-17]

delegatų, kurių kadencija EP baigtusi kaip ir kitų parlamentarų³⁸⁹. Be to šalis nuo įstojimo dienos papildomai turi paskirti: vieną narį į EK, kurio kadencija baigtusi 2014 m. spalio 31 d., du teisėjus į Teisingumo Teismą iki 2015 m. spalio 6 d. ir Bendrąjį Teismą iki 2013 m. rugpjūčio 31 d., po devynius narius į Ekonomikos ir socialinių reikalų, bei Regiono komitetus iki šių komitetų narių kadencijos pabaigos³⁹⁰.

Sutartyje yra numatyti finansiniai Kroatijos įsipareigojimai: 1) nuo įstojimo dienos Kroatijos Respublika į Europos investicinio banko kapitalą turės įnešti 42 720 000 eurų sumą, suskirstytą į aštuonias lygias įmokas kurios bus mokomos iki 2018 m. gegužės 31 d; 2) nuo 2015 m. tam tikromis dalimis, ketverius metus mokėti 494 000 eurų įnašą į anglies ir plieno mokslinių tyrimų fondą³⁹¹. Be to ES įsipareigojo nuo šalies įstojimo dienos dar dvejus metus teikti laikiną finansinę paramą per tokias programas: 1) pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonė – skirta valstybinių institucijų tarpusavio bendradarbiavimo stiprinimui, projektų įgyvendinimui ir per šią priemonę bus skiriama 29 mln. eurų; 2) Šengeno priemonė – naujų sąjungos išorės sienų kontrolės stiprinimui – bus skiriama 120 mln. eurų; 3) grynųjų pinigų srauto priemonė – pagerinti pinigų srautą nacionaliniame biudžete ir bus skirta 103,6 mln. eurų, bei 4) struktūrinių ir sanglaudos fondų – 449,4 mln. eurų³⁹².

Sutartyje nurodomos ir Kroatijos Respublikos susitartos pereinamojo laikotarpio priemonės: *Laisvas prekių judėjimas*. Prekybos vaistais skirtų veterinarinai ir žmonių vartojimui nustatyti Bendrijos leidimai, kurie buvo išduoti iki įstojimo į ES dienos ir toliau galios dar keturis metus po įstojimo³⁹³.

Laisvas asmenų judėjimas. Nuo Kroatijos Respublikos įstojimo į ES dienos, jos piliečiams bus taikomas dviejų metų apribojimas patekimui į kitų ES valstybių narių darbo rinką. Išimtis taikoma tik jau legaliai kitose valstybėse dirbantiems asmenims, kurie sudarė darbo sutartis metams ar ilgesniam laikotarpiui bei jų šeimos nariams. Be to kiekviena ES valstybė gali pratęsti taikomą apribojimą iki penkerių metų ar neribotam laikotarpiui, jei jos darbo rinkoje atsirado sutrikimų, prieš tai pranešusi Europos Tarybai³⁹⁴.

Laisvas kapitalo judėjimas. Kroatijos Respublika išsiderėjo 7 metams taikyti apribojimus įsigyti žemės ūkio paskirties žemės užsienio juridiniams ar fiziniams asmenims. Šis terminas gali

³⁸⁹ Legislative acts and other instruments, Accession Treaty: Treaty concerning the accession of the Republic of Croatia, Council of the European Union, Brussels, 7 November 2011

<<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st14/st14409.en11.pdf>> [žiūrėta 2013-11-17]

³⁹⁰ Ten pat.

³⁹¹ Ten pat.

³⁹² Ten pat.

³⁹³ Ten pat.

³⁹⁴ Ten pat.

būti dar pratęstas trejiems metams, jei šalis EK pateiktame prašyme įrodys, jog žemės rinkoje yra didelių sutrikimų³⁹⁵.

Žemės ūkyje. Susitarta dėl ūkininkam taikomų išmokų tvarkaraščio, nustatyta cukranendrių 40 000 tonų kvota trejiems metams bei jų importo mokestis³⁹⁶.

Žuvininkystė. Laivams, kurie įregistruoti ir plaukioja Vakarų Istrijos regione iki 2014 m. birželio 30 d. leidžiama naudotis dugniniais tralais žvejoti mažesniame gylyje negu 50 m., o laivams mažesniems negu 15 m. – didesniame negu 50 m. Žvejams, kurie užsiima mėgėjišką žvejyba iki 2014 m. gruodžio 31 d. leista naudotis neilgesniais negu 200 m. žiauniniais tinklais³⁹⁷.

Transporto politika. Iki 2014 m. gruodžio 31 d. kruizines paslaugas tarp Kroatijos Respublikos uostų gali teikti ne sunkesni negu 650 tonų sveriantys laivai plaukiojantis tik su šios šalies vėliava ir priklausantys įmonėms, kurios yra įregistruotos Kroatijos Respublikoje. Dvejus metus šalyje įregistruotos įmonės, kitose ES valstybėse negali teikti kabotažo paslaugų³⁹⁸.

Apmokestinimas. Iki 2017 m. gruodžio 31 d. pratęstas cigarečių akcizų apmokestinimas³⁹⁹.

Aplinka. Horizontaliuosiuose teisės aktuose nuo 2014 m. sausio 1 d. bus taikoma papildoma veikla aviacijai, kuri susijusi su lėktuvų išmetamomis dujomis skrydžio metu tarp Kroatijos Respublikos aerouostų ir EEE aerouostų, be to bus galima prekiauti oro taršos leidimais. Atliekų tvarkyme mažinti biologiškai skaidomų atliekų kiekį iki 75% 2013 m., iki 50% 2016 m., iki 35% 2020 m., be to iki 2018 m. gruodžio 31 d. visi Kroatijos Respublikoje esantys sąvartynai turi būti pertvarkyti, kad atitiktų keliamus reikalavimus. Nuo 2024 m. sausio 1 d. Kroatijos Respublikoje bus taikomi miestų nuotekų surinkimo ir valymo reikalavimai, kurie iki tol turi būti įgyvendinti pereinamuosiuose laikotarpiuose: iki 2018 m. gruodžio 31 d. miestuose, kur gyventojų skaičius viršija 15 000, iki 2020 m. gruodžio 31 d. miestuose, kur gyventojų – virš 10 000, iki 2023 m. gruodžio 31 d. miestuose, kur gyventojų – virš 2000⁴⁰⁰.

Apibendrinant galima teigti, kad Kroatijos Respublika 2011 m. gruodžio 9 d. pasirašė tarptautinę sutartį su ES valstybėmis narėmis, kurios ją vėliau ratifikavo, bei 2012 m. sausio 22 d. Kroatijos Respublikai surengus referendumą jos piliečiai jai pritarė. Sutartyje buvo nurodyti šalies įsipareigojimai, tokie kaip: administracinių priemonių įsivedimas gerinant tarpvalstybinių institucijų bendradarbiavimui, Šengeno erdvės reikalavimų laikymosi, nutraukti dvišalius ir trišalius susitarimus, prisijungiant prie ES ir jos bendrijos narių trišalių sutarčių. Nuo įstojimo dienos deleguoti 12 asmenų į Europos Parlamentą. Po devynis asmenys deleguoti į Regiono, Ekonomikos

³⁹⁵ Legislative acts and other instruments, Accession Treaty: Treaty concerning the accession of the Republic of Croatia, Council of the European Union, Brussels, 7 November 2011

<<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st14/st14409.en11.pdf>> [žiūrėta 2013-11-17]

³⁹⁶ Ten pat.

³⁹⁷ Ten pat.

³⁹⁸ Ten pat.

³⁹⁹ Ten pat.

⁴⁰⁰ Ten pat.

ir socialinių reikalų komitetus, po vieną teisėją į Teisingumo teismą ir Bendrąjį teismą. Į Europos investicinio banko kapitalą aštuoniomis lygiomis dalimis įnešti 42 720 000 eurų sumą, o nuo 2015 m. tam tikromis dalimis, per ketverius metus į anglies ir plieno mokslinių tyrimams įnešti 494 000 eurų. Be to, nuo įstojimo dienos ES įsipareigojo Kroatijos Respublikai dar dvejus metus teikti finansinę paramą per tokias programas: pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros, Šengeno, grynujų pinigų srauto priemonės bei struktūrinius ir sanglaudos fondus. Nustatytos ir pereinamojo laikotarpio laisvo prekių judėjimo, laisvo asmenų judėjimo, laisvo kapitalo judėjimo, žemės ūkio, žuvininkystės, transporto politikos, apmokestinimo, aplinkos priemonės.

IŠVADOS

Magistro darbe išnagrinėjus politinių-ekonomikinių ir administracinių-teisinių kriterijų dėl narystės ES įgyvendinimą Kroatijos Respublikoje, apibrėžus vidines ir išorines kliūtis trukdžiusias šaliai siekti narystės bei ištyrus derybų procesą prieita prie šių išvadų:

1. ES ir Kroatijos derybų procesas tęsėsi 12 metų. Jis prasidėjo 2001 m. spalio 29 d. pasirašius Stabilizacijos ir asociacijos sutartį, tęsėsi: 2003 m. vasario 21 d. įteikus paraišką dėl narystės ES; 2004 m. balandžio 4 d. tapus valstybe kandidate; 2005 m. spalio 3 d. ir 2011 m. birželio 10 d. pradėjus ir baigus derybas dėl stojimo į ES, 2011 m. gruodžio 9 d. pasirašius Stojimo sutartį su ES, 2012 m. sausio 22 d. referendume Kroatijos Respublikos 66,27% piliečiams iš 43,51% rinkėjų turinčių balsavimo teisę pritarus stojimui į ES ir baigėsi 2013 m. liepos 1 d. tapus valstybe nare. Derybos sėkmingai baigėsi, nes Kroatijos Respublika pilnai įgyvendino Kopenhagos politinius ir ekonominius bei Madrido administracinius ir teisinius kriterijus, stiprindama valstybinių institucijų administracinius gebėjimus ir reformuodama teisinę sistemą: 1) teismai tapo nešališki; 2) bylos pasiekusios teismus greičiau išnagrinėjamos; 3) Valstybinė Teismų tarnyba ir Valstybinė prokuratūros tarnyba atskirtos nuo vyriausybės, siekiant sumažinti politinę įtaką jų darbui; 4) Žmogaus ir tautinių mažumų teisių apsaugos srityje priimti įstatymai susiję su diskriminacijos mažinimu ir lyčių lygybe; 5) Užtikrinta žodžio laisvė; 6) Ratifikuotos tarptautinės konvencijos dėl kovos su terorizmu, prieš rasistinius ksenofobinius išpuolius ir galimas kibernetines atakas virtualioje erdvėje; 7) Vykdytos programos susijusios su serbų karo pabėgėlių sugražinimu į šalį ir jų karo metais sugriautų būstų atstatymu; ir 8) Sukurtos švietimo integracijos programos, siekiant įtraukti romų mažumą į visuomeninį gyvenimą. Tačiau, kita vertus, šalis turėtų: 1) pertvarkyti teismų darbą, kad būtų sumažintas neišnagrinėtų bylų skaičius ir garantuojamas teisėjų nešališkumas nagrinėjamosiose bylose; 2) stiprinti kovą su korupcija valstybinėse institucijose; 3) sudaryti palankias sąlygas mažumų integravimuisi į visuomeninį gyvenimą, sudarant didesnes galimybes jų patekimui į darbo rinką ir įsitraukiant į visuomeninį gyvenimą; ir 4) mažinti rasistinius išpuolius prieš mažumas.

2. Trumpalaikių trukmės uždaviniuose išlaikyti ekonominiai principai, t. y. 1) supaprastintas įmonių įsteigimo „vieno langelio principas“; 2) patvirtinti teisiniai aktai supaprastinantys įmonių bankrutavimo procedūras; 3) priimtos socialinių ir sveikatos sektorių finansavimo reformos; ir 4) privatizavimo fondas pertvarkytas į valstybinio turto valdymo agentūrą. Vidutinės trukmės uždaviniuose išlaikyti tokie ekonominiai principai, t. y. 1) iš dalies restruktūrizuotos ir privatizuotos valstybinės laivų statybos, geležinkelių infrastruktūros įmonės bei plieno ir aliuminio gamyklos; 2) parduotos valstybinių įmonių akcijos; 3) liberalizuotos telekomunikacijų ir energetikos rinkos; 4) vykdytos mokymo programos skirtos ilgalaikių bedarbių perkvalifikavimui ir įtraukimui į darbo

rinką; ir 5) sustiprinta valstybinė konkurencijos tarnyba. Tačiau, kita vertus, šalies institucijos turėtų sudaryti paprastesnes privatizavimo sąlygas, kad būtų privatizuotos didžiosios valstybinės įmonės bei skatinti naujų įmonių kūrimąsi, mažinant mokesčius. Tai galėtų sumažinti ir bedarbystės problemą šalyje.

3. Derybų procese galima išskirti vidinės ir išorines kliūtis. Vidinės kliūtys buvo Kroatijos Respublikos ne visapusiškas bendradarbiavimas su TB TBJ dėl įtariamų asmenų karo nusikaltimais perdavimo teisminei atsakomybei, tarp jų ir dėl generolo Antes Gotovino suėmimo ir perdavimo Hagos Tribunolui. Kita priežastis nebuvo perduoti visi archyviniai dokumentai susiję su 1995 m. įvykdyta karine operacija „Audra“, argumentuojant, kad kai kurie dokumentai dingę. Išorinės kliūtys buvo dėl teritorinių sienų su Slovėnija nustatymu. Teritorinis ginčas su Slovėnijos Respublika buvo dėl 20 kvadratinų kilometrų Piran įlankos Adrijos jūroje. Dėl neišspręstų teritorinių ginčų Slovėnijos Respublika vetavo derybas nuo 2008 m. gruodžio 19 d. iki 2009 m. rugsėjo 11 d. 2009 m. lapkričio 4 d. abejoms šalims susitarus, šio ginčo sprendimą atiduoti Tarptautiniam arbitražiniam teismui, derybos buvo atnaujintos. Kita priežastis – ginčas dėl Kroatijos Respublikos piliečių santaupų susigražinimo iš naujojo Liublianos banko, kuris perėmė 1990 m. žlūgusio Liublianos banko įsiskolinimus. Šis nesutarimas buvo išspręstas 2013 m. pasirašius dvišalį supratimo memorandumą dėl ginčo sprendimo atidėjimo po Kroatijos Respublikos įstojimo į ES.

4. Kroatijos Respublika suderino savo teisinius aktus su *aquis* reikalavimais 35 derybiniuose skyriuose. Derybinių skyrių „atidarymas ir uždarymas“ vyko penkerius metus nuo 2006 m. birželio 12 d. iki 2011 m. birželio 30 d. Lengviausia buvo deramasi dėl mokslo ir mokslinių tyrinėjimų, švietimo ir kultūros, aplinkos, saugumo ir gynybos politikos, laisvo darbuotojų judėjimo, intelektinės nuosavybės, ekonomikos ir pinigų politikos, statistikos ir transeuropinių tinklų skyrių. Sunkiausiai buvo deramasi dėl laisvo prekių judėjimo, laisvo kapitalo judėjimo, viešųjų pirkimų, informacinės visuomenės ir žiniasklaidos, transporto politikos, energetikos, mokesčių, socialinės politikos ir užimtumo, įmonių ir pramonės politikos, vartotojų ir sveikatos apsaugos, muitų sąjungos, išorės santykių, finansų kontrolės, finansinių ir biudžetinių nuostatų, teisingumo, laisvės ir saugumo bei teismų skyrių.

5. Iš ES Kroatijos Respublikai per finansines pagalbos priemones PHARE, CARDS, SAPARD, ISPA ir IPA nuo 2000 m. iki 2013 m. vidurio buvo skirta 1435,7 mln.eurų: 1) pereinamojo laikotarpio pagalbai ir institucijų kūrimui; 2) tarpvalstybiniam bendradarbiavimui; 3) regioninei plėtrai; 4) žmogiškųjų išteklių plėtrai; 5) kaimo plėtrai. Šalis pasinaudodama jai skirtą finansinę paramą: 1) reformavo teisminę sistemą; 2) sustiprino NVO veiklą; 3) pagerino švietimo lygį; 4) vykdė programas susijusias su bedarbių perkvalifikavimu ir jų įtraukimu į darbo rinką; 5) rengė mokymus valstybinių institucijų darbuotojams dėl gebėjimo valdyti ES struktūrinių fondų

skiriamas lėšas; 6) vykdė bendrus tarptautinius projektus su Slovėnija, Vengrija ir kitomis kaimyninėmis šalimis, siekiant pagerinti pasienio zonų saugumą; 7) gerino transporto infrastruktūrą; 8) sustiprino atliekų rūšiavimą ir jų perdirbimą; ir 9) gerino kaimiškų vietovių infrastruktūrą ir skyrė finansinę paramą ūkininkams, jog jų produkcija galėtų atitikti bendrą ES žemės ūkio produkcijos lygį.

6. Stojimo sutartyje buvo nurodyti Kroatijos Respublikos: 1) finansiniai įsipareigojimai (nuo įstojimo dienos į Europos investicinio banko kapitalą per aštuonias įmokas įnešti 42 720 000 eurų sumą, o nuo 2015 m. į anglies ir plieno mokslinių tyrimų fondą per keturis metus įnešti 494 000 eurų įnašą); 2) instituciniai įsipareigojimai (įsivesti administracines priemones palengvinančias šalies institucijų bendradarbiavimą su ES valstybių narių institucijomis; laikytis Šengeno erdvės reikalavimų; nutraukti dvišalius susitarimus su kitomis šalimis ir prisijungti prie ES ir jos valstybių narių trišalių susitarimų); 3) pereinamieji laikotarpiai: 4 m. laisvo prekių judėjimo; 2 m. laisvo asmenų judėjimo; 7 m. laisvo kapitalo judėjimo; žemės ūkio cukranendrių sektoriuje nustatyta 3 m. 40 000 tonų kvota; žuvininkystės sektoriuje iki 2014 m. birželio 30 d. laivams ilgesniems negu 15 metrų leista žvejoti dugniniais tralais mažesniame gylyje negu 50 m., o laivams mažesniems negu 15 m. – didesniame negu 50 m.); transporto srityje iki 2014 m. gruodžio 31 d. kruizines paslaugas tarp Kroatijos uostų gali teikti tik Kroatijos Respublikoje įregistruotos įmonės; apmokestinimo srityje iki 2017 m. gruodžio 31 d. pratęstas cigarečių akcizų apmokestinimas; ir aplinkos srityje atliekų tvarkyme sumažinti biologiškai skaidomų atliekų kiekį iki 35% 2020 m.; veikiantys sąvartynai turi būti pertvarkyti pagal ES reikalavimus iki 2018 m. gruodžio 31 d., o nuo 2024 m. sausio 1 d. taikyti miestų nuotekų surinkimo ir valymo reikalavimus. Pirmoji valstybė ratifikavusi sutartį buvo Slovakijos Respublika 2012 m. vasario 1 d., o paskutinė Vokietijos Respublika 2013 m. birželio 7 d.

7. Galima teigti, kad Kroatijos Respublika įgyvendindama Asociacijos ir stabilizacijos susitarimus bei Kopenhagos ir Madrido kriterijus: 1) pagerino institucinius gebėjimus; 2) sustiprino teisminės sistemos veiklą ir kovą su korupcija visuose lygmenyse; 3) užtikrino konstitucines žmogaus teises; 4) pagerino tautinių mažumų padėtį šalyje; ir 5) sustiprino vidaus ekonominę rinką galinčia konkuruoti bendroje ES rinkoje, todėl magistro darbe iškeltas ginamasis teiginys pasitvirtino.

REKOMENDACIJOS

Rekomendacija dėl tolimesnių tyrimų. Siūloma tirti Kroatijos integraciją į ES šiais klausimais: 1) ES skiriamų finansinių paramų įsisavinimas Kroatijoje; 2) tarpvalstybinių projektų susijusių su pasienio zonos regiono saugumu įgyvendinimas; ir 3) ES fondų skiriamos aplinkosaugai paramos įsisavinimas Kroatijos Respublikoje.

ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

Šaltiniai

ES dokumentai

1. Brussels European Council 17 and 18 June 2004 Presidency conclusion, *Council of the European Union*, Brussels 2004. 07. 19,
<http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/81035.pdf>
[žiūrėta 2013-11-03]
2. Communication from the Commission Opinion on Croatia's Application for Membership of the European Union, *Commission of the European Communities*, 2004.,
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2004/com2004_0657en01.pdf> [žiūrėta 2013-09-21]
3. Communication from the Commission to the Council and to the European Parliament, Strategy Paper of the European Commission on progress in the enlargement process, *Commission of the European Communities*, (COM(2004) 657) Brussels 2004. 10. 06
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2004/com2004_0657en01.pdf>
[žiūrėta 2013-09-23]
4. Commission staff working document Comprehensive Monitoring Report on Croatia accompanying the document Communicating from the Commission to the European Parliament and the Council Comprehensive Monitoring Report on Croatia's state of preparedness for EU membership, *EurLex*, 2012, <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0338:FIN:EN:HTML>> [žiūrėta 2013-10-15]
5. Commission staff working document Croatia 2005 progress report, *European Commission*, Brussels, 2005. 11. 9, .
<http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2005/package/sec_1424_final_progress_report_hr_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-23]
6. Commission staff working document Croatia 2006, progress report *Commission of the European Communities*, Brussels, 2006. 11. 8.
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/nov/hr_sec_1385_en.pdf>
[žiūrėta 2013-09-25]
7. Commission staff working document Croatia 2007 progress report accompanying the communication from the Commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2007-2008, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2007. 11. 6.,

- <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2007/nov/croatia_progress_reports_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-25]
8. Commission staff working document Croatia 2008 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2008-2009, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2008. 11. 5.,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/press_corner/keydocuments/reports_nov_2008/croatia_progress_report_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-25]
9. Commission staff working document Croatia 2009 progress report the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2009-2010, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2009. 10. 14.,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2009/hr_rapport_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-25]
10. Commission staff working document Croatia 2010 progress report accompanying the communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2010-2011, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2010. 11. 5.,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/hr_rapport_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-25]
11. Commission staff working paper Croatia 2011 progress report accompanying the document communication from the commission to the European Parliament and the Council enlargement strategy and main challenges 2011-2012, *Commission of the European Communities*, Brussels, 2011. 10. 12.,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/hr_rapport_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-25]
12. Component I – Assistance in transition and building of institutions, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4455>> [žiūrėta 2013-11-15]
13. Component II – Cross-border cooperation, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4456>> [žiūrėta 2013-11-15]
14. Component III – Regional Development, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4457>> [žiūrėta 2013-11-17]

15. Component IV – Human Resource Development, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4458>> [žiūrėta 2013-11-17]
16. Component V – Rural Development (IPARD), *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*,
< <http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4459>> [žiūrėta 2013-11-17]
17. Croatia–EU–Croatia relations, *European Commission Enlargement*,
<http://ec.europa.eu/enlargement/candidate-countries/croatia/eu_croatia_relations_en.htm> [žiūrėta 2013-09-20]
18. Croatia Negotiations Progress Table, 2011,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=2741>> [žiūrėta 2013-11-12]
19. Europos Bendrijų Komisija, „Tarybos sprendimas dėl principų, prioritetų ir sąlygų, įvardytų Stojimo partnerystėje su Kroatija“. KOM (2005) 556. Briuselis: 2005,
<[http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com\(2005\)0556/_com_com\(2005\)0556_lt.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com(2005)0556/_com_com(2005)0556_lt.pdf)> [žiūrėta 2013-09-29]
20. *Europos Sąjungos sutarties suvestinė redakcija*: Oficialusis Europos Sąjungos leidinys, 2010,
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:020:lt:PDF>> [žiūrėta 2013-09-20]
21. European Commission country strategy paper for Croatia 2002–2006 CARDS,
<http://delhrv.ec.europa.eu/images/article/File/Strategija_EK_za_CARDS_za_RH_2002-2006.pdf> [žiūrėta 2013-11-14]
22. EU Funds and Programmes in which Croatia participated before 2007, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4444>> [žiūrėta 2013-11-14]
23. EU Funds and Programmes in which Croatia participated before 2007/ PHARE, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=1285>> [žiūrėta 2013-11-15]
24. ISPA – Instrument for Structural Policies for Pre-Accession , *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=1284>> [žiūrėta 2013-11-15]
25. *Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) How works IPA*: European Commission,
<http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/ipa/works_en.cfm> [žiūrėta 2013-11-15]

26. Joint statement by European Council President Van Rompey and European President Barroso on the EU accession referendum in Croatia: European council the president, Brussels, 22 January 2012,
<http://europa.eu/rapid/press-release_PRES-12-19_en.htm> [žiūrėta 2013-11-17]
27. Legislative acts and other instruments, Accession Treaty: Treaty concerning the accession of the Republic of Croatia: Council of the European Union, Brussels, 7 November 2011,
<<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st14/st14409.en11.pdf>> [žiūrėta 2013-11-17]
28. Negotiating framework, Luxemburg, 3 october 2005,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/st20004_05_HR_framedoc_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]
29. Njemački Bundestag ratificirao Hrvatski Ugovor o pristupanju: Delegation of the European Union to the Republic of Croatia,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=4801>> [žiūrėta 2013-11-17]
30. SAPARD – Programme for agriculture & Rural Development: Delegation of the European Union to the Republic of Croatia,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=1286>> [žiūrėta 2013-11-16]
31. Screening report Croatia chapter 1 – Free Movement of Goods, 2006. 9. 8,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_01_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-04]
32. Screening report Croatia chapter 2 – Freedom of movement for workers, 2007. 1 19,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_02_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]
33. Screening report Croatia chapter 3 – Freedom to provide services, 2006. 7. 19,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_03_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-17]
34. Screening report Croatia chapter 4 – Free movement of capital, 2006. 7. 4,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_04_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]
35. Screening report Croatia chapter 5 – Public Procurement, 2006. 4. 5,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_05_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-06]
36. Screening report Croatia chapter 6 – Company law, 2006. 12. 18,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_06_hr_internet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-19]

37. Screening report Croatia chapter 7 – Intellectual property law, 2006. 9. 14,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_07_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrēta 2013-10-15]
38. Screening report Croatia chapter 8 – Competition Policy, 2007. 6. 27
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_23_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrēta 2013-11-12]
39. Screening report Croatia chapter 9 – Financial services, 2006. 11. 28,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_09_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrēta 2013-10-21]
40. Screening report Croatia chapter 10 – Info society and media, 2006,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_10_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrēta 2013-10-21]
41. Screening report Croatia chapter 11 – Agriculture and Rural Development, 2006. 7. 17,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_11_hr_internet_en.pdf>
[žiūrēta 2013-11-07]
42. Screening report Croatia chapter 12 – Food Safety, Veterinary and Phytosanitary Policy,
2007. 2. 7.,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_12_hr_internet_en.pdf>
[žiūrēta 2013-11-07]
43. Screening report Croatia chapter 13 – Fisheries, 2006. 7. 18,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_13_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrēta 2013-11-11]
44. Screening report Croatia chapter 14 – Transport policy, 2007. 1. 10,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_14_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrēta 2013-10-29]
45. Screening report Croatia chapter 15 – Energy, 2007. 3. 29,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_15_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrēta 2013-10-30]
46. Screening report Croatia chapter 16 – Taxation, 2006. 11. 29,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_report_16_hr_internet_en.pdf>
[žiūrēta 2013-11-08]
47. Screening report Croatia Chapter 17 – Economic and monetary policy, 2006.7.19,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_17_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrēta 2013-10-13]
48. Screening report Croatia chapter 18 – Statistics, 2006. 11. 16,

- <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_18_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-21]
49. Screening report Croatia chapter 19 – Social policy and employment, 2006. 6. 27,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_19_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-03]
50. Screening report Croatia chapter 20 – Enterprise and Industrial Policy, 2006. 9. 4,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_20_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-15]
51. Screening report Croatia chapter 21 – Trans- European networks, 2007. 3. 9.,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_21_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]
52. Screening report Croatia chapter 22 – Regional Policy and Co-ordination of Structural Instruments, 2007. 3. 8,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_22_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-09]
53. Screening report Croatia chapter 23 – Justice and Fundamental Rights, 2006. 6. 2,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_24_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-13]
54. Screening report Croatia chapter 24 – Justice, Freedom and Security, 2007. 6. 27,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_23_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-10]
55. Screening report Croatia chapter 25 – science and research, 2006. 2. 3,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_25_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-12]
56. Screening report Croatia chapter 26 – Education and Culture, 2006. 2. 13,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_26_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-13]
57. Screening report Croatia chapter 27 – Environment, 2007. 2. 1,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_27_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-11-11]
58. Screening report Croatia chapter 28 – Consumer and health protection, 2007. 2. 7,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_28_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]
59. Screening report Croatia chapter 29 – Custom Union, 2006. 6. 15,

- <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_29_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-27]
60. Screening report Croatia chapter 30 – External relations, 2007. 2. 9,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_30_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-25]
61. Screening report Croatia chapter 31 – Foreign, Security and Defence Policy, 2007. 6. 22,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_31_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-09-08]
62. Screening report Croatia chapter 32 – Financial control, 2006. 9. 28,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_32_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-22]
63. Screening report Croatia chapter 33 – Financial and budgetary provision, 2007. 3. 26,
<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/screening_reports/screening_report_33_hr_in_ternet_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-27]
64. Slovakian Parliament Ratifies Croatia's Accession Treaty, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=3885>> [žiūrėta 2013-11-17]
65. Tarybos sprendimas 2006 m. vasario 20 d. dėl principų, prioritetų ir sąlygų, įvardytų Stojimo partnerystėje su Kroatija ir panaikinantį sprendimą 2004/648/EB, Europos Sąjungos oficialusis leidinys, Nr. L 55, 2006, vasario 25,
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:055:0030:0043:LT:PDF>> [žiūrėta 2013-09-23]
66. Tarybos sprendimas dėl principų, prioritetų ir sąlygų įvardytų Stojimo partnerystėje su Kroatija, *Europos Bendrijų komisija*, Briuselis, 2005. 11. 9.
<[http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com\(2005\)0556/_com_com\(2005\)0556_lt.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com(2005)0556/_com_com(2005)0556_lt.pdf)> [žiūrėta 2013-10-02]
67. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1085/2006 2006 m. liepos 17 d. nustatantis Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA),
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0082:0093:LT:PDF>> [žiūrėta 2013-11-15]
68. Treaty of Croatia's Accession to the European Union – Ratification Process, *Delegation of the European Union to the Republic of Croatia*,
<<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=en&content=3935#treaty>> [žiūrėta 2013-11-17]

Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusiai Jugoslavijai ataskaitos

69. Statement by Justice Louise Arbour Prosecutor of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia on her request to the President of the Tribunal asking her to report Croatia's non-cooperation to the Security Council, Hague, 1999. July 28, <<http://www.icty.org/sid/7747>> [žiūrėta 2013-10-06]
70. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2000 August 7, <http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2000_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]
71. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2002 September 4, <http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2002_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]
72. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2003 August 20, <http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2003_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]
73. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2004 August 16, <http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2004_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]
74. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2005 August 17, <http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2005_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]
75. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2007 August 1,

- <http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2007_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]
76. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2009 July 31, <http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2009_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-06]
77. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2010 July 30, <http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2010_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-07]
78. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *General Assembly Security Council*, 2011 July 31, <http://www.icty.org/x/file/About/Reports%20and%20Publications/AnnualReports/annual_report_2011_en.pdf> [žiūrėta 2013-10-07]
79. Statement by Justice Louise Arbour Prosecutor of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia on her request to the President of the Tribunal asking her to report Croatia's non-cooperation to the Security Council, Hugue, 1999. July 28, <<http://www.icty.org/sid/7747>> [žiūrėta 2013-10-06]

Kiti dokumentai

80. Border issue between Slovenia and Croatia (May 2010): Republic of Slovenia Government communication office 2010, <http://www.ukom.gov.si/en/media_relations/background_information/foreign_affairs/border_issue_between_slovenia_and_croatia_may_2010/> [žiūrėta 2013-10-10]
81. Croatia and Slovenia sign arbitration agreement: Embassy of the Republic of Croatia in the Kingdom of Sweden, Stockholm, 2009, <<http://se.mfa.hr/?mv=2903&mh=494>> [žiūrėta 2013-10-10]
82. Croatia's Path to the EU: Croatian Parliament, <<http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=719>> [žiūrėta 2013-11-17]
83. Kim J., „Balkans cooperation on War Crimes Issues“, *CRS Report for Congress*, 2008 January 14,

- <<http://www.fas.org/sgp/crs/row/RS22097.pdf>> [žiūrėta 2013-10-06]
84. Memorandum of understandins between the Gorvenant of the Republic of Croatia and the Gorvenant of the Republic Slovenia, 2013,
<<http://www.vlada.hr/hr/content/download/249995/3666061/file/memo%20engl.pdf>>
[žiūrėta 2013-10-10]
85. National programme for the integration of the Respublic of Croatia into the European Union – 2005,
<<http://www.sabor.hr/fgs.axd?id=3084>> [žiūrėta 2013-09-29].
86. Ratification Process of the Treaty of Accession in National Parliaments of EU Member States, *Croatian Parliament*,
<<http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=5301>> [žiūrėta 2013-11-17]

Politinė publicistika

87. Anes A., „Slovenia, Croatia, the EU and Piran Bay, A long-running dispute over a 20-square-kilometer bay has no end in sight without international arbitration, as Croatia and Slovenia trade venom, with the latter threatening to bloc the former's EU entry“, *International relations and security network*, 2007-06-23
<<http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Articles/Detail/?id=53176>> [žiūrėta 2013-10-07]
88. „Croatia advised to 'morally dominate' conflict with Slovenia“, *EurActiv*, 2009-02-25, ,
<<http://www.euractiv.com/enlargement/croatia-advised-morally-dominate-news-221275>>
[žiūrėta 2013-10-07]
89. „Croatia and Slovenia submit arbitration agreement to UN“, *Durham University*, 2011-06-02,
<https://www.dur.ac.uk/ibru/news/boundary_news/?itemno=12176> [žiūrėta 2013-10-10]
90. „France fails to unblock Croatia, Turkey's EU talks“, *EurActiv*, 2008-12-18,
<<http://www.euractiv.com/enlargement/france-fails-unblock-croatia-tur-news-220955>>
[žiūrėta 2013-10-07]
91. Marini A., „Slovenia and Croatia Will Import Their Problem into the EU“, *EUinside*, 2013-03-24,
<<http://www.euinside.eu/en/news/slovenia-and-croatia-will-important-their-problem-in-the-eu>> [žiūrėta 2013-10-10]
92. Sancin V., „Slovenia-Croatia Border Dispute:From »Drnovšek-Račan«to »Pahor-Kosor« Agreement“, *Journal on European Perspectives of the Western Balkans*, Vol.2, No 2, October 2010,

- <http://www.europeanperspectives.si/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=36> [žiūrēta 2013-10-07]
93. „Slovenia has threatened to veto Croatia's EU membership bid following a recent border incident“, *EurActiv*, 2004-09-28,
<<http://www.euractiv.com/enlargement/slovenia-threatens-veto-croatias-news-212230>>
[žiūrēta 2013-10-07]
94. „Slovenia ready to end veto on Croatia's EU accession“, *Eurbusiness*, 2009-09-11,
<<http://www.eubusiness.com/news-eu/slovenia-croatia.et>> [žiūrēta 2013-10-10]
95. „Slovenia threatens to end Croatia's EU hopes“, *EurActiv*, 2009-01-27,
<<http://www.euractiv.com/enlargement/slovenia-threatens-croatias-eu-h-news-221097>>
[žiūrēta 2013-10-07]
96. „Slovenia threatens to withdraw support for Croatia's EU bid over a souring maritime border dispute“, *EurActiv*, 2003-09-07,
<<http://www.euractiv.com/enlargement/diplomatic-warfare/article-118224>> [žiūrēta 2013-10-07]
97. Rettman A., „Slovenia puts €172mn price tag on Croatia's EU entry“, *EUobserve*, 2012-09-21,
<<http://euobserver.com/enlargement/117629>> [žiūrēta 2013-10-10]
98. Tesen izid: Za 51, 48%, proti 48,52 %, 2010-06-06,
<<http://www.rtvsllo.si/slovenija/tesen-izid-za-51-48-proti-48-52/231889>> [žiūrēta 2013-10-10]
99. „Van Rompuy hails ‘maturity’ of Croatia-Slovenia relation“, *EuroActiv*, 2013-03-11,
<<http://www.euractiv.com/enlargement/van-rompuy-hails-maturity-croati-news-518395>>
[žiūrēta 2013-10-10]
100. Vogel T., „Slovenia finds new ways to blok Croatia's bid“, *European Voice*, 2009-12-17,
<<http://www.europeanvoice.com/article/imported/slovenia-finds-new-ways-to-block-croatia-s-eu-bid/66719.aspx>> [žiūrēta 2013-10-10]

Jozokas M. Kroatijos Respublikos stojimo į ES derybų analizė / Europos kaimynystės politikos magistro baigiamasis darbas. Vadovė: doc. dr. A. Janužytė. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Politikos ir vadybos fakultetas, 2013. – 103 p.

SANTRAUKA

ES plėtra – nesibaigiantis procesas, nuo 2005 m. plėtra į Vakarų Balkanus tapo prioritetine ES plėtros strategija. 2005 m. derybas dėl narystės pradėjo Kroatija. Darbo problema yra kaip Kroatijos Respublikos stojimo į ES analizė gali būti naudinga kitoms Vakarų Balkanų valstybėms, norinčioms pradėti derybas dėl stojimo į ES, o taip pat ir ES valstybėms narėms, įgyvendinant plėtros strategiją Vakarų Balkanų regione. Tyrimo tikslas – ištirti Kroatijos Respublikos stojimą į ES procesą – nuo paraiškos įteikimo Tarybai iki jos priėmimo į ES – nurodant su kokiomis kliūtimis susidūrė valstybė, įgyvendinant Kopenhagos politinius ir ekonominius bei Madrido administracinius-teisinius kriterijus ir derybose išsikeltus trumpalaikius ir vidutinės trukmės uždavinius. Siekiant magistro baigiamojo darbo tikslo yra keliami šie tyrimo uždaviniai: 1. Išanalizuoti politines-ekonomines ir administracines-teisines reformas ir pertvarką Kroatijos Respublikoje, įgyvendinant Kopenhagos ir Madrido kriterijus; 2. Nurodyti su kokiomis pagrindinėmis vidinėmis ir išorinėmis kliūtimis susidūrė Kroatija siekiant narystės ES; 3. Išnagrinėti Kroatijos Respublikai iškeltus 35 derybinius skyrius, t. y. jų „atidarymo ir uždarymo“ procesą bei nurodyti kokia finansinė parama buvo suteikta šaliai, kad sėkmingai vyktų derybos tarp Kroatijos ir ES institucijų bei valstybių narių; 4. Išnagrinėti 27 valstybių narių ir Kroatijos Respublikos Stojimo sutarties ratifikavimą, išskiriant pereinamųjų laikotarpių specifinius bruožus. Atliekant šį tyrimą naudojami dokumentų analizės, lyginimo, atvejo studijos metodai. Išanalizavus keliamą tikslą ir uždavinius prieita prie šių išvadų: 1. Kroatijos Respublika įgyvendino Kopenhagos politinius ir ekonominius, bei Madrido teisinius ir administracinius kriterijus; 2. Išsprendė vidines ir išorines kliūtis trukdžiusias stojimo į ES derybų procesui; 3. Suderino teisinius aktus su 35 derybinių skyrių *aquis* reikalavimais; 4. Sėkmingai įsisavino ir įgyvendino struktūrinių fondų finansines paramas ir jų programas; 5. Pasirašyta ir ratifikuota visų ES valstybių narių Kroatijos Respublikos stojimo į ES sutartis.

Remiantis atliktu tyrimu patvirtinamas darbe keliamas ginamasis teiginys, jog Kroatijos Respublika, įvykdžiusi Kopenhagos ir Madrido keliamus reikalavimus, bei suderinus nacionalinius teisinius aktus su ES teisiniais aktais ir įgyvendinusi derybines nuostatas, ne tik buvo priimta į ES, bet taip pat sustiprino demokratinius procesus šalyje

Jozokas M. Negotiation analysis of the Republic of Croatia's accession to the European Union / The European neighborhood policy master thesis. Supervisor: doc. dr. A. Janužytė. – Vilnius: Mykolas Romeris University, Department of Policy and Management, 2013. – 103 p.

SUMMARY

Development of EU- is never-ending process, from 2005 development in the Western Balkans has become a priority of EU development policy. In 2005 Croatia started negotiations for membership. The main problem of this work is how Croatia's accession to the EU analysis may be useful to other Western Balkan countries which want to start accession negotiations with the EU as well as EU Member States in the implementation of the development strategy for the Western Balkans. The aim of study is to investigate the Republic of Croatia's accession process to EU-from submission of the application to the Council until its admission to the EU-indicating the obstacles facing the state, through implementation of the Copenhagen political and economic as well as Madrid's administrative-legal criteria and negotiations set for itself the short and medium term goals. In order to master thesis work is to meet the following research objectives: 1.To analyze the political - economic and administrative – legal reforms and restructuring of the Republic of Croatia through implementation of the Copenhagen and Madrid criteria; 2. Indicate what are the main internal and external obstacles faced in Croatia for EU membership; 3. To analyze 35 negotiating chapters that was raised for the Republic of Croatia, that is to say, “the opening and closing” of the process and to indicate what financial support was given to the party that successfully conducted the negotiations between Croatia and the EU institutions and Member States; 4. To analyze the ratification of the Accession Treaty between the 27 Member States and the Republic of Croatia, highlighting the unique features of transitional periods. In this study were used document analysis, comparison, and case study methods. The analysis of goals and objectives led to the following conclusions: 1. Republic of Croatia has implemented the Copenhagen political and economic, as well as Madrid's legal and administrative criteria 2. Resolved the internal and external obstacles prevented the EU accession negotiation process, 3. Harmonized of the legal regulations in 35 chapters *aquis* requirements 4. Successfully mastered and implemented the Structural funds and their programs 5. By all EU Member States was signed and ratified Republic Croatia accession treaty.

According to a study carried out in the approved work caused by the defendant's assertion that the Republic of Croatia fulfilled the Copenhagen and Madrid requirements as well as the requirements for adjusting the national legal framework with the EU legal framework and implemented the negotiating regulations, have not only been accepted by the EU, but also strengthened the democratic process in the country.

ANOTACIJA

Jozokas M. Kroatijos Respublikos stojimo į ES derybų analizė / Europos kaimynystės politikos magistro baigiamasis darbas. Vadovė: doc. dr. A. Janužytė. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Politikos ir vadybos fakultetas, 2013. – 103 p.

Magistro baigiamajame darbe išnagrinėtas Kroatijos Respublikos stojimo į ES procesas. Pirmame skyriuje aptariami pagrindiniai integracijos į ES Kopenhagos ir Madrido kriterijai bei jų įgyvendinimas Kroatijos Respublikoje nuo prašymo dėl narystės įteikimo Tarybai iki derybų pradžios su ES bei nurodomos kliūtys trukdžiusios pradėti derybas šaliai su valstybėmis narėmis. Antrame skyriuje nagrinėjamos ES ir Kroatijos Respublikos derybų procesas (35 derybinių skyrių atidarymas ir uždarymas) bei kokia ES finansinė parama buvo skirta Kroatijos Respublikai derybinių laikotarpiu. Taip pat analizuojama Stojimo sutarties ratifikavimas bei apibrėžiami pereinamųjų laikotarpių specifiniai aspektai.

Pagrindiniai žodžiai: ES, Kroatija, derybos dėl narystės ES, Kopenhagos ir Madrido kriterijai.

ANNOTATION

Jozokas M. Negotiation analysis of the Republic of Croatia's accession to the European Union / The European neighborhood policy master thesis. Supervisor: doc. dr. A. Janužytė. – Vilnius: Mykolas Romeris University, Department of Policy and Management, 2013. – 103 p.

In master's thesis analyzed the Republic of Croatia accession to EU process. The first chapters discusses the basic Copenhagen and Madrid criteria of integration in the EU and their implementation in the Republic of Croatia from the serving of application for membership to Council before the start of negotiations with the EU and identify obstacles hindering the party to enter into negotiations with the Member States. The second chapter analyzes the EU and Republic of Croatia negotiations process (35 negotiating chapters opening and closing) and the proportion of the EU 's financial support for the Republic of Croatia negotiating period. It also analyzes the ratification of the Treaty of Accession , and defines specific aspects of the transition periods.

Key words: EU , Croatia, EU accession negotiations, the Copenhagen and Madrid criteria.

Lentelė. ES valstybių narių ratifikavimo Kroatijos Respublikos stojimo sutarties datos

ES valstybė narė	Parlamentas/rūmai	Sutarties ratifikavimo data
Austrija	Nacionalinė taryba	2012 m. liepos 4 d.
	Federacinė taryba	2012 m. liepos 6 d.
Belgija	Senatas	2012 m. gruodžio 13 d.
	Rūmų atstovai	2013 m. sausio 24 d.
Bulgarija	Nacionalinė asamblėja	2012 m. vasario 17 d.
Kipras	Atstovų rūmai	2012 m. gegužės 3 d.
Čekijos Respublika	Senatas	2012 m. balandžio 25 d.
	Deputatų rūmai	2012 m. birželio 8 d.
Danija	Parlamentas	2013 m. gegužės 2 d.
Estija	Parlamentas	2012 m. rugsėjo 12 d.
Suomija	Parlamentas	2012 m. gruodžio 18 d.
Prancūzija	Senatas	2013 m. sausio 15 d.
	Nacionalinė asamblėja	2013 m. sausio 17 d.
Graikija	Parlamentas	2012 m. spalio 30 d.
Vokietija	Bundestagas	2013 m. gegužės 16 d.
	Bundesratas	2013 m. birželio 7 d.
Vengrija	Nacionalinė asamblėja	2012 m. vasario 13 d.
Airija	Atstovų rūmai	2012 m. birželio 19 d.
	Senatas	2012 m. birželio 26 d.
Italija	Senatas	2012 m. vasario 28 d.
	Deputatų rūmai	2012 m. vasario 15 d.
Latvija	Seimas	2012 m. kovo 22 d.
Lietuva	Parlamentas	2012 m. balandžio 26 d.
Liuksemburgas	Deputatų rūmai	2012 m. spalio 9 d.
Malta	Atstovų rūmai	2012 m. kovo 5 d.
Nyderlandai	Olandų senatas	2013 m. balandžio 16 d.
	Atstovų rūmai	2013 m. vasario 5 d.

Lentelės tęsinys kitame puslapyje

ES valstybė narė	Parlamentas/rūmai	Sutarties ratifikavimo data
Lenkija	Senatas	2012 m. spalio 4 d.
	Seimas	2012 m. rugsėjo 14 d.
Portugalija	Respublikos asamblėja	2012 m. rugsėjo 21 d.
Rumunija	Senatas	2012 m. birželio 26 d.
	Deputatų rūmai	2012 m. birželio 26 d.
Slovakija	Nacionalinė taryba	2012 m. vasario 1 d.
Slovėnija	Nacionalinė asamblėja	2013 m. balandžio 2 d.
Ispanija	Kongresų deputatų	2012 m. spalio 11 d.
	Senatas	2012 m. spalio 24 d.
Švedija	Parlamentas	2012 m. lapkričio 7 d.
Jungtinė Karalystė	Lordų rūmai	2013 m. sausio 21 d.
	Bendruomenių rūmai	2012 m. lapkričio 27 d.
Kroatija	Parlamentas (Soboras)	2012 m. kovo 9 d.

Šaltinis: Ratification Process of the Treaty of Accession in National Parliaments of EU Member States, <http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=5301> [žiūrėta 2013-10-29]